

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η Κοινωνιολογική Απεικόνιση της Γυναίκας στο Μιούζικαλ
Σικάγο: Ρόλοι, Φύλο και Κοινωνικές Προεκτάσεις.

Αναστάσιος Ελεύθερας

ΑΕΜ: 2008

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Μπιλιλής Αθανάσιος, ΕΔΙΠ

Θεσσαλονίκη, Ιανουάριος, 2025

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα διπλωματική εργασία είναι εξ' ολοκλήρου αποτέλεσμα δικού μου ερευνητικού έργου. Δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής ούτε προέρχεται από σύνθεση ανάθεση σε τρίτους. Όλων των ειδών οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την συγγραφή της παρούσας διπλωματικής περιλαμβάνονται στην βιβλιογραφία της εργασίας.

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη.....	4
Εισαγωγή.....	7
Κεφάλαιο 1 ^ο : Θεωρητικό πλαίσιο	11
1.1 Η θέση των γυναικών στην Αμερική της δεκαετίας του 1920	11
1.1.1 Αλληλοσυγκρουόμενα οράματα για τη σύγχρονη γυναικεία φύση: και κοινωνικές εντάσεις στη δεκαετία του 1920	11
1.1.2 Ο αντίκτυπος της 19ης τροπολογίας.....	12
1.1.3 Προοδευτικές δράσεις και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις στη δεκαετία του 1920.....	13
1.1.4 Η αντίφαση μεταξύ εικόνας και πραγματικότητας: Η θέση της γυναίκας στη δεκαετία του 1920.....	13
1.1.5 Δραστηριότητες αναψυχής και πολιτιστική έκφραση των κοινωνικών χώρων των γυναικών στη δεκαετία του 1920.....	14
1.1.6 Η πρόοδος των γυναικών στην Αμερική του 1920: Τάξη, φυλή και περιφερειακές διαφορές	14
1.2 Θεωρίες για το φύλο και την εξουσία	15
1.2.1 Συνθετική Προσέγγιση και Κοινωνικά Φαινόμενα της Δεκαετίας του 1920.....	15
1.2.3 Εφαρμογή των θεωρητικών πλαισίων στο μιούζικαλ Σικάγο	16
1.3 Η κοινωνική κατασκευή του φύλου και τα μιούζικαλ ως πολιτισμικά κείμενα.....	16
Κεφάλαιο 2 ^ο : Η Ανάλυση του Μιούζικαλ Σικάγο.....	18
Εισαγωγή.....	18
2.1 Πλοκή και Κεντρικοί Χαρακτήρες	19
2.1.1 Πλοκή και Κεντρικοί Χαρακτήρες του Μιούζικαλ	19
2.1.2 Το πρωτότυπο θεατρικό έργο (1975).....	19
2.1.3 Η κινηματογραφική μεταφορά (2002)	20
2.1.4 Συγκριτική ανάλυση των δύο εκδοχών.....	21
2.1.5 Η γυναίκα ως φεμινιστικό και αντιφεμινιστικό σύμβολο στο Μιούζικαλ	21
2.1.6 Αναλυτική παράθεση της υπόθεσης του μιούζικαλ και διαφορές με την κινηματογραφική εκδοχή.....	23
2.2 Φύλο και Εξουσία	28
2.2.1 Διερεύνηση της δυναμικής εξουσίας των φύλων στο έργο.....	28
2.2.2 Η σχέση καταπίεσης και εξουσίας μέσα από τις πράξεις των χαρακτήρων	29
Κεφάλαιο 3 ^ο : Κοινωνιολογική και Πολιτισμική Ανάλυση	30
Εισαγωγή.....	30
3.1 Το Σικάγο ως κριτική της εμπορευματοποίησης των γυναικών.....	30
3.2 Η μετατροπή της γυναικείας εγκληματικότητας σε θέαμα.....	32

3.3 Ο ρόλος των μέσων ενημέρωσης και του συστήματος δικαιοσύνης στο Σικάγο	33
3.4 Ο αντίκτυπος του Σικάγο στις αντιλήψεις για τις γυναίκες στη σύγχρονη κοινωνία	35
3.5 Συγκρίσεις με τη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα	36
3.6 Φεμινιστικές αναγνώσεις του Σικάγο: Ενδυνάμωση ή ενίσχυση των στερεοτύπων;	38
3.7 Διαστάσεις της φυλής, της τάξης και του φύλου στο Σικάγο	39
3.8 Από αμφιλεγόμενο έργο σε διαχρονικό σχόλιο	40
Κεφάλαιο 4 ^ο : Συζήτηση – Συμπεράσματα.....	43
Εισαγωγή.....	43
4.1 Απαντήσεις στα Ερευνητικά Ερωτήματα.....	43
4.1.1 Η έκφραση κοινωνικών προκαταλήψεων και αντιφάσεων μέσω των γυναικείων χαρακτήρων στο Σικάγο	43
4.1.2 Κοινωνικές και πολιτισμικές επιπτώσεις της αναπαράστασης της γυναίκας ως φεμινιστικού ή αντιφεμινιστικού συμβόλου στο Σικάγο.....	44
4.2 Συνολική Αξιολόγηση.....	45
4.3 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.....	46
Βιβλιογραφία.....	47

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία εξετάζει την κοινωνιολογική απεικόνιση της γυναίκας στο μιούζικαλ Σικάγο, αναλύοντας τους ρόλους, τις έμφυλες σχέσεις και τις κοινωνικές προεκτάσεις του έργου. Η έρευνα εστιάζει στον τρόπο με τον οποίο το μιούζικαλ αντικατοπτρίζει και σχολιάζει τη θέση των γυναικών στην αμερικανική κοινωνία της δεκαετίας του 1920, ενώ παράλληλα διερευνά τη διαχρονική του σημασία για την κατανόηση των σύγχρονων έμφυλων σχέσεων. Μέσα από την ανάλυση των κεντρικών χαρακτήρων Roxie Hart και Velma Kelly, η εργασία εξετάζει πώς το έργο απεικονίζει την πολύπλοκη σχέση μεταξύ γυναικείας δράσης και συστημικής καταπίεσης. Διερευνάται ο τρόπος με τον οποίο οι γυναίκες χαρακτήρες διαπραγματεύονται την εξουσία εντός ενός πατριαρχικού συστήματος, χρησιμοποιώντας στρατηγικά τόσο την αντίσταση όσο και τη συμμόρφωση.

Η μελέτη αναδεικνύει επίσης τον κρίσιμο ρόλο των μέσων ενημέρωσης και της κουλτούρας της διασημότητας στη διαμόρφωση της γυναικείας ταυτότητας. Εξετάζεται πώς η εμπορευματοποίηση της γυναικείας εμπειρίας λειτουργεί ως μηχανισμός κοινωνικού ελέγχου, ενώ ταυτόχρονα προσφέρει δυνατότητες για υπονόμηση των παραδοσιακών έμφυλων ρόλων (Banet – Wieser, 2018).

Τα ευρήματα της έρευνας καταδεικνύουν ότι το Σικάγο λειτουργεί ως ένας σημαντικός καθρέφτης των κοινωνικών αντιφάσεων και προκαταλήψεων της εποχής του, ενώ παράλληλα προσφέρει διαχρονικές ιδέες για την κατανόηση των μηχανισμών έμφυλης καταπίεσης και αντίστασης. Η διαχρονικότητα των θεμάτων του έργου το καθιστά ένα πολύτιμο εργαλείο για την κατανόηση των σύγχρονων προκλήσεων στην πορεία προς την έμφυλη ισότητα.

Λέξεις-κλειδιά: φύλο, εξουσία, μιούζικαλ, κοινωνική αναπαράσταση, φεμινισμός, πολιτισμικές σπουδές

Abstract

The present thesis examines the sociological approach to women in the musical 'Chicago' by analysing the roles, the gender relationships and the social aspects of the play. The study focuses on the way in which the musical depicts and comments on the woman's place in the American society during the 1920s, while examining its timeless significance for the understanding of the contemporary gendered relationships.

Through the analysis of the main characters Roxie Hart and Velma Kelly, the paper examines how the play depicts the complicated relationship between the women's action and the systemic oppression. The way in which women characters negotiate power in a patriarchal system strategically using both resistance and compliance is also investigated.

The study also highlights the critical role of the media and the celebrity culture in shaping female identity. It examines the way in which commodification of the female experience functions as a mechanism of social control, while at the same time offers possibilities for undermining traditional gender roles.

The findings of the study show that 'Chicago' acts as an important mirror of the social contradictions and prejudices of the time, while also offers timeless ideas with regard to understanding the mechanisms of gendered oppression and resistance. The timelessness of the play's themes makes it a valuable tool for the understanding of the contemporary challenges on the way towards gender equality.

Keywords: gender, power, musical, social representation, feminism, cultural studies

Πρόλογος

Η παρούσα διπλωματική εργασία είναι στα πλαίσια ολοκληρώσεις των σπουδών μου. Έμπνευση για την επιλογή του θέματος είναι η αγάπη και το πάθος για τον χώρο του μορσικού θεάτρου και πιο συγκεκριμένα του μιούζικαλ Σικάγο.

Επιλέχτηκε το συγκεκριμένο έργο για δυο βασικούς λόγους. Ο πρώτος είναι η διαχρονικότητα των θεμάτων που αναλύονται μέσα στο μιούζικαλ αυτό. Γιατί πιστεύω ότι η θέση της γυναίκας έχει πολύ μεγάλο δρόμο για την ουσιαστική ισότητα αναμεσά στα φύλλα σε μια κοινωνία που συνεχώς παλεύει να κρατήσει την πατριαρχία.

Ταυτόχρονα, ένας δεύτερος λόγος που με ώθησε να ασχοληθώ με αυτό το ερευνητικό-καλλιτεχνικό θέμα ήταν η μουσική της ταινίας. Προσωπικά, τη θεωρώ ένα από τα αγαπημένα μου κινηματογραφικά μουσικά scores. Κατά τη γνώμη μου, οι προβληματισμοί που αναδεικνύει το έργο, καθώς και τα ηθικά και κοινωνικοπολιτικά ζητήματα που θίγει η αφήγησή του, εξακολουθούν να έχουν απήχηση στη σύγχρονη πραγματικότητα. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνω επίσης στους στίχους των τραγουδιών και στο μήνυμα που επιδιώκουν να μεταδώσουν στον θεατή. Από μικρή ηλικία, η ταινία με έχει συναρπάσει, ενώ τα τραγούδια της αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του προσωπικού μου ρεπερτορίου. Με βάση όλα αυτά, αποφάσισα να ερευνήσω σε βάθος το συγκεκριμένο θέμα, τόσο για να απαντήσω σε ορισμένα προσωπικά ερωτήματα όσο και για να παρουσιάσω μια αυθεντική ερμηνεία των τραγουδιών της ταινίας.

Ευχαριστίες

Όπως μια ταινία μιούζικαλ, έτσι και μια διπλωματική εργασία αποτελεί προϊόν ομαδικής δουλειάς. Για τον λόγο αυτό, θα ήθελα πρωτίστως να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντά μου, κ. Μπιλιλή, για την ουσιαστική καθοδήγηση και την άριστη συνεργασία που συνέβαλαν καθοριστικά στην ολοκλήρωση αυτής της εργασίας. Επιπλέον, θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου σε όλους όσους με στήριξαν με τον δικό τους τρόπο στην πορεία αυτής της δημιουργικής διαδικασίας, καθώς και για τη σταθερή ηθική υποστήριξή τους καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

Εισαγωγή

Γενικότερο Στίγμα της Έρευνας

Το μιούζικαλ *Chicago* αποτελεί ένα από τα πλέον εμβληματικά έργα του αμερικανικού θεάτρου και κινηματογράφου, αντικατοπτρίζοντας βαθιές κοινωνικές, πολιτισμικές και πολιτικές δυναμικές. Από την πρώτη του παρουσίαση στο Broadway το 1975 και την κινηματογραφική μεταφορά του το 2002, το έργο έχει αναδειχθεί σε ένα ισχυρό μέσο καλλιτεχνικής έκφρασης, σχολιάζοντας τις σχέσεις εξουσίας, το φύλο και τη δικαιοσύνη.

Η παρούσα έρευνα επικεντρώνεται στην κοινωνιολογική απεικόνιση της γυναίκας στο μιούζικαλ *Chicago*, με στόχο να αναλύσει τον τρόπο με τον οποίο οι γυναικείοι χαρακτήρες λειτουργούν ως καθρέφτες και διεκδικητές των κοινωνικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων.

Το *Chicago* τοποθετείται στην Αμερική της δεκαετίας του 1920, μια περίοδο σημαντικών κοινωνικών αλλαγών και πολιτιστικών συγκρούσεων. Η επικύρωση της 19ης Τροπολογίας, η αυξανόμενη συμμετοχή των γυναικών στο εργατικό δυναμικό και οι αναδυόμενες μορφές ψυχαγωγίας, όπως η τζαζ και οι αίθουσες χορού, διαμόρφωσαν ένα νέο πλαίσιο για τη γυναικεία ταυτότητα και τις σχέσεις φύλου.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το *Chicago* εξετάζει τη θέση της γυναίκας σε έναν πατριαρχικά οργανωμένο κόσμο, όπου η εξουσία, η φήμη και η δικαιοσύνη συνδέονται άρρηκτα με την κοινωνική εικόνα.

Η επιλογή του *Chicago* ως αντικείμενο μελέτης βασίζεται στην πολυπλοκότητα των θεμάτων που θίγει και στη διαχρονική του αξία ως πολιτιστικού κειμένου. Οι κεντρικές ηρωίδες, Roxie Hart και Velma Kelly, παρουσιάζουν μια αξιοπρόσεκτη δυναμική: από τη μία πλευρά, εκπροσωπούν τη διεκδίκηση της εξουσίας μέσω της φήμης και της χειραγώγησης των μέσων ενημέρωσης, ενώ, από την άλλη, ενσαρκώνουν τη διαρκή σύγκρουση μεταξύ συμμόρφωσης στις κοινωνικές νόρμες και αντίστασης στις πατριαρχικές δομές.

Η καλλιτεχνική αναπαράσταση αυτών των χαρακτήρων προσφέρει θετικό πλαίσιο για την ανάλυση της σχέσης μεταξύ φύλου, εξουσίας και κοινωνικής κατασκευής της πραγματικότητας.

Η παρούσα εργασία επιχειρεί να φέρει στο προσκήνιο τον τρόπο με τον οποίο τα καλλιτεχνικά έργα, και ειδικότερα τα μιούζικαλ, λειτουργούν ως καθρέφτες της κοινωνίας και ως εργαλεία κοινωνικής κριτικής.

Σε μια εποχή όπου τα ζητήματα φύλου και κοινωνικής δικαιοσύνης εξακολουθούν να αποτελούν επίκαιρα θέματα, η ανάλυση του *Chicago* προσφέρει σημαντικά διδάγματα για την κατανόηση των κοινωνικών προκλήσεων και των δυνατοτήτων μετασχηματισμού.

Επιπλέον, το έργο αυτό προσεγγίζει τη φήμη και τη διασημότητα ως μηχανισμούς κοινωνικής εξουσίας, αναδεικνύοντας τη δύναμη των μέσων ενημέρωσης στη διαμόρφωση των αντιλήψεων για το φύλο και την ηθική.

Οι γυναικείοι χαρακτήρες του *Chicago* δεν είναι απλώς παθητικά θύματα της κοινωνίας, αλλά ενεργοί πρωταγωνιστές που χρησιμοποιούν τις κοινωνικές προσδοκίες και τα στερεότυπα προς όφελός τους. Αυτή η διττή διάσταση, όπου η συμμόρφωση και η αντίσταση συνυπάρχουν, προσφέρει μια πολυσύνθετη εικόνα για τη θέση της γυναίκας στη σύγχρονη κοινωνία.

Μια άλλη σημαντική πτυχή της έρευνας αφορά τη διαχρονικότητα του έργου. Παρά το γεγονός ότι η ιστορία τοποθετείται στις αρχές του 20ού αιώνα, τα θέματα που θίγει παραμένουν ιδιαίτερα επίκαιρα.

Η ανισότητα των φύλων, οι προκαταλήψεις που αφορούν τη γυναικεία ταυτότητα και οι δομές εξουσίας που διαμορφώνουν τη δημόσια εικόνα είναι θέματα που συνεχίζουν να απασχολούν τη σύγχρονη κοινωνία. Το *Chicago* μπορεί να αποτελέσει

αφορμή να σκεφτούμε πώς οι καλλιτεχνικές αναπαραστάσεις μπορούν να αναδείξουν και να αμφισβητήσουν τους κοινωνικούς μηχανισμούς καταπίεσης και απελευθέρωσης.

Με βάση τα παραπάνω, το *Chicago* αποτελεί ένα πολιτιστικό κείμενο που ενσωματώνει και αμφισβητεί τις κοινωνικές δομές της εποχής του, ενώ ταυτόχρονα λειτουργεί ως εργαλείο διαχρονικής κοινωνικής κριτικής.

Η παρούσα εργασία επιχειρεί να αναδείξει αυτές τις πτυχές, συνδέοντας το έργο με ευρύτερα κοινωνιολογικά και πολιτισμικά φαινόμενα, και να προσφέρει νέα προοπτική στην κατανόηση των μηχανισμών που διαμορφώνουν τη γυναικεία ταυτότητα και τις σχέσεις εξουσίας.

Ερευνητικό Ερώτημα

Με βάση τα παραπάνω, το κεντρικό ερευνητικό ερώτημα της εργασίας θα μπορούσε να διατυπωθεί ως εξής: Πώς απεικονίζονται οι γυναικείοι χαρακτήρες στο μιούζικαλ *Chicago* και

Τι σχέσεις δυναμικής προκύπτουν μεταξύ αυτών και της εξουσίας, της φήμης, της δικαιοσύνης αλλά και του κοινωνικού πολιτικού τους περιβάλλοντος;

Η προσέγγιση, εστιάζει στη διαχρονικότητα και πολυπλοκότητα των θεμάτων που θίγει το *Chicago*. Με βάση την ανάλυση περιεχομένου του θεατρικού και κινηματογραφικού υλικού, η εργασία διερευνά τον τρόπο με τον οποίο οι καλλιτεχνικές απεικονίσεις διαμορφώνουν και αμφισβητούν τις κοινωνικές νόρμες σχετικά με το φύλο.

Ειδικότερα, ο συνδυασμός θεωριών για το φύλο (Butler, 1990; Connell, 1995) και την εξουσία (Foucault, 1978) προσφέρει ένα θεωρητικό υπόβαθρο για την κατανόηση των φαινομένων αυτών.

Η ανάλυση αυτή ενισχύεται από τη διασταύρωση ιστορικών δεδομένων για τη θέση της γυναίκας στη δεκαετία του 1920 (Freedman, 1974) με σύγχρονες φεμινιστικές προοπτικές (Crenshaw, 1989; Walby, 1990).

Επιπλέον, η αξιοποίηση της πολιτισμικής θεωρίας ενισχύει την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο τα μιούζικαλ λειτουργούν ως καλλιτεχνικοί καθρέφτες της κοινωνίας (Laubner, 2000).

Οι απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα συμβάλλουν στην εμπάθυνση της κατανόησης των πολιτισμικών μηχανισμών που διαμορφώνουν τις κοινωνικές αντιλήψεις για το φύλο, καθώς και στην ανάδειξη του *Chicago* ως εργαλείου κοινωνικής κριτικής και μετασχηματισμού.

Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία της παρούσας μελέτης βασίζεται σε μια διεπιστημονική προσέγγιση που συνδυάζει ποιοτική ανάλυση περιεχομένου και θεωρητική σύνθεση. Αρχικά, εξετάζεται το θεατρικό κείμενο και η κινηματογραφική μεταφορά του μιούζικαλ *Chicago*, με στόχο την ανάλυση των θεματικών, των χαρακτήρων και των πολιτισμικών μηνυμάτων που εμπεριέχει.

Η χρήση της ποιοτικής ανάλυσης περιεχομένου επιτρέπει τη συστηματική διερεύνηση των κεντρικών ερωτημάτων της έρευνας, εντοπίζοντας μοτίβα, συμβολισμούς και αφηγηματικές τεχνικές που αντικατοπτρίζουν τις έμφυλες σχέσεις και τις κοινωνικές δυναμικές.

Παράλληλα, η μελέτη βασίζεται στη βιβλιογραφική έρευνα, αξιοποιώντας έργα που εστιάζουν σε θεωρίες φύλου, πολιτισμικές σπουδές και κοινωνιολογικές

αναλύσεις. Βασικές πηγές περιλαμβάνουν τις θεωρίες της Butler (1990) για την επιτελεστικότητα του φύλου, της Connell (1995) για την ηγεμονική αρρενωπότητα και του Foucault (1978) για την εξουσία και την κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας. Η σύνθεση αυτών των θεωρητικών πλαισίων επιτρέπει την ερμηνεία των ευρημάτων υπό το πρίσμα της κριτικής θεωρίας.

Επιπλέον, γίνεται χρήση ιστορικών πηγών που φωτίζουν τη θέση της γυναίκας στην αμερικανική κοινωνία της δεκαετίας του 1920, παρέχοντας το ιστορικό πλαίσιο για την κατανόηση των κοινωνικών και πολιτιστικών συνθηκών που επηρέασαν τη δημιουργία του έργου. Τα έργα της Freedman (1974) και της Laubner (2000) παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τη γυναικεία εμπειρία κατά την περίοδο αυτή.

Στην ανάλυση συνεισέφερε και η αξιολόγηση των πολιτισμικών και κοινωνικών επιπτώσεων του *Chicago* μέσω συγκριτικής αντιπαραβολής συγχρόνων μελετών. Αυτή η προσέγγιση επιτρέπει τη διαχρονική κατανόηση του τρόπου με τον οποίο το μιούζικαλ συνεχίζει να επηρεάζει τις αντιλήψεις για το φύλο και την εξουσία, τόσο στον καλλιτεχνικό όσο και στον κοινωνικό χώρο.

Η διεπιστημονική φύση της μεθοδολογίας μπορεί να δώσει ικανά

εχέγγυα ότι η έρευνα θα προσπαθήσει να συνδυάσει ότι η ανάλυση είναι πολυεπίπεδη και σφαιρική, στην θεωρία με την πρακτική και την ιστορική με τη σύγχρονη προοπτική. Με αυτόν τον τρόπο, η εργασία επιδιώκει να προσφέρει μια –το-δυνατόν- ολοκληρωμένη και καινοτόμα προσέγγιση στη μελέτη του *Chicago* ως πολιτιστικού και κοινωνιολογικού φαινομένου.

Πρόκειται για κριτική και θεματική βιβλιογραφική ανασκόπηση (critical and thematic literature review), ενταγμένη σε ένα διεπιστημονικό θεωρητικό πλαίσιο.

Συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της βιβλιογραφικής ανασκόπησης:

1. Εστιασμένη και Θεματική:

- Η βιβλιογραφία επιλέγεται και αναλύεται με βάση κεντρικά θέματα: φύλο, εξουσία, κοινωνική κατασκευή, πολιτισμική αναπαράσταση.
- Οι πηγές δεν παρουσιάζονται περιγραφικά, αλλά συνδέονται με τα ερευνητικά ερωτήματα και τη μεθοδολογία.

2. Κριτική Ανάλυση:

- Οι θεωρίες της Butler, της Crenshaw και του Foucault δεν απλώς παρατίθενται, αλλά ενσωματώνονται στην ερμηνεία των δεδομένων και των καλλιτεχνικών αναπαραστάσεων.
- Γίνεται αξιολόγηση της συνάφειας και της συνεισφοράς κάθε θεωρίας στην κατανόηση του φαινομένου.

3. Διεπιστημονικότητα:

- Συνδυάζονται πηγές από φεμινιστική θεωρία, κοινωνιολογία, ιστορία, και πολιτισμικές σπουδές.
- Εντάσσεται το ιστορικό πλαίσιο της δεκαετίας του 1920, αλλά και σύγχρονες θεωρητικές εξελίξεις.

4. Εφαρμογή στη μελέτη περίπτωσης:

- Η βιβλιογραφική ανασκόπηση υποστηρίζει μια ερμηνευτική ανάλυση περιεχομένου του έργου *Chicago*, εστιάζοντας στους γυναικείους χαρακτήρες και στις κοινωνικές δυναμικές.

Συμπέρασμα:

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση στην εργασία αυτή είναι κριτική, θεματικά οργανωμένη και θεωρητικά τεκμηριωμένη, με στόχο όχι μόνο την παρουσίαση υπάρχουσών γνώσεων αλλά και την ερμηνεία των ευρημάτων μέσα από συνθετική και αναλυτική σκέψη. Δεν πρόκειται για απλή περιγραφική ανασκόπηση, αλλά για εργαλείο θεωρητικής υποστήριξης μιας πρωτογενούς ποιοτικής ανάλυσης.

Η συγκέντρωση των θεωρητικών και ερευνητικών πηγών πραγματοποιήθηκε μέσα από έναν συνδυασμό στρατηγικής αναζήτησης σε επιστημονικά περιβάλλοντα και επιλεγμένες θεματικές βάσεις δεδομένων. Πραγματοποιήθηκε αξιοποίηση ηλεκτρονικών εργαλείων και πλατφορμών όπως τα Google Scholar, JSTOR, Project MUSE, Scopus, ProQuest και Web of Science, με στόχο τον εντοπισμό αξιόπιστων και θεματικά συναφών δημοσιεύσεων. Η αναζήτηση επικεντρώθηκε σε όρους-κλειδιά σχετικούς με τις έννοιες του φύλου, της επιτελεστικότητας, της εξουσίας, της πολιτισμικής αναπαράστασης και της κοινωνικής κατασκευής, σε συνδυασμό με παραμέτρους σχετικές με το έργο Chicago και τις καλλιτεχνικές του αποτυπώσεις. Επιπλέον, αξιοποιήθηκαν βιβλιοθήκες πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και ψηφιοποιημένα αρχεία θεατρικών και κινηματογραφικών συλλογών για την αναζήτηση πρωτογενούς υλικού και ιστορικών αναφορών. Η επιλογή των πηγών έγινε με βάση την ερευνητική τους αξία, τη θεωρητική συνάφεια με τα ζητήματα που εξετάζονται, καθώς και τη συμβολή τους στη διαμόρφωση ενός στέρεου διεπιστημονικού πλαισίου. Καθ' όλη τη διάρκεια της μελέτης, η βιβλιογραφία επανεξετάστηκε και εμπλουτίστηκε δυναμικά, ώστε να διασφαλιστεί η πληρότητα και η ενημερότητα των θεωρητικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται στην ανάλυση του έργου.

Βασικές Πηγές Βιβλιογραφίας και Συμβολή τους

Η παρούσα εργασία στηρίχθηκε σε βιβλιογραφικές πηγές που συνεισέφεραν στη θεμελίωση της ανάλυσης της κοινωνιολογικής απεικόνισης της γυναίκας στο μιούζικαλ *Chicago*. Ενδεικτικά, βασικές πηγές περιλαμβάνουν:

1. **Butler, J. (1990). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. Routledge.**
  - Εξετάστηκε η έννοια της επιτελεστικότητας του φύλου, προσφέροντας τη βάση για την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι γυναικείοι χαρακτήρες του έργου διαμορφώνουν και επαναπροσδιορίζουν την ταυτότητά τους μέσω κοινωνικών πρακτικών.
2. **Foucault, M. (1978). *The History of Sexuality, Volume 1: An Introduction*. Pantheon Books.**
  - Η θεωρία του Foucault για την εξουσία και τη γνώση χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση των μηχανισμών μέσω των οποίων η εξουσία επιδρά στις έμφυλες σχέσεις και την κοινωνική κατασκευή της πραγματικότητας.
3. **Crenshaw, K. (1989). *Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory, and Antiracist Politics*. University of Chicago Legal Forum.**
  - Εξετάστηκε η διαθεματικότητα για την ανάδειξη των πολλαπλών καταπιέσεων που υφίστανται οι γυναίκες στον δημόσιο και ιδιωτικό χώρο.
4. **Laubner, M. (2000). *Broadway Musicals: Show by Show*. Applause Theatre & Cinema Books.**
  - Προσέφερε πολιτισμική και ιστορική τεκμηρίωση για την κατανόηση του ρόλου των μιούζικαλ ως αντανάκλασης κοινωνικών προκλήσεων.

Οι πηγές αυτές ενισχύουν τη διεπιστημονική προσέγγιση της εργασίας, συνδέοντας τη θεωρία με την πρακτική ανάλυση.

Κατά τη διάρκεια της έρευνας

1. **Πρόσβαση σε Πηγές:**

- Η πρόσβαση σε πρωτογενείς πηγές, όπως οι αυθεντικές παραγωγές του *Chicago*, απαιτούσε εξειδικευμένη αναζήτηση σε αρχεία και εξειδικευμένες βιβλιοθήκες.
2. **Σύνθεση Θεωρητικών Πλαισίων:**
- Η ένταξη διαφορετικών θεωρητικών προσεγγίσεων (φύλο, εξουσία, κοινωνική κατασκευή) σε ένα συνεκτικό πλαίσιο ανάλυσης παρουσίασε μεθοδολογικές δυσκολίες.
  - **Η εργασία, στο πρώτο κεφάλαιο** παρουσιάζει τις κοινωνικές συνθήκες της δεκαετίας του 1920, τις θεωρίες φύλου και εξουσίας, και τον τρόπο που αυτές εφαρμόζονται στην ανάλυση του μιούζικαλ.
  - **Η εργασία, στο δεύτερο κεφάλαιο** Εστιάζει στην πλοκή, τους χαρακτήρες και τις αφηγηματικές τεχνικές, καθώς και στη συγκριτική ανάλυση μεταξύ του θεατρικού και της κινηματογραφικής μεταφοράς.
  - **Η εργασία, στο τρίτο κεφάλαιο** Διερευνά τον ρόλο των μέσων ενημέρωσης, την εμπορευματοποίηση της γυναικείας ταυτότητας και τις επιπτώσεις της κουλτούρας της διασημότητας.
  - **Η εργασία, στο τέταρτο κεφάλαιο** Συνοψίζει τα ερευνητικά ευρήματα, απαντά στα ερευνητικά ερωτήματα, και προτείνει κατευθύνσεις για μελλοντική έρευνα.

Κεφάλαιο 1^ο : Θεωρητικό πλαίσιο

Το πρώτο μέρος της παρούσας εργασίας εξετάζει το κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο που επηρέασε τη θέση της γυναίκας στην αμερικανική κοινωνία της δεκαετίας του 1920, μαζί με μια θεωρητική ανάλυση των ρόλων των φύλων και της δυναμικής της εξουσίας.

1.1 Η θέση των γυναικών στην Αμερική της δεκαετίας του 1920

1.1.1 Αλληλοσυγκρουόμενα οράματα για τη σύγχρονη γυναικεία φύση: και κοινωνικές εντάσεις στη δεκαετία του 1920

Η δεκαετία του 1920 υπήρξε μάρτυρας ενός πρωτοφανούς δημόσιου διαλόγου σχετικά με τους μεταβαλλόμενους κοινωνικούς ρόλους των γυναικών, χαρακτηριζόμενη από αυτό που η Christine Frederick ονόμασε «την ιδιαίτερη θέση της γυναίκας στις Ηνωμένες Πολιτείες σε αντίθεση με τον υπόλοιπο κόσμο» (Frederick, 1929) το οποίο οι σύγχρονοι παρατηρητές χαρακτήρισαν ως «εποχή προσαρμογής» (Ducas, 1929).

Ένα κύριο χαρακτηριστικό της περιόδου ήταν η έντονη αντίθεση μεταξύ παλαιότερων και νεότερων γενεών για την κατάλληλη γυναικεία συμπεριφορά. Ενώ η παλαιότερη γενιά έδινε έμφαση στους παραδοσιακούς ρόλους της γυναίκας, οι νεότερες γυναίκες επεδίωκαν οικονομική ανεξαρτησία και μια ισχυρή δημόσια συμμετοχή.

Ο W.L. George παρατήρησε το 1921 ότι τα επιτεύγματα των γυναικών στις επιχειρήσεις αποτελούσαν «μάλλον ένα σοκ για έναν Ευρωπαίο», με νεαρές γυναίκες να αναλαμβάνουν διευθυντικούς ρόλους - αν και σημείωσε ότι «στην Αμερική ο άνδρας εξακολουθεί να κυβερνά, απλώς δεν κυβερνά τις γυναίκες τόσο σκληρά όσο στην Ευρώπη» (George, 1921, σ. 157).

Το χάσμα των γενεών εκδηλώθηκε έντονα με την στάση απέναντι στο γάμο και την οικογενειακή ζωή, με τον Henry R. Carey να υποστηρίζει ότι το υψηλό ποσοστό διαζυγίων οφειλόταν στην αυξανόμενη οικονομική ανεξαρτησία των συζύγων, αναφέροντας χαρακτηριστικά ότι «ο γάμος διαλύεται από τον φεμινισμό όπως η ζάχαρη λιώνει στο οξύ» (Carey, 1928). Ωστόσο, άλλοι θεωρούσαν τις διευρυνόμενες ευκαιρίες συμβατές με την οικογενειακή ζωή, όπως καταγράφηκε στη μελέτη των Lynds στο Middletown (Lynd & Lynd, 1929).

Την περίοδο αυτή διεξήχθη επίσης έντονη συζήτηση σχετικά με τη νομοθεσία προστασίας των εργαζομένων γυναικών, με την Άλις Χάμιλτον να υποστηρίζει «ότι η κατάργηση προστατευτικών διατάξεων θα έβλαπτε περισσότερες γυναίκες από όσες θα βοηθούσε (Hamilton, 1924), ενώ άλλοι, όπως η Doris Stevens, κριτίκαραν αυτές τις απόψεις θεωρώντας ότι τέτοιες προστατευτικές διατάξεις θα διαιωνίζαν την ανισότητα (Stevens, 1924).

Οι ποικίλες αντιδράσεις αποκάλυψαν βαθύτερες ανησυχίες για την αμερικανική ταυτότητα, με θρησκευτικούς ειδικότερα ηγέτες να υποστηρίζουν και να τονίζουν ότι οικονομική ανεξαρτησία των γυναικών έκανε «αδύνατο για μια γυναίκα που ασχολείται με επιτυχία με τις επιχειρήσεις και την πολιτική ταυτόχρονα να δημιουργήσει ένα ευτυχισμένο σπίτι» (McMenamin, 1927), ενώ άλλοι έβλεπαν την πρόοδο των γυναικών ως σύμβολο της αμερικανικής προόδου.

1.1.2 Ο αντίκτυπος της 19ης τροπολογίας

Η επικύρωση της 19ης τροπολογίας το 1920, που έδωσε στις γυναίκες το δικαίωμα ψήφου, αποτέλεσε ορόσημο για το φεμινιστικό κίνημα (Flexner & Fitzpatrick, 1996), παραδόξως όμως, αντί να λειτουργήσει ως εφαλτήριο για περαιτέρω προόδους, οδήγησε σε κατακερματισμό του γυναικείου κινήματος και επαναξιολόγηση των φεμινιστικών προτεραιοτήτων.

Η περίοδος μετά το δικαίωμα ψήφου χαρακτηρίστηκε από αυτό που αρχικά ερμηνεύτηκε ως πολιτική απάθεια, με τον Frederick Lewis Allen να αναφέρει ότι οι γυναίκες «έμοιαζαν να ενδιαφέρονται πολύ λίγο για την ψήφο από τη στιγμή που την είχαν» (Allen, 1931, σ. 95). Ωστόσο, αυτή η απλουστευτική ερμηνεία παρέβλεπε τη διαφοροποιημένη πραγματικότητα της πολιτικής δέσμευσης των γυναικών (Freedman, 1974).

Η εξέλιξη και αλλαγή πορείας του γυναικείου κινήματος μετά το 1920 διαμορφώθηκε από τρεις βασικούς παράγοντες:

- Τη διάσπαση του συνασπισμού που είχε σχηματιστεί γύρω από το δικαίωμα ψήφου. Η Κοινή Επιτροπή Γυναικών του Κογκρέσου¹, παρά τις αρχικές νίκες όπως ο νόμος Sheppard-Towner του 1921, δυσκολεύτηκε να διατηρήσει τη συνοχή της (Chambers, 1963).
- Την εμφάνιση της «Νέας Γυναίκας»² ως πολιτιστικού φαινομένου. Ενώ τα δημοφιλή μέσα εξυμνούσαν τη flapper ως σύμβολο απελευθέρωσης, αυτή η

---

¹ Ο όρος αναφέρεται στο αμερικανικό "Settlement House Movement", ένα κίνημα κοινωνικής μεταρρύθμισης που ξεκίνησε στα τέλη του 19ου αιώνα, στο οποίο εθελοντές, κυρίως μορφωμένες γυναίκες μεσαίας τάξης, εγκαθίσταντο (settled) σε φτωχές γειτονίες για να παρέχουν εκπαιδευτικές, υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν το Hull House της Jane Addams στο Σικάγο.

² Ο όρος 'Νέα Γυναίκα' (New Woman) αναφέρεται στο φεμινιστικό ιδεώδες που εμφανίστηκε στα τέλη του 19ου και αρχές του 20ου αιώνα, περιγράφοντας τις γυναίκες που διεκδικούσαν μεγαλύτερη αυτονομία, επιδίωκαν εκπαίδευση και επαγγελματική σταδιοδρομία, και αμφισβητούσαν τις

εικόνα συχνά συγκάλυπτε τους συνεχιζόμενους αγώνες για ουσιαστική ισότητα, μετατρέποντας ένα πολιτικό κίνημα σε καταναλωτική τάση (Banner, 1974).

- Τη μεταβολή στον τρόπο που γινόταν αντιληπτός ο φεμινισμός, από συγκεκριμένα πολιτικά δικαιώματα σε ευρύτερους αλλά λιγότερο σαφείς στόχους κοινωνικής και οικονομικής ισότητας.

Οι αλλαγές επηρεάστηκαν επίσης από βαθιές μεταβολές στις κοινωνικοοικονομικές δομές, με την αυξανόμενη συμμετοχή των γυναικών στο εργατικό δυναμικό να γίνεται σε ένα περιβάλλον όπου οι έμφυλες διακρίσεις παρέμεναν ισχυρές, με συγκέντρωση σε χαμηλόμισθα επαγγέλματα και περιορισμένες ευκαιρίες εξέλιξης.

Ο V.F. Calverton επισήμανε ότι η οικονομική ανεξαρτησία των γυναικών αναδείχθηκε σε «πολύ πιο σημαντικό στοιχείο της χειραφέτησής τους από την πολιτική τους χειραφέτηση», αν και αυτή υπονομευόταν από τις μισθολογικές ανισότητες (Calverton, 1929).

1.1.3 Προοδευτικές δράσεις και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις στη δεκαετία του 1920

Η εποχή μετά το δικαίωμα ψήφου γνώρισε μια σημαντική αλλαγή στον κοινωνικό ακτιβισμό των γυναικών και παρά τις ιστορικές αφηγήσεις που συχνά παρουσίαζαν τη δεκαετία του 1920 ως περίοδο φεμινιστικής παρακμής, οι γυναικείες οργανώσεις διατήρησαν σημαντική συμμετοχή στις προοδευτικές μεταρρυθμίσεις όπως:

- Η Μεικτή Επιτροπή Γυναικών του Κογκρέσου (WJCC) που πέτυχε σημαντικές νομοθετικές νίκες, όπως ο νόμος Sheppard-Towner του 1921 για την υγειονομική περίθαλψη μητέρων και βρεφών (Lemons, 1967).
- Ο Εθνικός Συνδικαλιστικός Σύνδεσμος Γυναικών (NWTUL) που συνέχισε τις προσπάθειες για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και των μισθών των εργαζομένων γυναικών (Chambers, 1963).
- Το Κίνημα των Κοινωνικών Κέντρων³ διατήρησε τη σημασία του, επικεντρώνοντας το έργο του σε εκπαιδευτικά προγράμματα, υπηρεσίες υγείας και κοινοτική οργάνωση (Scott, 1964).
- Το κίνημα της ειρήνης παρείχε σημαντική διέξοδο στις προοδευτικές ενέργειες των γυναικών, με οργανώσεις όπως η Διεθνής Ένωση Γυναικών για την Ειρήνη και την Ελευθερία (WILPF) να συνδέουν τις Αμερικανίδες ακτιβίστριες με διεθνή δίκτυα (Chambers, 1963).

Ωστόσο, μέχρι το 1925, εξωτερικές πιέσεις άρχισαν να επηρεάζουν τη δυναμική των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών, με τις συντηρητικές πολιτικές δυνάμεις, συχνά να είναι εχθρικές προς την κυβερνητική παρέμβαση στην κοινωνική πρόνοια, και να αντιτάσσονται όλο και περισσότερο στις προοδευτικές πρωτοβουλίες (Lemons, 1967).

1.1.4 Η αντίφαση μεταξύ εικόνας και πραγματικότητας: Η θέση της γυναίκας στη δεκαετία του 1920

Η δεκαετία του 1920 παρουσίασε ένα εντυπωσιακό παράδοξο στην κοινωνική θέση των γυναικών, με έντονη αποσύνδεση μεταξύ των δημοφιλών αναπαραστάσεων της

παραδοσιακές αντιλήψεις περί γυναικείας συμπεριφοράς και κοινωνικών ρόλων (Smith-Rosenberg, 1985)

³ Ο όρος αναφέρεται στο αμερικανικό "Settlement House Movement", ένα κίνημα κοινωνικής μεταρρύθμισης που ξεκίνησε στα τέλη του 19ου αιώνα, στο οποίο εθελοντές, κυρίως μορφωμένες γυναίκες μεσαίας τάξης, εγκαθίσταντο (settled) σε φτωχές γειτονίες για να παρέχουν εκπαιδευτικές, υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν το Hull House της Jane Addams στο Σικάγο.

γυναικείας χειραφέτησης και των πραγματικών περιορισμών. Παρά την αυξημένη παρουσία στο εργατικό δυναμικό, οι γυναίκες αντιμετώπιζαν:

- Συστηματικές μισθολογικές διακρίσεις (50-60% των ανδρικών μισθών)
- Περιορισμένη πρόσβαση σε επαγγελματικές θέσεις
- Συγκέντρωση σε παραδοσιακά «γυναικεία» επαγγέλματα
- Πίεση να εγκαταλείψουν την εργασία μετά το γάμο (Calverton, 1929)

Στην εκπαίδευση, παρά την αύξηση των εγγραφών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, οι γυναίκες αντιμετώπιζαν περιορισμένη πρόσβαση σε επαγγελματικά προγράμματα και πίεση να ακολουθήσουν «κατάλληλες» σπουδές (Smuts, 1959).

Στο πεδίο των κοινωνικών προσδοκιών, ο γάμος και η μητρότητα παρέμεναν η κύρια αναμενόμενη πορεία ζωής, ενώ τα επαγγελματικά επιτεύγματα θεωρούνταν συχνά δευτερεύοντα (Groves, 1937).

1.1.5 Δραστηριότητες αναψυχής και πολιτιστική έκφραση των κοινωνικών χώρων των γυναικών στη δεκαετία του 1920

Η δεκαετία του 1920 σηματοδότησε σημαντική αλλαγή στη συμμετοχή των γυναικών σε δραστηριότητες αναψυχής και πολιτισμού, αντανακλώντας ευρύτερες αλλαγές στην κοινωνική τους θέση (García Conesa & Juan Rubio, 2013). Οι παραδοσιακές γυναικείες δραστηριότητες απέκτησαν νέα οικονομική σημασία, καθώς οι γυναίκες χρησιμοποιούσαν δεξιότητες όπως η χειροτεχνία και η ραπτική για οικονομική ανεξαρτησία (Kessler-Harris, 2003) ενώ ταυτόχρονα, υπήρξε πρωτοφανής συμμετοχή των γυναικών σε αθλητικές δραστηριότητες, αμφισβητώντας τους περιορισμούς της εποχής.

Η μουσική και ο χορός αναδείχθηκαν ως ισχυροί χώροι έκφρασης των γυναικών και η εποχή της τζαζ έδωσε την δυνατότητα και τις ευκαιρίες συμμετοχής σε προηγουμένως περιορισμένους κοινωνικούς χώρους (Hakim, 1995) και η μόδα να γίνεται ένα κρίσιμο μέσο έκφρασης αυτής της νέας κοινωνικής ελευθερίας, με το "flapper style" να συμβολίζει μια ευρύτερη πολιτιστική εξέγερση (Laubner, 2000).

1.1.6 Η πρόοδος των γυναικών στην Αμερική του 1920: Τάξη, φυλή και περιφερειακές διαφορές

Η δεκαετία του 1920 παρουσίασε μια σύνθετη εικόνα της προόδου των γυναικών, με έντονες διαιρέσεις κατά μήκος των γραμμών της τάξης, της φυλής και της γεωγραφίας (Juan Rubio & García Conesa, 2013). Οι γυναίκες της μεσαίας τάξης βρίσκονταν σε ένα σταυροδρόμι αντιφατικών κοινωνικών προσδοκιών: από τη μία πλευρά υπήρχε η παραδοσιακή απαίτηση να είναι αφοσιωμένες στο σπίτι και την οικογένεια, ενώ από την άλλη εμφανίζονταν νέες δυνατότητες για εκπαίδευση, επαγγελματική δραστηριότητα και κοινωνική συμμετοχή. Αυτή η διπλή προσδοκία δημιουργούσε συχνά ψυχολογικές και πρακτικές εντάσεις στη ζωή τους (Salih, 2020).

Η εμπειρία των αφροαμερικανίδων γυναικών βρισκόταν σε έντονη αντίθεση με τη δημοφιλή αφήγηση της απελευθερωμένης «νέας γυναίκας» συνεχίζοντας να βιώνουν διακρίσεις, ιδιαίτερα στις νότιες πολιτείες (Juan Rubio & García Conesa, 2013). Οι περιφερειακές διαφορές έπαιξαν επίσης καθοριστικό ρόλο, με τα δυτικά κράτη να είναι πιο δεκτικά στην πολιτική συμμετοχή των γυναικών, με την Jeannette Rankin από τη Μοντάνα να γίνεται η πρώτη γυναίκα στη Βουλή των Αντιπροσώπων το 1917.

1.2 Θεωρίες για το φύλο και την εξουσία

1.2.1 Συνθετική Προσέγγιση και Κοινωνικά Φαινόμενα της Δεκαετίας του 1920

Η ανάλυση των έμφυλων σχέσεων και των δομών εξουσίας στην Αμερική της δεκαετίας του 1920 απαιτεί ένα πολύπλευρο θεωρητικό πλαίσιο που συνδυάζει ποικίλες προσεγγίσεις.

Η φεμινιστική θεωρία της Simone de Beauvoir (1949) με την εμβληματική διατύπωση «κανείς δεν γεννιέται γυναίκα, αλλά γίνεται» αμφισβήτησε το βιολογικό ντετερμινισμό, τοποθετώντας τη γυναικεία ταυτότητα στο πεδίο των κοινωνικών κατασκευών, η οποία προσέγγιση υπήρξε θεμελιώδης για την κατανόηση των περιορισμών που βίωναν οι γυναίκες κατά την εξεταζόμενη περίοδο.

Συμπληρωματικά λειτουργεί η θεωρία της επιτελεστικότητας του φύλου της Judith Butler (1990), η οποία προτείνει ότι το φύλο δεν αποτελεί ουσιώδη ταυτότητα αλλά συγκροτείται μέσω επαναλαμβανόμενων κοινωνικών επιτελέσεων με αυτή την θεωρία να βρίσκει χαρακτηριστική εφαρμογή στο φαινόμενο των "flapper" της δεκαετίας του 1920, όπου η συνειδητή ανατροπή των παραδοσιακών έμφυλων συμπεριφορών, μέσω του τρόπου ένδυσης, των κοντών μαλλιών, του δημόσιου καπνίσματος, αντανακλά τη δυνατότητα επαναδιαπραγμάτευσης των κοινωνικών συμβάσεων για το φύλο.

Η έννοια της διαθεματικότητας που εισήγαγε η Kimberlé Crenshaw (1989) προσφέρει ένα ακόμη κρίσιμο εργαλείο, αναδεικνύοντας πώς το φύλο συνδέεται με άλλες κοινωνικές κατηγορίες όπως η φυλή, η τάξη και η σεξουαλικότητα, με την προσέγγιση αυτή να τονίζει τις διαφοροποιημένες εμπειρίες των γυναικών στην Αμερική του 1920, όπου ενώ οι λευκές γυναίκες της μεσαίας τάξης απολάμβαναν νέες ελευθερίες, οι Αφροαμερικανίδες αντιμετώπιζαν πολλαπλά στρώματα καταπίεσης, με μια μαρτυρία του McDougald (1925) για τις εμπειρίες των μαύρων γυναικών στο Χάρλεμ να καταδεικνύει αυτήν ακριβώς τη σύνθετη αλληλεπίδραση φυλετικών και έμφυλων διακρίσεων.

Η θεωρητική προσέγγιση της Sylvia Walby (1990) για τις δομές της πατριαρχίας έχει σημαντική συνεισφορά αναγνωρίζοντας τη διαπλοκή έξι βασικών δομών που διαιωνίζουν την έμφυλη ανισότητα: της οικιακής παραγωγής, της έμμισθης εργασίας, του κράτους, της βίας, της σεξουαλικότητας και των πολιτισμικών θεσμών.

Στο ιστορικό πλαίσιο της δεκαετίας του 1920, αυτή η προσέγγιση τονίζει την πολύπλοκη δυναμική της γυναικείας συμμετοχής στον εργασιακό χώρο. Η αλληλεπίδραση μεταξύ «ιδιωτικής» και «δημόσιας πατριαρχίας» εκδηλώθηκε σε πρακτικές όπως οι περιορισμοί γάμου και η ανάδυση των επαγγελματιών "ροζ κολάρου"⁴, που λειτουργούσαν ως μηχανισμοί διατήρησης των έμφυλων ιεραρχιών παρά την αυξανόμενη παρουσία των γυναικών στο δημόσιο χώρο.

Παράλληλα, η έννοια της ηγεμονικής αρρενωπότητας της Raewyn Connell (1995) βοηθά στην κατανόηση των μηχανισμών με τους οποίους συγκεκριμένες μορφές ανδρισμού νομιμοποιούνται και προνομιοποιούνται στο πατριαρχικό σύστημα. Στο πλαίσιο της δεκαετίας του 1920, αυτή η θεωρία ερμηνεύει την κρίση της ανδρικής ταυτότητας που παρατηρήθηκε ως αντίδραση στις μεταβαλλόμενες έμφυλες σχέσεις, κυρίως μέσα από την αυξημένη δημοτικότητα των αθλητικών ηρώων και την έμφαση στη σωματική διάπλαση οι οποίες μπορούν να αντιμετωπιστούν ως απόπειρες

---

⁴ Με τον όρο "επαγγέλματα ροζ κολάρου" αναφερόμαστε σε επαγγέλματα που παραδοσιακά θεωρούνταν "γυναικεία", όπως γραμματείς, τηλεφωνήτριες, νοσοκόμες και δασκάλες. Ο όρος προέρχεται από την αντίθεση με τα "μπλε κολάρια" (χειρωνακτική εργασία) και τα "λευκά κολάρια" (διοικητικές θέσεις) που συνδέονταν κυρίως με άνδρες (Kessler-Harris, 1982).

επαναβεβαίωσης της ανδρικής κυριαρχίας απέναντι στις αντιληπτές απειλές της γυναικείας χειραφέτησης.

Οι θεωρίες του Michel Foucault για την εξουσία και το λόγο συμπληρώνουν το αναλυτικό πλαίσιο, προσφέροντας οπτικές για το πώς οι κοινωνικοί θεσμοί ρυθμίζουν και κατασκευάζουν τις έμφυλες νόρμες. Η Φουκωική προσέγγιση εξηγεί πώς τα αναδυόμενα μέσα μαζικής ενημέρωσης της εποχής, περιοδικά, ραδιόφωνο και κινηματογράφος λειτούργησαν ως πεδία όπου συγκροτήθηκαν νέα «καθεστώτα αλήθειας» σχετικά με το φύλο.

Οι διαφημίσεις που απευθύνονταν στις γυναίκες καταναλώτριες αποτελούσαν, σύμφωνα με τη θεωρία του Foucault, εκφάνσεις της διάχυτης εξουσίας που λειτουργεί σε μικροεπίπεδο και μέσα από τα καθημερινά μηνύματα των διαφημίσεων για το τι σημαίνει να είναι κανείς "γυναίκα", διαμορφώνονταν συγκεκριμένα πρότυπα θηλυκότητας που επηρέαζαν βαθιά την αυτο-αντίληψη και συμπεριφορά των γυναικών.

Παρομοίως, η έννοια της γυναίκας ως «Άλλου» που ανέπτυξε η De Beauvoir αναδεικνύει τις βαθιές αντιφάσεις της εποχής: παρά την απόκτηση πολιτικών δικαιωμάτων, οι γυναίκες συνέχισαν να ορίζονται πρωτίστως σε σχέση με τους άνδρες, με το γάμο και τη μητρότητα να παραμένουν κεντρικοί ρόλοι.

Αυτή η αντίφαση φανερώνει τη βασική διάσταση που επισημαίνει η De Beauvoir στο έργο της: από τη μία πλευρά οι γυναίκες καλούνταν να διεκδικήσουν νέους ρόλους και δυνατότητες (ελευθερία επιλογών), ενώ από την άλλη παρέμεναν εγκλωβισμένες σε προκαθορισμένες κοινωνικές προσδοκίες (περιορισμοί του παραδοσιακού ρόλου τους) με την διπλή αυτή πραγματικότητα να αποτυπώνει έντονα τη ζωή των γυναικών στη δεκαετία του 1920, ακόμη και καθώς κέρδιζαν νέα πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα.

1.2.3 Εφαρμογή των θεωρητικών πλαισίων στο μιούζικαλ Σικάγο

Το μιούζικαλ Σικάγο λειτουργεί ως μικρόκοσμος των έμφυλων δυναμικών της δεκαετίας του 1920, αντικατοπτρίζοντας τις κοινωνικές συνθήκες και τις σχέσεις εξουσίας της εποχής (Gilman, 1918: 71). Οι πρωταγωνίστριες Velma Kelly και Roxie Hart ενσαρκώνουν την επιτελεσματικότητα του φύλου κατά Butler, χρησιμοποιώντας στρατηγικά τη θηλυκότητά τους ως μέσο επιβίωσης εντός ενός περιοριστικού πατριαρχικού συστήματος. Οι χορευτικές τους επιτελέσεις αποτελούν άμεσες αναπαραστάσεις της θεωρίας της Butler για το πώς το φύλο "επιτελείται" μέσω επαναλαμβανόμενων πράξεων.

Οι προσεγγίσεις των Foucault και Walby διαφωτίζουν τους τρόπους με τους οποίους το δικαστικό σύστημα, τα μέσα ενημέρωσης και οι κοινωνικοί θεσμοί του έργου λειτουργούν για τον έλεγχο των γυναικείων σωμάτων. Ο δικηγόρος Billy Flynn αντιπροσωπεύει την πατριαρχική εξουσία και τη διαμεσολάβηση που απαιτείται για να ακουστεί η γυναικεία φωνή στο δημόσιο χώρο (Sanger, 1920: 94).

Η διαθεματική προσέγγιση της Crenshaw εφαρμόζεται στην απεικόνιση των διαφορετικών εμπειριών των γυναικών-κρατούμενων, με τις φυλετικές και ταξικές διαφορές να διαμορφώνουν διαφορετικές πραγματικότητες εντός του ίδιου καταπιεστικού συστήματος. Ο χαρακτήρας της "Mama" Morton αναδεικνύει πώς οι γυναίκες μπορούν να λειτουργήσουν ως φορείς της πατριαρχικής εξουσίας, ενσωματώνοντας στοιχεία της ηγεμονικής αρρενωπότητας (Sitron, 2000).

1.3 Η κοινωνική κατασκευή του φύλου και τα μιούζικαλ ως πολιτισμικά κείμενα

Η σύγχρονη θεωρία φύλου απορρίπτει τις αντιλήψεις για τη σεξουαλική διαφορά, προτείνοντας αντ' αυτού μια αντίληψη του φύλου ως δυναμικής, κοινωνικά κατασκευασμένης διαδικασίας. Η θεωρία των West και Zimmerman (1987) με την

έννοια του "doing gender" (δηλαδή του φύλου ως πράξης ή δράσης) πρότεινε ότι το φύλο δεν είναι έμφυτο χαρακτηριστικό αλλά διαμορφώνεται μέσα από επαναλαμβανόμενες καθημερινές συμπεριφορές και κοινωνικές αλληλεπιδράσεις (Citron, 2000).

Αυτή η προσέγγιση είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για την ανάλυση των παραστατικών τεχνών, καθώς το θέατρο, ο χορός και το μιούζικαλ αποτελούν χώρους όπου οι έμφυλες ταυτότητες παρουσιάζονται, αναπαράγονται και μερικές φορές αμφισβητούνται με άμεσο και ορατό τρόπο.

Τα μιούζικαλ, ειδικότερα, διαδραματίζουν σύνθετο ρόλο ως πολιτισμικά κείμενα που αντανakλούν και διαμορφώνουν κοινωνικές αντιλήψεις και όπως υποστηρίζει η Jane Feuer (1982), τα μουσικά θεατρικά έργα δεν αποτελούν απλώς μέσα ψυχαγωγίας, αλλά πολιτισμικά τεχνουργήματα που αποτυπώνουν και αναπαράγουν κυρίαρχες αφηγήσεις για το φύλο, τη φυλή και την ταξική ταυτότητα.

Ο Raymond Knapp (2005) εξετάζει πώς τα μιούζικαλ συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση της συλλογικής συνείδησης, συχνά λειτουργώντας ως φορείς διατήρησης των κοινωνικών συμβάσεων παρά ως μηχανισμοί αμφισβήτησής τους.

Φεμινίστριες ερευνήτριες, όπως η Susan McClary (1991), έχουν μελετήσει πώς τα μιούζικαλ αναπαριστούν τις κοινωνικές σχέσεις και τα συμπεράσματα τους είναι ότι οι καλλιτεχνικές παραστάσεις δεν είναι ποτέ ουδέτερες, αντίθετα συμβάλλουν ενεργά είτε στη διατήρηση είτε στην αμφισβήτηση των κυρίαρχων κοινωνικών αντιλήψεων για τους ρόλους των δύο φύλων.

Οι μουσικές αφηγήσεις στα παραδοσιακά μιούζικαλ συχνά αναπαράγουν κυρίαρχα έμφυλα σχήματα, απεικονίζοντας τις γυναίκες πρωτίστως ως αντικείμενα ρομαντικού ενδιαφέροντος που ορίζονται μέσα από τις σχέσεις τους με τους ανδρικούς χαρακτήρες (Most, 2017).

Η χορογραφία διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην έμφυλη αναπαράσταση, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει σε έρευνα της η Judith Brin Ingber (1998), ο χορός αποτελεί μια εξελιγμένη γλώσσα που μπορεί να διερευνήσει, να επιβεβαιώσει ή να αμφισβητήσει κοινωνικά όρια, με τα χορογραφικά στοιχεία στα μιούζικαλ να έχουν τη δύναμη να υπονομεύσουν ή να ενισχύσουν καθιερωμένες σωματικές πρακτικές που συνδέονται με τις έμφυλες ταυτότητες.

Τα σύγχρονα μιούζικαλ έχουν αρχίσει να διερευνούν εναλλακτικές προσεγγίσεις αναπαράστασης, αν και αυτά αποτελούν την εξαίρεση παρά τον κανόνα. Ο Stephen Banfield (1993) εξετάζει πώς ορισμένα καινοτόμα έργα, όπως εκείνα του Sondheim, αποδομούν συμβατικές αφηγηματικές δομές, με σύγχρονες παραγωγές όπως το "Hamilton" του Lin-Manuel Miranda να επιχειρούν να επαναπροσδιορίσουν ιστορικές αφηγήσεις μέσω πρωτοποριακών προσεγγίσεων στη διανομή ρόλων και τα μουσικά στυλ.

Στο πλαίσιο του μιούζικαλ Σικάγο, οι θεωρητικές αυτές προσεγγίσεις αναδεικνύουν πώς το έργο, μέσα από τη σάτιρα και την υπερβολή, αποτυπώνει τις αντιφάσεις του Μεσοπολέμου σχετικά με τις έμφυλες ταυτότητες και τις δομές εξουσίας. Η ανάλυση των χαρακτήρων, των κειμένων και των χορογραφικών στοιχείων μέσω αυτών των θεωρητικών πρισμάτων προσφέρει πλούσια γνώση τόσο για το ίδιο το έργο όσο και για την ιστορική περίοδο που απεικονίζει (Wolf, 2011).

Παρόλο που υπάρχουν κάποιες καινοτόμες προσεγγίσεις, τα περισσότερα μιούζικαλ ακόμη παρουσιάζουν παραδοσιακές εικόνες για τα φύλα και τις κοινωνικές σχέσεις, ωστόσο, ορισμένα σύγχρονα έργα προσπαθούν να προσφέρουν διαφορετικές οπτικές.

Ο θεωρητικός José Esteban Muñoz (2009) μελέτησε πώς οι καλλιτέχνες από περιθωριοποιημένες ομάδες δημιουργούν έργα που παίρνουν στοιχεία από την

κυρίαρχη κουλτούρα αλλά τα αλλάζουν και τα προσαρμόζουν για να εκφράσουν τη δική τους εμπειρία, μια στρατηγική που ονόμασε "disidentification" (απο-ταύτιση) με τα μιούζικαλ "In the Heights" και "Rent" να αποτελούν παραδείγματα αυτής της προσέγγισης, καθώς προσφέρουν εναλλακτικές ιστορίες που αμφισβητούν τους συνηθισμένους τρόπους παρουσίασης των κοινωνικών ομάδων.

Συμπερασματικά, τα μιούζικαλ αποτελούν πολύπλοκους χώρους όπου οι κοινωνικές έννοιες συνεχώς διαπραγματεύονται και στη συντριπτική πλειονότητά τους λειτουργούν περισσότερο ως καθρέφτες κυρίαρχων κοινωνικών αντιλήψεων, ενώ μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις καταφέρνουν να αμφισβητήσουν ουσιαστικά και να μετασχηματίσουν κοινωνικά στερεότυπα (Flinn, 1992).

Κεφάλαιο 2^ο : Η Ανάλυση του Μιούζικαλ Σικάγο

Εισαγωγή

Αυτή η ενότητα ξεκινά με μια περιεκτική ανάλυση της πλοκής και των χαρακτήρων του μιούζικαλ, θέτοντας τα θεμέλια για μια βαθύτερη διερεύνηση των κοινωνιολογικών του προεκτάσεων.

Οι χαρακτήρες της Roxie Hart και της Velma Kelly χρησιμεύουν ως σύνθετα οχήματα μέσω των οποίων το μιούζικαλ εξετάζει τη δράση και τη θυματοποίηση των γυναικών μέσα στις πατριαρχικές δομές. Οι αφηγήσεις τους ταλαντεύονται μεταξύ ενδυνάμωσης και εκμετάλλευσης, αμφισβητώντας απλουστευμένες φεμινιστικές αφηγήσεις και αποκαλύπτοντας τις περίπλοκες δυναμικές των σχέσεων των φύλων (Mordden, 2004).

Η ανάλυση επεκτείνεται στη συνέχεια για να διερευνήσει πώς το Σικάγο απεικονίζει τις γυναίκες τόσο ως φεμινιστικά σύμβολα αντίστασης όσο και ως θύματα της συστημικής καταπίεσης. Αυτή η δυαδικότητα είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς αντανακλά την πολύπλοκη πραγματικότητα των αγώνων των γυναικών για αυτονομία και αναγνώριση.

Η αντιμετώπιση αυτών των θεμάτων από το μιούζικαλ παρέχει έναν μοναδικό φακό μέσα από τον οποίο μπορεί να εξεταστεί η διασταύρωση του φύλου, της εξουσίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης (Leve, 2009).

Τέλος, αυτή η ενότητα διερευνά τη δυναμική της εξουσίας μεταξύ των φύλων όπως απεικονίζεται στο έργο, εξετάζοντας τον τρόπο με τον οποίο οι χαρακτήρες περιηγούνται και αμφισβητούν τις παραδοσιακές δομές εξουσίας.

Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στον τρόπο με τον οποίο το μιούζικαλ απεικονίζει τη σχέση μεταξύ καταπίεσης και εξουσίας μέσα από τις πράξεις και τις αλληλεπιδράσεις των χαρακτήρων του, αποκαλύπτοντας το σύνθετο πλέγμα κοινωνικών και έμφυλων σχέσεων που διέπει την αφήγηση.

Εξετάζοντας αυτά τα στοιχεία, η ανάλυση αυτή στοχεύει να καταδείξει πώς το Σικάγο δεν χρησιμεύει μόνο ως ψυχαγωγία αλλά και ως ένα ισχυρό σχόλιο για τους ρόλους των φύλων, την κοινωνική δικαιοσύνη και την πολύπλοκη δυναμική της εξουσίας στην κοινωνία.

Η εξέταση αυτή θα αποκαλύψει πώς τα θέματα του μιούζικαλ συνεχίζουν να έχουν απήχηση στις σύγχρονες συζητήσεις για την ισότητα των φύλων και τον κοινωνικό μετασχηματισμό. Μέσω αυτής της εις βάθος ανάλυσης, θα διερευνήσουμε πώς το μιούζικαλ Σικάγο συμβάλλει στην κατανόηση της δυναμικής των φύλων και των σχέσεων εξουσίας, ενώ θα εξετάσουμε επίσης τον ρόλο του στην αμφισβήτηση και την ενίσχυση των κοινωνικών στερεοτύπων σχετικά με τους ρόλους των γυναικών στην κοινωνία (Kander & Ebb, 2004).

2.1 Πλοκή και Κεντρικοί Χαρακτήρες

2.1.1 Πλοκή και Κεντρικοί Χαρακτήρες του Μιούζικαλ

Το "Σικάγο" διαδραματίζεται στο Σικάγο της δεκαετίας του 1920, μια εποχή έντονης κοινωνικής αναταραχής και διαφθοράς. Η κεντρική πλοκή ακολουθεί τη Roxie Hart, μια φιλόδοξη χορεύτρια που δολοφονεί τον εραστή της Fred Casely όταν ανακαλύπτει ότι την εξαπάτησε σχετικά με τις υποσχέσεις του να την βοηθήσει να ξεκινήσει την καριέρα της στο βοντβίλ (McMillin, 2014). Μετά τη σύλληψή της, η Roxie βρίσκεται στη γυναικεία πτέρυγα της φυλακής Cook County, όπου γνωρίζει μια σειρά από γυναίκες κατηγορούμενες για φόνο, συμπεριλαμβανομένης της πρώην σταρ του βοντβίλ Velma Kelly.

Οι κεντρικοί χαρακτήρες του έργου αντιπροσωπεύουν διαφορετικές πτυχές της αμερικανικής κοινωνίας της εποχής:

Η Roxie Hart, ο πρωταρχικός χαρακτήρας, ενσαρκώνει την απεγνωσμένη επιδίωξη της φήμης με κάθε κόστος. Η μεταμόρφωσή της από ανώνυμη χορεύτρια σε διαβόητη κατηγορούμενη για φόνο αντικατοπτρίζει τον κυνισμό των μέσων ενημέρωσης και την εμμονή του κοινού με το σκάνδαλο (Mizejewski, 2004). Η εξέλιξή της στη διάρκεια του έργου αποκαλύπτει την ικανότητά της να χειραγωγεί το σύστημα προς όφελός της, μετατρέποντας την τραγωδία σε ευκαιρία για δημοσιότητα.

Η Velma Kelly, πρώην αστέρι του βοντβίλ, κατηγορείται για τη δολοφονία του συζύγου της και της αδελφής της αφού τους ανακάλυψε σε συνευρεσιακή κατάσταση. Ο χαρακτήρας της αντιπροσωπεύει μια πιο σκληραγωγημένη, κυνική εκδοχή της Roxie, έχοντας ήδη γνωρίσει τη φήμη και την πτώση της (Walsh, 2000). Η αντιπαλότητά της με τη Roxie αποτελεί κεντρικό στοιχείο της πλοκής, αντανακλώντας τον ανταγωνισμό στο χώρο του θεάματος.

Ο Billy Flynn είναι ο χαρισματικός και πανούργος δικηγόρος που αναλαμβάνει την υπεράσπιση τόσο της Roxie όσο και της Velma. Με το διάσημο σλόγκαν του "All I Care About is Love" να έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τις πράξεις του, ο Flynn συμβολίζει τη διαφθορά του νομικού συστήματος και τη δύναμη της χειραγώγησης των μέσων ενημέρωσης (Long, 2003).

Η "Mama" Morton, η διευθύντρια της φυλακής, λειτουργεί ως ένας πραγματιστικός χαρακτήρας που εκμεταλλεύεται τη θέση της για προσωπικό όφελος. Το τραγούδι της "When You're Good to Mama" συνοψίζει τη φιλοσοφία της αμοιβαίας εκμετάλλευσης που διέπει ολόκληρο το έργο.

Ο Amos Hart, ο σύζυγος της Roxie, είναι ίσως ο μόνος πραγματικά αθώος χαρακτήρας του έργου. Το εμβληματικό του τραγούδι "Mister Cellophane" αποτυπώνει την κοινωνική αφάνεια και παραγκωνισμό των απλών και τίμιων ανθρώπων σε μια κοινωνία όπου βασική επιδίωξη των ανθρώπων έχει η διασημότητα και το εύκολο κέρδος μέσα από ένα σύνολο αθέμιτων ενεργειών και πράξεων. (Mordden, 2001).

Η Mary Sunshine, η αισιόδοξη δημοσιογράφος, αντιπροσωπεύει την ευπιστία των μέσων ενημέρωσης και την τάση τους να μετατρέπουν εγκληματίες σε διασημότητες. Ο χαρακτήρας της προσφέρει μια σατιρική ματιά στον ρόλο του Τύπου στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης.

2.1.2 Το πρωτότυπο θεατρικό έργο (1975)

Το μιούζικαλ "Σικάγο" έκανε πρεμιέρα στο Broadway Theatre στις 3 Ιουνίου 1975, προσφέροντας μια καινοτόμα θεατρική εμπειρία που συνδύαζε την κοινωνική κριτική με την παράδοση του αμερικανικού βοντβίλ. Βασισμένο στο θεατρικό της Maurine Dallas Watkins (1926), το έργο διαμορφώθηκε από τους Bob Fosse και Fred

Ebb, με τη μουσική του John Kander να συμπληρώνει αρμονικά το όραμά τους (Mordden, 2001).

Η σύλληψη του έργου εδράζεται στις εμπειρίες της Watkins ως δημοσιογράφου που κάλυπτε δίκες γυναικών κατηγορούμενων για φόνο στην αμερικανική μεγαλούπολη της δεκαετίας του '20.

Ο Fosse, αναλαμβάνοντας τόσο τη σκηνοθεσία όσο και τη χορογραφία, παρουσίασε ένα αμείλικτο πορτρέτο της εποχής της ποτοαπαγόρευσης, εστιάζοντας στη διαφθορά του συστήματος απονομής δικαιοσύνης και την εκμετάλλευση της δημοσιότητας. Η επιλογή της δομής του βοντβίλ δεν ήταν τυχαία—λειτουργούσε ως εύστοχη μεταφορά για τη μετατροπή του δικαστικού συστήματος σε θέαμα προς κατανάλωση (Davis, 2007).

Αυτή η θεατρική προσέγγιση επέτρεψε στους δημιουργούς να παρουσιάσουν μια πολυεπίπεδη κριτική της αμερικανικής κοινωνίας, διερευνώντας τη διασύνδεση μεταξύ εγκλήματος, δικαιοσύνης και ψυχαγωγίας (Walsh, 2000).

Η αρχική διανομή με τις Gwen Verdon ως Roxie Hart και Chita Rivera ως Velma Kelly, συνέβαλε στην επιτυχία του έργου που παρουσιάστηκε για 936 παραστάσεις, παρά τις αρχικά τόσο θετικές όσο και αρνητικές κριτικές (Long, 2003). Η χορογραφία του Fosse, που συνδύαζε τζαζ στοιχεία με τη χαρακτηριστική σωματική του έκφραση και ένταση, δημιούργησε ένα ξεχωριστό οπτικό λεξιλόγιο που παραμένει αδιαχώριστο τμήμα της ταυτότητας του έργου (Miller, 2000).

Σημαντική ήταν και η συμβολή του σκηνογράφου Tony Walton, ο οποίος σχεδίασε έναν προσαρμόσιμο σκηνικό χώρο που μεταμορφωνόταν αβίαστα από αίθουσα δικαστηρίου σε σκηνή βοντβίλ. Τα ενδύματα της Patricia Zipprodt, εμπνευσμένα από τη μόδα της εποχής, ενίσχυσαν το ατμοσφαιρικό περιβάλλον, εξυπηρετώντας παράλληλα τις απαιτήσεις των χορευτικών σκηνών (Bloom & Vlastnik, 2008)

2.1.3 Η κινηματογραφική μεταφορά (2002)

Η κινηματογραφική μεταφορά του "Σικάγο", υπό την σκηνοθετική καθοδήγηση του Rob Marshall, αποτέλεσε ορόσημο και μια σημαντική στιγμή στην ιστορία των κινηματογραφικών μιούζικαλ, αποσπώντας έξι βραβεία Oscar συμπεριλαμβανομένου εκείνου της Καλύτερης Ταινίας. Η ταινία διατήρησε την ουσία του θεατρικού έργου, προσαρμόζοντας παράλληλα τη δομή του για το κινηματογραφικό κοινό του 21ου αιώνα (Condon & Mayer, 2003).

Ο Marshall και ο σεναριογράφος Bill Condon επέλεξαν να πλαισιώσουν τα μουσικά νούμερα ως φαντασιώσεις της πρωταγωνίστριας Roxie Hart, δημιουργώντας μια ομαλή μετάβαση μεταξύ ρεαλισμού και θεατρικότητας με αυτή την κινηματογραφική διασκευή να διατηρήσει τη θεατρική αίσθηση του πρωτότυπου, ενώ παράλληλα προσαρμόστηκε στις απαιτήσεις για ένα πιο σύγχρονο κοινό του 21^{ου} αιώνα (Wollen, 2005).

Η εκλεκτή διανομή των ρόλων ξεκινώντας με την Catherine Zeta-Jones ως Velma Kelly και η Renée Zellweger ως Roxie Hart προσέφεραν νέες ερμηνείες στους εμβληματικούς ρόλους, ο Richard Gere ως Billy Flynn εισήγαγε μια πιο κυνική διάσταση στον χαρακτήρα του δικηγόρου, ενώ η Queen Latifah ως "Mama" Morton πρόσθεσε νέα δυναμική στον ρόλο της διευθύντριας της φυλακής (Mizejewski, 2004).

Η χορογραφία του Marshall, βασισμένη στο έργο του Fosse αλλά προσαρμοσμένη για την οθόνη, δημιούργησε εντυπωσιακές οπτικές αλληλουχίες που αξιοποίησαν στο έπακρο τις δυνατότητες της κινηματογραφικής τέχνης. Η

φωτογραφική διεύθυνση του Dion Beebe έδωσε έμφαση στη σκοτεινή, γυαλιστερή αισθητική που χαρακτήριζε την εποχή του φιλμ νουάρ, ενισχύοντας τη θεματική του έργου περί διαφθοράς και απάτης (Thompson, 2007).

Ιδιαίτερη συμβολή στην επιτυχία της ταινίας οφείλεται και στον σχεδιασμό παραγωγής του John Myhre και τα κοστούμια της Colleen Atwood που συνδύασαν στοιχεία της δεκαετίας του 1920 με μια σύγχρονη αισθητική, δημιουργώντας έναν διαχρονικό οπτικό κόσμο. Η μουσική επιμέλεια του Danny Elfman και του Harvey Mason Jr. ανανέωσε το κλασικό μουσικό υλικό των Kander και Ebb, προσθέτοντας σύγχρονες ενορχηστρώσεις που απευθύνονταν στο σύγχρονο κοινό και ανταποκρίνονταν στις προτιμήσεις του θεατή/ακροατή. (Condon & Mayer, 2003).

2.1.4 Συγκριτική ανάλυση των δύο εκδοχών

Η μετάβαση του "Σικάγο" από τη σκηνή του Broadway στη μεγάλη οθόνη προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία και πεδίο για τη μελέτη του τρόπου με τον οποίο το ίδιο αφηγηματικό υλικό μεταπλάσσεται μεταξύ διαφορετικών μέσων, με τις δύο εκδοχές την θεατρική παραγωγή του 1975 και την κινηματογραφική μεταφορά του 2002 να παρουσιάζουν διαφοροποιήσεις ως προς την προσέγγιση του υλικού, αντικατοπτρίζοντας τόσο τις τεχνικές απαιτήσεις και ιδιαιτερότητες κάθε μέσου όσο και τις κοινωνικές μεταβολές των δύο εποχών (Knapp, 2006).

Η πιο σημαντική διαφοροποίηση εντοπίζεται στη δομική προσέγγιση των μουσικών σκηνών όπου το θεατρικό έργο παρουσιάζει τα νούμερα ως μέρος ενός συνεχούς βοντβίλ θεάματος, η ταινία τα ενσωμάτωσε ως νοητικές προβολές και φαντασιώσεις της πρωταγωνίστριας. Αυτή η καινοτόμος αλλαγή, όπως επισημαίνει ο Wolf (2011), επέτρεψε στο κινηματογραφικό έργο να διατηρήσει τη θεατρικότητα του πρωτότυπου, προσφέροντας ταυτόχρονα μια πιο ψυχολογικά ρεαλιστική και συνεκτική αφήγηση για το σύγχρονο κοινό.

Η χορογραφική προσέγγιση παρουσιάζει επίσης ουσιώδεις διαφορές. Το χαρακτηριστικό στυλ του Fosse στη θεατρική παράσταση βασιζόταν στη ζωντανή ενέργεια και την άμεση επαφή με το κοινό, αντιθέτως η προσέγγιση με την χορογραφία του Marshall στην ταινία αξιοποίησε τις δυνατότητες του μοντάζ, τις γωνίες λήψης και τα κοντινά πλάνα για τη δημιουργία πιο περίπλοκων οπτικών συνθέσεων (Gennaro, 2011).

Οι θεματικές έμφασης διαφέρουν επίσης μεταξύ των δύο εκδοχών και συγκεκριμένα στη θεατρική παραγωγή του 1975 δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στην κοινωνική σάτιρα και την κριτική του συστήματος δικαιοσύνης ενώ στην κινηματογραφική προσαρμογή του έργου, διατηρούνται μεν αυτά τα στοιχεία, αλλά δίνεται περισσότερο βάρος στην προσωπική ιστορία της Roxie και στην διερεύνηση των ψυχολογικών κινήτρων των χαρακτήρων (McMillin, 2014).

Η απεικόνιση των κεντρικών χαρακτήρων παρουσιάζει επίσης αξιοσημείωτες διαφορές στη σχέση μεταξύ Roxie και Velma, για παράδειγμα, είναι πιο ανταγωνιστική στη θεατρική εκδοχή, ενώ η ταινία προσθέτει στοιχεία αμοιβαίας κατανόησης και αλληλεξάρτησης μεταξύ των δύο γυναικών (Wolf, 2011).

2.1.5 Η γυναίκα ως φεμινιστικό και αντιφεμινιστικό σύμβολο στο Μιούζικαλ

Η απεικόνιση των γυναικείων χαρακτήρων στο «Σικάγο» παρουσιάζει μια σύνθετη διττότητα που ενσαρκώνει ταυτόχρονα τόσο τη φεμινιστική ενδυνάμωση όσο και την αντιφεμινιστική υποταγή. Αυτή η πολυεπίπεδη αναπαράσταση αντικατοπτρίζει την περίπλοκη πραγματικότητα της θέσης της γυναίκας στην αμερικανική κοινωνία της δεκαετίας του 1920, ενώ παράλληλα αντηχεί τις σύγχρονες συζητήσεις για το φύλο και την ταυτότητα της γυναίκας (Wolf, 2011).

Τα φεμινιστικά στοιχεία εκδηλώνονται πρωτίστως μέσα από τις πράξεις αντίστασης και αυτοπροσδιορισμού των πρωταγωνιστριών. Η Velma Kelly και η Roxie Hart, παρά την ηθική τους ασάφεια, αντιπροσωπεύουν γυναίκες που απορρίπτουν συνειδητά τους κοινωνικούς περιορισμούς που επιβάλλονται στη συμπεριφορά, φιλοδοξίες και τις προσδοκίες τους.

Η άρνησή τους να συμβιβαστούν με τους στενά καθορισμένους ρόλους που παραδοσιακά χαρακτήριζαν ή προορίζονται για τις γυναίκες της εποχής τους αναδεικνύεται μέσα από τα μουσικά νούμερα όπως το «I Can't Do It Alone» και το «Roxie», όπου διεκδικούν την ανεξαρτησία και τις καλλιτεχνικές τους φιλοδοξίες σθεναρά (Mizejewski, 2004).

Ωστόσο, οι ίδιοι χαρακτήρες ενσαρκώνουν ταυτόχρονα αντιφεμινιστικά μοτίβα μέσω της εξάρτησής τους από τις ανδροκρατούμενες δομές εξουσίας για την επιβίωση και την επίτευξη των στόχων τους. Η χειραγωγή και των δύο γυναικών από τον Billy Flynn, ιδιαίτερα εμφανής στο «We Both Reached for the Gun», όπου κυριολεκτικά μεταχειρίζεται τη Roxie και την χειραγωγεί, λειτουργεί ως μια σκληρή μεταφορά του πατριαρχικού ελέγχου που επικρατεί.

Η εξάρτηση των ηρωίδων από την ανδρική έγκριση και υποστήριξη, είτε από δικηγόρους, είτε από δημοσιογράφους, είτε από μέλη του κοινού, υπογραμμίζει την τελική έλλειψη πραγματικής αυτονομίας τους μέσα στο σύστημα (Case, 2018).

Ο χαρακτήρας της «Mama» Morton προσθέτει μια επιπλέον της πολυπλοκότητας, μολονότι κατέχει μια θέση εξουσίας, η ισχύς της ασκείται μέσω της συμμετοχής και της διαιώνισης των διεφθαρμένων πατριαρχικών δομών. Το χαρακτηριστικό τραγούδι της «When You're Good to Mama» αφήνει να εννοηθεί το πώς οι γυναίκες σε θέσεις ισχύος συχνά αναγκάζονται να υιοθετούν και να ενισχύουν τη συστημική καταπίεση για να διατηρήσουν τη θέση τους (Glenn, 2015).

Η προσέγγιση της γυναικείας σεξουαλικότητας στο μιούζικαλ αποτελεί περαιτέρω παράδειγμα αυτής της διττότητας, μιας και οι γυναικείοι χαρακτήρες χρησιμοποιούν τη σεξουαλικότητά τους ως εργαλείο ενδυνάμωσης και επιρροής, ταυτόχρονα γίνονται αντικείμενα εμπορευματοποίησης μέσα στα ανδροκρατούμενα συστήματα ψυχαγωγίας και δικαιοσύνης.

Το νούμερο «Cell Block Tango» καταδεικνύει ιδιαίτερα αυτή την αντίφαση, καθώς οι γυναίκες διεκδικούν το δικαίωμά τους στη βίαιη αντίσταση κατά της ανδρικής καταπίεσης, ενώ παράλληλα παρουσιάζονται ως εργαλεία σεξουαλικής ικανοποίησης και κατανάλωσης (Waldorf, 2019). Το "Cell Block Tango" αποτελεί το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της αντίφασης. Οι έξι γυναίκες δολοφόνοι διηγούνται τις ιστορίες τους, αιτιολογώντας τις βίαιες πράξεις τους ως αντίσταση στην ανδρική καταπίεση, επαναλαμβάνοντας το ρεφρέν (επωδό):

*"Του άξιζε! Του άξιζε! Του άξιζε μόνο αυτό που πήρε!
Αν ήσασταν εκεί, αν το βλέπατε, είμαι σίγουρη ότι θα κάνατε το ίδιο!"*

Η Velma Kelly περιγράφει τη σκηνή όπου βρήκε τον σύζυγό της με την αδερφή της:

"Γύρισα σπίτι, έτοιμη για ένα ποτό και βρήκα τη Βερόνικα και τον Τσάρλι να κάνουν το νούμερο 17 - το 'ξεκάρφωμα για δύο'. Από την έκπληξη μου... έμαθα ότι πυροβόλησα. Δε θυμάμαι τίποτα."

Η Annie περιγράφει πώς δηλητηρίασε τον σύζυγό της όταν ανακάλυψε ότι ήταν Μορμόνος με έξι συζύγους:

"Έχετε, κάποιοι άντρες απλά δεν αντέχουν το αρσενικό."

Η June διηγείται:

"Είπα στον Γουίλμπερ, 'Αν πεις "ποπ" μία ακόμη φορά...' Είπε pop. Οπότε έβγαλα το πιστόλι από το συρτάρι και πυροβόλησα δύο φορές... στο κεφάλι."

Ενώ όμως οι γυναίκες διεκδικούν το δικαίωμά τους στην εκδίκηση, η χορογραφία του νούμερου τις παρουσιάζει με έντονα σεξουαλικοποιημένο τρόπο. Ντυμένες με μαύρα αποκαλυπτικά κοστούμια, με τις σιλουέτες τους να διαγράφονται από δραματικό φωτισμό, και με χορευτικές κινήσεις που τονίζουν τη θηλυκότητα και τη σεξουαλικότητά τους, μετατρέπονται σε αντικείμενα θέασης για το κοινό. Η εξιστόρηση των βίαιων πράξεών τους γίνεται μέρος του θεάματος, τροφοδοτώντας την κατανάλωση των σωμάτων τους και των ιστοριών τους από το βλέμμα του θεατή. Η Liz υπογραμμίζει αυτή την αντίφαση όταν λέει:

"Αν είχατε βρεθεί εκεί, αν είχατε δει, θα κάνατε το ίδιο!"

προκαλώντας το κοινό να μπει στη θέση της, ενώ ταυτόχρονα παραμένει αντικείμενο της οπτικής απόλαυσής του.

Ο ρόλος των μέσων ενημέρωσης στην αφήγηση παρέχει κριτικό σχολιασμό για τον τρόπο με το οποίο τα πατριαρχικά συστήματα εμπορευματοποιούν τη γυναικεία παραβατικότητα. Η μετατροπή των δολοφόνων σε διασημότητες αναδεικνύει πώς η δράση των γυναικών, ακόμη και όταν είναι βίαιη, επανασυσκευάζεται και εμπορευματοποιείται στο πλαίσιο των υφιστάμενων δομών εξουσίας.

Αυτή η δυναμική είναι ιδιαίτερα εμφανής στη διαδρομή της «Roxie» η οποία από ένα αφανές, άγνωστο κορίτσι μέλος μιας χορωδίας γίνεται αντικείμενο έντονου δημοσιογραφικού ενδιαφέροντος (Case, 2018).

2.1.6 Αναλυτική παράθεση της υπόθεσης⁵ του μιούζικαλ και διαφορές με την κινηματογραφική εκδοχή

Εισαγωγή

Το μιούζικαλ "Σικάγο" δημιουργήθηκε από τον John Kander (μουσική), τον Fred Ebb (στίχοι) και τον Bob Fosse (βιβλίο και χορογραφία) και παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο Broadway το 1975. Βασίζεται σε ένα θεατρικό έργο του 1926 της Maurine Dallas Watkins, μιας δημοσιογράφου που κάλυψε πραγματικές δίκες δολοφόνων στο Σικάγο της δεκαετίας του 1920. Η αναβίωση του 1996 στο Broadway, η οποία συνεχίζεται μέχρι σήμερα, έχει γίνει το μακροβιότερο αμερικανικό μιούζικαλ στην ιστορία του Broadway. Το 2002, το "Σικάγο" μεταφέρθηκε στη μεγάλη οθόνη από τον σκηνοθέτη Rob Marshall και κέρδισε το Όσκαρ Καλύτερης Ταινίας.

Πρώτη Πράξη - Αναλυτική Παράθεση της Υπόθεσης

Σκηνή 1: Εισαγωγή - "All That Jazz"

Η ιστορία διαδραματίζεται στο Σικάγο της δεκαετίας του 1920, στην εποχή της τζαζ και της ποτοαπαγόρευσης. Το μιούζικαλ ξεκινά με την Velma Kelly, μια διάσημη καλλιτέχνη του βωντβίλ που μόλις έχει δολοφονήσει τον σύζυγό της και την αδερφή της, αφού τους έπιασε στο κρεβάτι μαζί. Παρά το έγκλημα, η Velma εμφανίζεται στο κλαμπ "Onyx" και τραγουδά το "All That Jazz", καλωσορίζοντας το κοινό στο σόου. Η ατμόσφαιρα είναι αισθησιακή και γεμάτη ενέργεια, με έντονη χορογραφία που αποτυπώνει το πνεύμα της εποχής. Στο τέλος του τραγουδιού, η αστυνομία συλλαμβάνει τη Velma για τη διπλή δολοφονία.

Σκηνή 2: Ο Φόνος του Fred Casely - "Funny Honey"

Παράλληλα, γνωρίζουμε τη Roxie Hart, μια φιλόδοξη χορεύτρια που ονειρεύεται να γίνει γνωστή όπως η Velma. Η Roxie έχει μια εξωσυζυγική σχέση με τον Fred Casely, έναν άνδρα που της είχε υποσχεθεί να τη βοηθήσει να ξεκινήσει την καριέρα της στο θέαμα. Όταν ο Fred της αποκαλύπτει ότι δεν μπορεί να την βοηθήσει

⁵<https://stageagent.com/shows/musical/1091/chicago/plot>;

<https://www.newyorktheatreguide.com/theatre-news/news/everything-you-need-to-know-about-the-musical-chicago-on-broadway>

και θέλει να τελειώσει τη σχέση τους, η Roxie οργισμένη τον πυροβολεί και τον σκοτώνει.

Όταν ο σύζυγός της, Amos Hart, επιστρέφει στο σπίτι, η Roxie τον πείθει ότι ο Fred ήταν ένας διαρρήκτης που προσπάθησε να της επιτεθεί και τον σκότωσε για αυτοάμυνα. Ο αφελής Amos συμφωνεί να αναλάβει την ευθύνη. Κατά τη διάρκεια της ανάκρισης από τον αστυνόμο Fogarty, η Roxie τραγουδά το "Funny Honey", εκφράζοντας την "εκτίμησή" της για την προθυμία του συζύγου της να τη προστατεύσει. Ωστόσο, όταν ο Fogarty αποκαλύπτει ότι ο Fred δεν ήταν διαρρήκτης αλλά ο εραστής της, ο Amos αλλάζει την κατάθεσή του. Η Roxie συλλαμβάνεται και μεταφέρεται στη φυλακή του Cook County.

Σκηνή 3: Στη Φυλακή - "Cell Block Tango"

Στη φυλακή, η Roxie γνωρίζει τις άλλες φυλακισμένες γυναίκες που κατηγορούνται για φόνο. Έξι από αυτές παρουσιάζουν τις ιστορίες τους στο εμβληματικό "Cell Block Tango", όπου εξηγούν πώς και γιατί σκότωσαν τους συζύγους ή εραστές τους. Κάθε γυναίκα έχει ένα επαναλαμβανόμενο μοτίβο που δικαιολογεί τις πράξεις της: "He had it coming" (Του άξιζε). Η Velma Kelly είναι ανάμεσά τους και περιγράφει πώς σκότωσε τον σύζυγό της και την αδερφή της όταν τους έπιασε μαζί.

Σκηνή 4: Γνωριμία με τη "Mama" Morton - "When You're Good to Mama"

Η φυλακή διοικείται από τη Σωφρονίστρια "Mama" Morton, μια γυναίκα που λειτουργεί με βάση την αρχή της αμοιβαίας εξυπηρέτησης. Στο τραγούδι "When You're Good to Mama", εξηγεί το σύστημα δωροδοκιών και εξυπηρετήσεων που έχει καθιερώσει. Η Mama έχει βοηθήσει τη Velma να γίνει το κύριο θέμα στα μέσα ενημέρωσης και λειτουργεί ως ατζέντης της για τη μεγάλη επιστροφή της στο βοντβίλ (μετά την αθώωσή της, φυσικά).

Σκηνή 5: Εισαγωγή του Billy Flynn - "All I Care About is Love"

Η Velma δεν είναι χαρούμενη να δει τη Roxie, καθώς η νεοφερμένη κλέβει την προσοχή των μέσων ενημέρωσης και προσλαμβάνει τον ίδιο δικηγόρο, τον Billy Flynn. Ο Billy είναι ένας χαρισματικός και πανούργος δικηγόρος που εξειδικεύεται στην υπεράσπιση γυναικών κατηγορούμενων για φόνο. Κάνει την εμφάνισή του στο τραγούδι "All I Care About is Love", όπου ισχυρίζεται υποκριτικά ότι το μόνο που τον ενδιαφέρει είναι η αγάπη, ενώ στην πραγματικότητα ενδιαφέρεται μόνο για τα χρήματα και τη δημοσιότητα.

Σκηνή 6: Ο Billy Αναλαμβάνει την Υπόθεση - "A Little Bit of Good"

Ο Billy αναλαμβάνει την υπόθεση της Roxie και αναδιαμορφώνει την ιστορία της για τα μέσα ενημέρωσης. Συνεργάζεται με τη Mary Sunshine, μια συμπονετική δημοσιογράφου που πάντα προσπαθεί να βρει "A Little Bit of Good" (Λίγο Καλό) σε όλους. Η Mary είναι στην πραγματικότητα ένας άνδρας που ντύνεται γυναίκα, αλλά αυτό αποκαλύπτεται μόνο στο τέλος του έργου.

Σκηνή 7: Η Συνέντευξη Τύπου - "We Both Reached for the Gun"

Σε αυτή τη σκηνή παρουσιάζεται μια συνέντευξη τύπου όπου ο Billy Flynn χειραγωγεί πλήρως τη Roxie και την ιστορία της. Στο εντυπωσιακό μουσικό νούμερο "We Both Reached for the Gun", ο Billy στέκεται πίσω από τη Roxie και μιλάει για λογαριασμό της, ενώ εκείνη λειτουργεί σαν κούκλα στα χέρια του, απλώς ανοιγοκλείνοντας το στόμα της.

Στη σκηνική παρουσίαση, αυτό αποδίδεται οπτικά με τη Roxie να κάθεται στα γόνατα του Billy σαν κούκλα, ενώ εκείνος λειτουργεί ως εγγαστρίμυθος (χειριστής κούκλας). Ο Billy δημιουργεί μια νέα, συμπαθητική εκδοχή της ιστορίας, ισχυριζόμενος ότι η Roxie και ο Fred "και οι δύο άπλωσαν το χέρι για το όπλο" σε μια πάλη, παρουσιάζοντάς την ως αθώο θύμα που αναγκάστηκε να αμυνθεί.

Οι δημοσιογράφοι πιστεύουν αυτή την ψεύτικη εκδοχή και τη διαδίδουν, με αποτέλεσμα η Roxie να κερδίζει τη συμπάθεια του κοινού. Η σκηνή αποτελεί έντονη σάτιρα για τον τρόπο που τα μέσα ενημέρωσης μπορούν να χειραγωγηθούν και πώς η αλήθεια διαστρεβλώνεται προς όφελος της εικόνας και της δημοσιότητας.

Σκηνή 8: Η Άνοδος της Roxie - "Roxie"

Η Roxie γίνεται η νέα σταρ του Σικάγο, και οι πρωτοσέλιδοι τίτλοι, η ημερομηνία δίκης και η καριέρα της Velma παραμερίζονται. Στο τραγούδι "Roxie", η πρωταγωνίστρια φαντασιώνεται τη ζωή της ως διάσημη καλλιτέχνη, περιτριγυρισμένη από θαυμαστές και δημοσιογράφους. Η σκηνή αποκαλύπτει τον ναρκισσισμό της Roxie και την εμμονή της με τη φήμη.

Δεύτερη Πράξη - Αναλυτική Παράθεση της Υπόθεσης

Σκηνή 1: Η Επιστροφή της Velma - "I Know a Girl"

Μετά το διάλειμμα (Entr'acte), η Velma δεν μπορεί να πιστέψει την συνεχή τύχη της Roxie, παρά τα προφανή ψέματά της. Στο τραγούδι "I Know a Girl", η Velma εκφράζει τη δυσαρέσκειά της για το πώς η Roxie έχει κλέψει το φως της δημοσιότητας.

Σκηνή 2: Η Εγκομοσύνη της Roxie - "Me and My Baby"

Η Roxie, προσπαθώντας να διατηρήσει το ενδιαφέρον του κοινού, ισχυρίζεται ψευδώς ότι είναι έγκυος. Στο τραγούδι "Me and My Baby", τραγουδά για το (ανύπαρκτο) μωρό της, δημιουργώντας μια εικόνα αθωότητας και τρωτότητας που θα μπορούσε να επηρεάσει θετικά τους ενόρκους στη δίκη της.

Σκηνή 3: Ο Παραμελημένος Amos - "Mr. Cellophane"

Ο Amos, ο αφοσιωμένος αλλά παραμελημένος σύζυγος της Roxie, περήφανα διεκδικεί την πατρότητα του υποτιθέμενου μωρού, αλλά και πάλι κανείς δεν του δίνει σημασία. Στο συγκινητικό τραγούδι "Mr. Cellophane", ο Amos εκφράζει πώς νιώθει άορατος και αγνοημένος από όλους, συμπεριλαμβανομένης της συζύγου του.

Σκηνή 4: Η Απόπειρα της Velma - "When Velma Takes the Stand"

Η Velma απεγνωσμένα προσπαθεί να δείξει στον Billy όλα τα κόλπα που έχει σχεδιάσει για τη δίκη της στο τραγούδι "When Velma Takes the Stand". Είναι μια εντυπωσιακή χορογραφική σεκάνς όπου η Velma παρουσιάζει πώς θα χρησιμοποιήσει τη σεξουαλικότητα και το ταλέντο της για να πείσει τους ενόρκους.

Σκηνή 5: Η Προετοιμασία για τη Δίκη - "Razzle Dazzle"

Το ισχυρό σημείο του Billy μπορεί να είναι το θέαμα, όπως δείχνει στο τραγούδι "Razzle Dazzle", όπου εξηγεί στη Roxie πώς η δικαιοσύνη είναι απλώς ένα θέαμα, ένα τσίρκο που μπορεί να χειραγωγηθεί με την κατάλληλη παράσταση. Όταν όμως μεταφέρει όλες τις ιδέες της Velma στη Roxie, μέχρι και τις ασημένιες αγκράφες στα παπούτσια, η Mama και η Velma θρηνούν την παρακμή της "Class" (Τάξης) στο ομώνυμο τραγούδι.

Σκηνή 6: Η Δίκη της Roxie

Η δίκη της Roxie είναι ένα μέσο θεάματος, με τον Billy να χρησιμοποιεί κάθε τέχνασμα για να την παρουσιάσει ως αθώο θύμα. Κατά τη διάρκεια της δίκης, η Roxie ακολουθεί την καθοδήγηση του Billy και παίζει τέλεια το ρόλο της αθώας κοπέλας που αναγκάστηκε να αμυνθεί. Ο Billy τοποθετεί ένα πλαστό ημερολόγιο ως αποδεικτικό στοιχείο και στη συνέχεια κατηγορεί τον εισαγγελέα ότι το πλαστογράφησε, αποσπώντας έτσι μια αθωωτική απόφαση για τη Roxie με την αξιοποίηση ενός τεχνάσματος.

Σκηνή 7: Η Αθώωση και η Πτώση - "Nowadays"

Όπως υποσχέθηκε, ο Billy εξασφαλίζει την αθώωση της Roxie, αλλά ακριβώς τη στιγμή που ανακοινώνεται η ετυμηγορία, κάποιο ακόμη πιο εντυπωσιακό έγκλημα τραβά την προσοχή του τύπου, και η φευγαλέα διασημότητα της Roxie τελειώνει. Αφού μένει στο περιθώριο, η Roxie σηκώνεται ξανά και εξυμνεί τις χαρές της ζωής στο

τραγούδι "Nowadays". Σε αυτό το σημείο, συνειδητοποιεί ότι η φήμη είναι παροδική και ότι πρέπει να βρει έναν τρόπο να επιβιώσει στον σκληρό κόσμο του θεάματος.

Σκηνή 8: Το Τελικό Νούμερο - "Hot Honey Rag" και "Finale"

Στην τελική σκηνή, η Roxie συνεργάζεται με τη Velma σε ένα διπλό νούμερο αδελφών (που ήταν η ειδικότητα της Velma πριν δολοφονήσει την πραγματική της αδελφή). Τραγουδούν μαζί το "Nowadays" και στη συνέχεια χορεύουν με την καρδιά τους στο "Hot Honey Rag", δείχνοντας πώς δύο πρώην αντίπαλοι μπορούν να συνεργαστούν για να επιβιώσουν σε έναν κόσμο που τις έχει ήδη ξεχάσει. Η παράσταση ολοκληρώνεται με το "Finale", όπου η Roxie και η Velma ευχαριστούν το κοινό τους και γιορτάζουν την επιβίωσή τους στον αδυσώπητο κόσμο του θεάματος και της δικαιοσύνης.

Διαφορές Μεταξύ του Μιούζικαλ και της Κινηματογραφικής Εκδοχής

Η κινηματογραφική εκδοχή του "Σικάγο" παρουσιάζει αρκετές διαφορές από το θεατρικό μιούζικαλ, παρά το γεγονός ότι διατηρεί την ουσία της ιστορίας. Οι κυριότερες διαφορές είναι:

1. Δομή και Αφήγηση

Θεατρικό Μιούζικαλ: Τα μουσικά νούμερα παρουσιάζονται ως παραστάσεις βοντβίλ, σαν ξεχωριστές σκηνές που διακόπτουν τη ροή της αφήγησης. Το κοινό καταλαβαίνει πως πρόκειται για θεατρικό τέχνασμα.

Κινηματογραφική Εκδοχή: Τα μουσικά νούμερα παρουσιάζονται ως φαντασιώσεις ή εσωτερικές σκέψεις της Roxie, ενώ οι σκηνές της "πραγματικής ζωής" κινηματογραφούνται με μια πιο σκληρή, ρεαλιστική αισθητική. Αυτή η προσέγγιση βοήθησε την ταινία να προσαρμοστεί στις προσδοκίες του σύγχρονου κινηματογραφικού κοινού, που μπορεί να μην ήταν εξοικειωμένο τα μιούζικαλ.

2. Ο Χαρακτήρας της Mary Sunshine

Θεατρικό Μιούζικαλ: Στο θεατρικό έργο, αποκαλύπτεται στο τέλος ότι η Mary Sunshine είναι στην πραγματικότητα άνδρας που ντύνεται γυναίκα.

Κινηματογραφική Εκδοχή: Αυτή η πτυχή του χαρακτήρα αφαιρέθηκε από την ταινία, καθώς θα ήταν δύσκολο να επιτευχθεί αξιόπιστα στην οθόνη χωρίς να αποκαλυφθεί νωρίτερα το μυστικό.

3. Εστίαση στη Roxie

Θεατρικό Μιούζικαλ: Το μιούζικαλ μοιράζει την προσοχή του πιο ισότιμα μεταξύ της Roxie και της Velma.

Κινηματογραφική Εκδοχή: Η ταινία εστιάζει περισσότερο στη Roxie, με τις μουσικές σκηνές να παρουσιάζονται κυρίως ως φαντασιώσεις της. Αυτό επιτρέπει μια πιο συνεκτική αφήγηση σε μια μορφή τέχνης που απαιτεί σαφή πρωταγωνιστή.

4. Το Τραγούδι "Class"

Θεατρικό Μιούζικαλ: Το τραγούδι "Class", που τραγουδιέται από την Velma και τη Mama Morton, αποτελεί σημαντικό στοιχείο του έργου.

Κινηματογραφική Εκδοχή: Το τραγούδι "Class" κόπηκε από την ταινία στο τελικό μοντάζ, αν και συμπεριλήφθηκε ως πρόσθετο υλικό σε ψηφιακές εκδόσεις του έργου (DVD).

5. Χορογραφική Προσέγγιση

Θεατρικό Μιούζικαλ: Η πρωτότυπη παραγωγή του 1975 και οι μεταγενέστερες αναβιώσεις του έργου (revivals) διατηρούν την εμβληματική χορογραφία του Bob Fosse, με τα χαρακτηριστικά του στοιχεία όπως οι ακριβείς κινήσεις των χεριών, οι απότομες γωνίες και η προκλητική σεξουαλικότητα.

Κινηματογραφική Εκδοχή: Η χορογραφία του Rob Marshall, αν και επηρεασμένη από τον Fosse, είναι προσαρμοσμένη στο μέσο του κινηματογράφου, με

περισσότερες κοντινές λήψεις και γρήγορο μοντάζ που δεν θα ήταν εφικτά σε μια ζωντανή παράσταση.

6. Οπτική Παρουσίαση

Θεατρικό Μιούζικαλ: Η σκηνική επανεκτέλεση του 1996 υιοθέτησε μια μινιμαλιστική αισθητική με απλά κοστούμια και σκηνικά, εστιάζοντας στη χορογραφία και την αφήγηση.

Κινηματογραφική Εκδοχή: Η ταινία αξιοποιεί πλήρως τις δυνατότητες του κινηματογράφου για εντυπωσιακά σκηνικά, λαμπερά κοστούμια και πολύπλοκο μοντάζ που εναλλάσσεται μεταξύ φαντασίας και πραγματικότητας.

Γενικές Διαφοροποιήσεις μεταξύ του Θεατρικού Μιούζικαλ και της Κινηματογραφικής Εκδοχής

Η κινηματογραφική μεταφορά του "Σικάγο" διαφέρει σε αρκετά σημεία από το θεατρικό μιούζικαλ. Οι κυριότερες διαφοροποιήσεις περιλαμβάνουν:

1. Δομικές και Αφηγηματικές Διαφορές

Οπτική Γωνία: Στην κινηματογραφική εκδοχή, τα μουσικά νούμερα παρουσιάζονται κυρίως ως φαντασιώσεις της Ρόξι, σε αντίθεση με το θεατρικό όπου τα τραγούδια είναι οργανικό μέρος της αφήγησης. Αυτή η προσέγγιση επιτρέπει στην ταινία να δικαιολογήσει τα μουσικά νούμερα σε ένα πιο ρεαλιστικό πλαίσιο.

Μεταμοντέρνα Προσέγγιση: Το θεατρικό σπάει συχνά τον "τέταρτο τοίχο" και οι ηθοποιοί απευθύνονται άμεσα στο κοινό, ενώ η ταινία διατηρεί μια πιο συμβατική αφηγηματική δομή.

Αισθητική: Η ταινία υιοθετεί μια πιο σκοτεινή, σέπια αισθητική για τις "πραγματικές" σκηνές και έντονα χρώματα για τα μουσικά νούμερα, δημιουργώντας έντονο οπτικό διαχωρισμό.

2. Μουσικές Διαφοροποιήσεις

Αφαιρεθέντα Τραγούδια: Αρκετά τραγούδια από το πρωτότυπο του μιούζικαλ αφαιρέθηκαν από την ταινία, κυρίως λόγω του ότι τα μουσικά νούμερα παρουσιάζονται ως φαντασιώσεις της Ρόξι. Τα τραγούδια που αφαιρέθηκαν περιλαμβάνουν:

"A Tap Dance"

"I Can't Do It Alone" (επανάληψη)

"My Own Best Friend"

"I Know a Girl"

"Me and My Baby"

"When Velma Takes the Stand"

Το "Class": Αν και ηχογραφήθηκε και συμπεριλήφθηκε στο άλμπουμ του σάουντρακ, το τραγούδι "Class" είναι διαγραμμένη σκηνή στο DVD της ταινίας.

3. Χαρακτήρες και Ερμηνείες

Μαίρη Σάνσαϊν: Στο θεατρικό, αποκαλύπτεται στο τέλος ότι η Μαίρη Σάνσαϊν είναι στην πραγματικότητα άνδρας που ντύνεται γυναίκα. Στην ταινία, αυτή η ανατροπή διατηρείται αλλά παρουσιάζεται διαφορετικά.

Έμφαση Χαρακτήρων: Η ταινία δίνει περισσότερη έμφαση στην ανάπτυξη του χαρακτήρα της Ρόξι, κάνοντάς την κεντρικό πρόσωπο της αφήγησης, ενώ στο θεατρικό υπάρχει μεγαλύτερη ισορροπία μεταξύ Ρόξι και Βέλμα.

4. Χορογραφικές Διαφορές

Στυλ Χορογραφίας: Αν και η ταινία τιμά το χορογραφικό στυλ του Bob Fosse, ο σκηνοθέτης Rob Marshall προσάρμοσε τις χορογραφίες για την οθόνη, δημιουργώντας πιο κινηματογραφικές εκδοχές των διάσημων νούμερων.

"Cell Block Tango": Στην ταινία, το νούμερο αυτό έχει λιγότερη χορογραφία από ό,τι στο θεατρικό, με μεγαλύτερη έμφαση στις ιστορίες των έξι γυναικών.

Οπτικοποίηση: Η ταινία εκμεταλλεύεται τις δυνατότητες του κινηματογράφου για να δημιουργήσει πιο περίτεχνα οπτικά εφέ και μεταφορές, όπως η μαριονέτα στο "We Both Reached for the Gun" και οι καθρέφτες στο "Roxie".

5. Σκηνικές Διαφορές

Μινιμαλισμός και Λεπτομέρεια: Το θεατρικό υιοθετεί μια μινιμαλιστική σκηνογραφία με την ορχήστρα στη σκηνή, ενώ η ταινία δημιουργεί λεπτομερή σκηνικά της εποχής του 1920.

Ορχήστρα: Στο θεατρικό, η ορχήστρα είναι ορατή στη σκηνή και αποτελεί μέρος της παράστασης, ενώ στην ταινία η μουσική δεν είναι ορατή.

Οι διαφορές μεταξύ των δύο εκδοχών αντανακλούν τις διαφορετικές απαιτήσεις και δυνατότητες των μέσων. Το θεατρικό μιούζικαλ βασίζεται στην άμεση επικοινωνία με το κοινό και τον στυλιζαρισμένο χαρακτήρα των παραστάσεων βαριετέ της εποχής, ενώ η ταινία επιχειρεί να δημιουργήσει μια πιο προσιτή και ρεαλιστική αφήγηση για το ευρύτερο κινηματογραφικό κοινό.

Παρά τις διαφορές, και οι δύο εκδοχές διατηρούν την κεντρική θεματική του έργου: την κριτική στη σχέση μεταξύ εγκλήματος, διασημότητας και δικαιοσύνης, καθώς και την εξέταση των κοινωνικών ρόλων των γυναικών σε μια ανδροκρατούμενη κοινωνία. Τόσο το θεατρικό έργο όσο και η ταινία παραμένουν πιστά στο πνεύμα της σάτιρας και της κριτικής κοινωνικής σχολιασμού που χαρακτηρίζει το πρωτότυπο έργο της Watkins.

2.2 Φύλο και Εξουσία

Εισαγωγή

Η παρουσίαση των έμφυλων σχέσεων και κατανομής της εξουσίας στο μιούζικαλ «Σικάγο» αποκαλύπτει ένα πολύπλοκο πλέγμα αλληλεπιδράσεων που καθρεφτίζει τόσο τις κοινωνικές συνθήκες της Αμερικής πρωτίστως στην δεκαετία του 1920 όσο και διαχρονικά ζητήματα ανισότητας ανάμεσα στα δύο φύλα.

Το έργο, μέσα από την αφήγηση και την ανάπτυξη των χαρακτήρων του, αποκαλύπτει πώς οι γυναίκες διαπραγματεύονται την δύναμη τους σε ένα σύστημα που ταυτόχρονα τις περιορίζει και τις ωθεί να αναπτύξουν στρατηγικές επιβίωσης και αντίστασης. Όπως υποστηρίζει η Wolf (2011), το «Σικάγο» λειτουργεί ως μια εικόνα των πολύπλοκων σχέσεων εξουσίας που διέπουν την έμφυλη ταυτότητα και την κοινωνική θέση των γυναικών.

2.2.1 Διερεύνηση της δυναμικής εξουσίας των φύλων στο έργο

Η δυναμική εξουσίας των φύλων στο «Σικάγο» εκδηλώνεται μέσα από μια σύνθετη αλληλεπίδραση σχέσεων και εξαρτήσεων που φανερώνει τις ευρύτερες κοινωνικές δομές της δεκαετίας του 1920. Η Wolf (2011) στο "Changed for Good: A Feminist History of the Broadway Musical", κρίνει ότι το έργο αποδομεί τους παραδοσιακούς και συμβατικούς μηχανισμούς εξουσίας μέσω της θεατρικής παρωδίας, αναδεικνύοντας πώς οι γυναικείοι χαρακτήρες υπονομεύουν και ταυτόχρονα υποτάσσονται στο κατεστημένο της εποχής.

Η σχέση μεταξύ φύλου και εξουσίας διαρθρώνεται γύρω από τρεις βασικούς άξονες (Mordden, 2018):

- i. Η Εξουσία της Αναπαράστασης: Η Mizejewski (2004) στο "Ziegfeld Girl: Image and Icon in Culture and Cinema" υποστηρίζει ότι η ικανότητα των χαρακτήρων να ελέγχουν τη δημόσια εικόνα τους συνιστά καίρια πηγή ισχύος,

ιδιαίτερα στο πλαίσιο του βοντβίλ και της λαϊκής διασκέδασης εκείνης της περιόδου.

- ii. Θεσμική Εξουσία και Έμφυλη Αντίσταση: Ο Knapp (2006) στο "The American Musical and the Formation of National Identity" εξετάζει πώς τα μιούζικαλ της εποχής προβάλλουν και ταυτόχρονα αμφισβητούν τις θεσμικές δομές εξουσίας.
- iii. Οικονομική Εξουσία και Έμφυλη Εξάρτηση: Η Glenn (2000) στο "Female Spectacle: The Theatrical Roots of Modern Feminism" μελτά πώς η οικονομική εξάρτηση των γυναικών καθόριζε τις σχέσεις ισχύος στο θέατρο και την κοινωνία των αρχών του 20ού αιώνα.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η αξιοποίηση της μουσικής ως μέσο έκφρασης της έμφυλης εξουσίας. Η Wollman (2006) στο "The Theater Will Rock" αναλύει πώς οι μουσικές επιλογές στο «Σικάγο» φαερώνουν τις δομές εξουσίας της εποχής, όπως για παράδειγμα, το "All That Jazz" διακηρύσσει την γυναικεία αυτονομία, ενώ το "We Both Reached for the Gun" αποκαλύπτει τους μηχανισμούς ελέγχου ενός πατριαρχικού συστήματος.

Η χωρική διάσταση της εξουσίας αποτελεί επίσης ένα κρίσιμο στοιχείο ανάλυσης με την Carlson (2018) στο "Prison Theatre and the Global Crisis of Incarceration" να αναζητά απάντηση στο ερώτημα πώς η φυλακή στο «Σικάγο» λειτουργεί ως ένας παράδοξος χώρος όπου οι γυναίκες, παρά τον φυσικό περιορισμό τους, βρίσκουν τρόπους να ασκήσουν εξουσία.

Η φυλακή του Cook County μετατρέπεται σε ένα μικρόκοσμο όπου οι παραδοσιακές δομές εξουσίας αναδιαμορφώνονται. Επιπλέον, η Bial (2015) στο "Playing God: The Bible on the Broadway Stage" προσεγγίζει με μια ενδιαφέρουσα ανάλυση του πώς το Σικάγο χρησιμοποιεί θρησκευτικά μοτίβα και συμβολισμούς για να σχολιάσει τις σχέσεις εξουσίας.

Η εικόνα της "αμαρτωλής γυναίκας" που αναζητά λύτρωση αναποδογυρίζεται, καθώς οι χαρακτήρες εκμεταλλεύονται συνειδητά αυτό το αφήγημα για να κερδίσουν συμπάθεια και εξουσία.

2.2.2 Η σχέση καταπίεσης και εξουσίας μέσα από τις πράξεις των χαρακτήρων

Η Case (2014) στο "Feminism and Theatre" προσφέρει ένα θεωρητικό πλαίσιο για την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η θεατρική αναπαράσταση μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο αντίστασης στην πατριαρχική εξουσία.

Στο Σικάγο, αυτό εκδηλώνεται μέσα από:

- i. Σωματική Αντίσταση: Ο McMillin (2014) στο "The Musical as Drama" αναλύει πώς η χορογραφία και η σωματική έκφραση στα μιούζικαλ λειτουργούν ως μέσα έκφρασης της αντίστασης στην καταπίεση.
- ii. Γλωσσική Εξουσία: Η Lundskaer-Nielsen (2008) στο "Directors and the New Musical Drama" εξετάζει πώς η χρήση της γλώσσας και της αφήγησης στα σύγχρονα μιούζικαλ αντανάκλα τις σχέσεις εξουσίας.
- iii. Συστημική Διαπραγμάτευση: Οι χαρακτήρες αναπτύσσουν περίπλοκες στρατηγικές διαπραγμάτευσης με τους θεσμούς εξουσίας ειδικότερα η σχέση της Roxie με τον Billy Flynn, δείχνει πώς η φαινομενική υποταγή μπορεί να λειτουργήσει ως στρατηγική επιβίωσης και τελικά ενδυνάμωσης.
- iv. Συλλογική Αντίσταση: Παρά τον ανταγωνισμό μεταξύ τους, οι γυναίκες στη φυλακή αναπτύσσουν δίκτυα αλληλοϋποστήριξης που αποτελούν μορφή συλλογικής αντίστασης στην πατριαρχική εξουσία.

Η Schweitzer (2019) στο "When Broadway Was the Runway: Theater, Fashion, and American Culture" προσφέρει μια νέα οπτική στον τρόπο με τον οποίο η μόδα και η ενδυμασία λειτουργούν ως εργαλεία διαπραγμάτευσης της εξουσίας στο Σικάγο.

Η μεταμόρφωση της Roxie από απλή χορεύτρια σε μιντιακό είδωλο συνοδεύεται από μια αντίστοιχη αλλαγή στην εμφάνισή της, υπογραμμίζοντας τη σχέση μεταξύ οπτικής αναπαράστασης και κοινωνικής εξουσίας. Η Román (2016) στο "Performance in America" εξετάζει πώς η παράσταση της αθωότητας και της μετάνοιας από τους γυναικείους χαρακτήρες λειτουργεί ως μια περίπλοκη στρατηγική αντίστασης.

Οι γυναίκες του Σικάγο υιοθετούν και ταυτόχρονα υπονομεύουν τα κοινωνικά στερεότυπα περί γυναικείας ευαλωτότητας, μετατρέποντας την υποτιθέμενη αδυναμία τους σε πηγή δύναμης.

Κεφάλαιο 3^ο : Κοινωνιολογική και Πολιτισμική Ανάλυση

Εισαγωγή

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ασκούν απaráμιλλη επιρροή στη διαμόρφωση των πολιτισμικών προτύπων και των κοινωνικών αντιλήψεων. Στη σύγχρονη εποχή, χρησιμεύουν ως πρωταρχικός διάυλος μέσω του οποίου οι αξίες, οι πεποιθήσεις και οι εικόνες μεταδίδονται σε τεράστια ακροατήρια.

Μεταξύ των πολυάριθμων επιπτώσεών τους, η απεικόνιση των γυναικών στα μέσα ενημέρωσης έχει αναδειχθεί σε αντικείμενο σημαντικού ελέγχου και ακαδημαϊκής έρευνας.

Με τη διάδοση αφηγήσεων, οπτικών αναπαραστάσεων και στερεοτύπων, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης -από παραδοσιακές πλατφόρμες όπως η τηλεόραση και ο έντυπος Τύπος έως τα ψηφιακά και κοινωνικά μέσα- διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του τρόπου με τον οποίο οι γυναίκες γίνονται αντιληπτές στην κοινωνία (Ahmed, 2010).

Η αναπαράσταση των γυναικών στα μέσα ενημέρωσης εκτείνεται πέρα από την απλή ψυχαγωγία- επηρεάζει τις στάσεις και τις συμπεριφορές του πραγματικού κόσμου, επηρεάζοντας τους ρόλους των φύλων, τις επαγγελματικές ευκαιρίες και τις κοινωνικές προσδοκίες.

Η αυξανόμενη συνειδητοποίηση της ανισότητας των φύλων και η επίμονη επικράτηση των στερεοτύπων υπογραμμίζουν την ανάγκη κριτικής εξέτασης του ρόλου των μέσων ενημέρωσης στη διαιώνιση ή την αμφισβήτηση αυτών των προτύπων.

Η έρευνα αυτή δεν είναι μόνο σχετική με την κατανόηση της πολιτισμικής δυναμικής αλλά και απαραίτητη για την προώθηση μιας πιο δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίας (Bourdieu, 1984).

3.1 Το Σικάγο ως κριτική της εμπορευματοποίησης των γυναικών

Το «Σικάγο» παρουσιάζει μια εκλεπτυσμένη κριτική του τρόπου με τον οποίο το γυναικείο φύλλο εμπορευματοποιείται ή γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης με φόντο την Αμερική της εποχής και της ποτοαπαγόρευσης της δεκαετίας του 1920, παρουσιάζοντας τις υποκείμενες δομές εξουσίας που μετατρέπουν τις γυναίκες σε προϊόντα στο πλαίσιο της ψυχαγωγίας, των μέσων ενημέρωσης και των νομικών συστημάτων (Banet-Weiser, 2012).

Η Wolf (2018) υποστηρίζει στην ανάλυσή της "A Problem Like Maria: Gender and Sexuality in the American Musical" ότι το μιούζικαλ εκθέτει σκόπιμα τον τρόπο με τον οποίο οι γυναικείοι χαρακτήρες γίνονται εμπόρευμα μέσα στα πατριαρχικά καπιταλιστικά συστήματα και μέσα από το σατιρικό αυτό πλαίσιο, το μιούζικαλ αποκαλύπτει τους μηχανισμούς εκείνους μέσω των οποίων η γυναικεία ταυτότητα προορίζεται για κατανάλωση από το κοινό που είναι ταυτόχρονα συνένοχο και επικριτικό αυτής της διαδικασίας.

Το μιούζικαλ «Σικάγο» κριτικάρει το νομικό σύστημα, παρουσιάζοντάς το ως προέκταση της βιομηχανίας του θεάματος, με τον Marshall (2014) να επισημαίνει στο

βιβλίο του "Celebrity and Power", ότι στο έργο αυτό τα όρια μεταξύ δικαιοσύνης και θεάματος εξαφανίζονται και οι δίκες μετατρέπονται σε θεατρικές παραστάσεις που απευθύνονται κυρίως στα μέσα ενημέρωσης. Ο χαρακτήρας του Billy Flynn, ως επιδέξιος δικηγόρος υπεράσπισης, αναγνωρίζει αυτή την κατάσταση στο τραγούδι "Razzle Dazzle", όπου ουσιαστικά εξισώνει την επιτυχία στο δικαστήριο με την ικανότητα να ψυχαγωγείς το κοινό, υπονοώντας ότι η δικαιοσύνη έχει μετατραπεί σε προϊόν διασκέδασης.

Η εξέταση του «Σικάγο» και της δράσης των γυναικών μέσα σε αυτά τα συστήματα εμπορευματοποίησης αποδεικνύεται ιδιαίτερα λεπτή διότι αντί να απεικονίζει τις γυναίκες πρωταγωνίστριες του ως παθητικά θύματα, το μιούζικαλ τις παρουσιάζει ως εκείνες που προσπαθούν να περιηγηθούν και να χειραγωγήσουν τα συστήματα που τις αντικειμενοποιούν.

Σύμφωνα με τον Mizejewski (2019) η στάση των γυναικείων προσωπικοτήτων στο μιούζικαλ αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα όπου οι γυναίκες που είχαν διαπράξει εγκλήματα σε αρκετές περιπτώσεις διαμόρφωναν οι ίδιες την εικόνα του προφίλ τους στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ως μοναδικό τρόπο επιβίωσης έναντι των συστημάτων που τις καταπίεζαν ή τις υποβάθμιζαν. Ειδικότερα στο μιούζικαλ οι πρωταγωνίστριες υιοθετούν συνειδητά μια τακτική προκειμένου να κάνουν το κοινό να τις συμπαθήσει ως τακτική αντίστασης και συμμετοχής σε ένα ανδροκρατούμενο σύστημα.

Ο McMillin (2014) παρατηρεί ότι η σχέση μεταξύ της Roxie και της Velma καταδεικνύει πώς η αγοραία αξία της γυναικείας διασημότητας είναι εγγενώς ανταγωνιστική και προσωρινή, αναγκάζοντας τις γυναίκες να βλέπουν η μία την άλλη ως απειλή προκειμένου να την διατηρήσουν και η ενδεχόμενη συνεργασία τους στο τέλος υποδηλώνει ότι η επιβίωση μέσα σε ένα σύστημα εμπορευματοποίησης απαιτεί στρατηγική προσαρμογή και συμμαχία, αντί για τον ατομικιστικό ανταγωνισμό που ενθαρρύνει το σύστημα.

Ο χαρακτήρας της Mary Sunshine, της ρεπόρτερ του εντυπωσιασμού, ενσαρκώνει αυτό που οι Corner και Pels (2013) περιγράφουν ως θηλυκοποίηση του ειδησεογραφικού περιεχομένου, όπου τα σοβαρά εγκλήματα μετατρέπονται σε αφηγήσεις ανθρώπινου ενδιαφέροντος θέλοντας να τονίσει πώς οι πρακτικές των μέσων ενημέρωσης μετατρέπουν τη γυναικεία εγκληματικότητα σε εμπορεύσιμες ιστορίες μέσω της επιλεκτικής διαμόρφωσης και της συναισθηματικής χειραγώγησης.

Ίσως το πιο σημαντικό είναι το γεγονός ότι στο Σικάγο αποκαλύπτεται πώς η εμπορευματοποίηση των γυναικών εξουδετερώνει την κοινωνική κριτική και όπως υποστηρίζει Wolf (2011) ότι με τη μετατροπή των γυναικών εγκληματιών σε διασημότητες, η προσοχή αποσπάται αποτελεσματικά από τις συστημικές συνθήκες που συμβάλλουν στο έγκλημα, μετατρέποντας την πιθανή κριτική σε ψυχαγωγία. Ο αυτοαναφορικός χαρακτήρας του μιούζικαλ, ενώ ασκεί κριτική γενικότερα στο κομμάτι αντιμετώπιση της γυναίκας ως προϊόν, επιφέρει έναν μετέπειτα σχολιασμό σε αυτή ακριβώς τη δυναμική, εκθέτοντας και συμμετέχοντας ταυτόχρονα στην στερεοτυπική αναπαράσταση την οποία επικρίνει.

Ο Glenn (2016) παρατηρεί ότι στην χορογραφία του μιούζικαλ προβάλλεται το γυναικείο σώμα ως θέαμα το οποίο ως προς την εικόνα θεωρείται ωραία, αλλά συγχρόνως ασκεί κριτική ότι αυτό γίνεται μετέπειτα σκοπός φетиχοποίησης του γυναικείου σώματος και μέσα από αυτή την αντίφαση οδηγεί το κοινό να συνειδητοποιήσει τη δική του συμμετοχή σε αυτό.

Μέσα από αυτά τα πολλαπλά επίπεδα κριτικής, το μιούζικαλ παρουσιάζει μια συναρπαστική ανάλυση του τρόπου με τον οποίο η γυναικεία ταυτότητα υποβαθμίζεται σε αντικείμενο, προσφέροντας ιδέες που παραμένουν εξαιρετικά σημαντικές για τις

σύγχρονες συζητήσεις σχετικά με το φύλο, τη δικαιοσύνη και την αναπαράσταση στα μέσα ενημέρωσης (Kellner, 2003).

3.2 Η μετατροπή της γυναικείας εγκληματικότητας σε θέαμα

Το «Σικάγο» αποτελεί μια αποδοκιμασία του τρόπου με τον οποίο η γυναικεία εγκληματικότητα μετατρέπεται σε εμπορεύσιμη ψυχαγωγία, εξετάζοντας ιδιαίτερα τον τρόπο με τον οποίο τα μέσα ενημέρωσης και το σύστημα δικαιοσύνης μετατρέπουν το γυναικείο έγκλημα σε ψυχαγωγικό θέαμα και εκθέτει σκόπιμα τους μηχανισμούς μέσω των οποίων τα γυναικεία σώματα και οι ιστορίες των γυναικών θεωρούνται αντικείμενα εμπορεύσιμα.

Η μεταμόρφωση της Roxie Hart από ένα άγνωστο κορίτσι μιας χορωδίας σε διασημότητα μέσω των μέσων ενημέρωσης αποτελεί παράδειγμα αυτού που ο Marshall (2014) ονομάζει "celebrity commodity", όπου η προσωπική αφήγηση μετατρέπεται σε διαφημιστικό προϊόν και μέσα από το έργο του "Celebrity and Power: Fame in Contemporary Culture", καταδεικνύει πώς η κουλτούρα των διασημοτήτων μετατρέπει τα άτομα σε καταναλώσιμα θεάματα.

Αυτή η διαδικασία είναι ιδιαίτερα εμφανής στο νούμερο "We Both Reached for the Gun", όπου ο Billy Flynn κυριολεκτικά κατευθύνει την ιστορία της Roxie στον τύπο, καταδεικνύοντας πώς οι αφηγήσεις των γυναικών ελέγχονται και χειραγωγούνται από ανδρικά πρόσωπα εξουσίας.

Όπως αναφέρει ο Adler (2015) στο "The First Female Stars: Γυναίκες της βωβής εποχής", το φαινόμενο των διάσημων γυναικών εγκληματιών στο Σικάγο της δεκαετίας του 1920 βασίστηκε σε ήδη υπάρχοντα πρότυπα αντικειμενοποίησης των γυναικών στον χώρο της ψυχαγωγίας με αυτή τη σύνδεση να γίνεται ξεκάθαρη μέσω του χαρακτήρα της Velma Kelly, η οποία προέρχεται από το βαριετέ (vaudeville), συνδέοντας έτσι τη βιομηχανία του θεάματος με την προβολή του γυναικείου εγκλήματος στα μέσα.

Ο ρόλος των μέσων ενημέρωσης στην στοχευμένη εμπορευματοποίηση των γυναικών εγκληματιών τονίζεται έντονα μέσω του χαρακτήρα της Mary Sunshine, όπου η δημοσιογράφος αυτή παρουσιάζει με γλυκανάλατο τρόπο τις γυναίκες εγκληματίες, φαινόμενο που οι Corner και Pels (2013) στο βιβλίο τους "Media and the Restyling of Politics" ονομάζουν "θηλυκοποίηση του ειδησεογραφικού περιεχομένου". Πρόκειται για την εσκεμμένη παρουσίαση σοβαρών εγκλημάτων ως ιστορίες ανθρώπινου ενδιαφέροντος που απευθύνονται ειδικά σε γυναίκες αναγνώστριες, με αυτή την πρακτική παρουσίασης να αντανακλά μια περίπλοκη στρατηγική μάρκετινγκ που βασίζεται στο φύλο, όπου οι γυναίκες γίνονται ταυτόχρονα αντικείμενα προς κατανάλωση και καταναλώτριες των μέσων.

Το μιούζικαλ παραθέτει με ιδιαίτερη διακριτικότητα τον τρόπο με τον οποίο οι γυναίκες εσωτερικεύουν και συμμετέχουν στην εμπορευματοποίησή τους είναι ιδιαίτερα λεπτή, όπως επισημαίνει και η Dolan (2013) στο "The Feminist Spectator as Critic", το «Σικάγο» δείχνει πώς οι γυναίκες μαθαίνουν να αντιμετωπίζουν τον εαυτό τους ως προϊόν προς εμπορία και πώληση, κάτι που μέσα στο μιούζικαλ αποτυπώνεται και από την πορεία της Roxie από ερασιτέχνης σε έμπειρη χειρίστρια της δημόσιας εικόνας της, να αντανακλά αυτό που η Butler (2011) ονομάζει ως "επιτελεστική φύση της ταυτότητας φύλου", όπου οι γυναίκες μαθαίνουν να παρουσιάζουν εκδοχές της θηλυκότητας που έχουν εμπορική αξία.

Το μιούζικαλ "Σικάγο" παρουσιάζει με καθαρό τρόπο πώς συνδέεται η κουλτούρα των διασημοτήτων με το σύστημα δικαιοσύνης και αποκαλύπτει αυτό που ο Sternheimer (2016) περιγράφει στο "Celebrity Culture and the American Dream" ως "εμπορευματοποίηση της δικαιοσύνης". Το μιούζικαλ καταδεικνύει πώς τα νομικά

ζητήματα συνδέονται όλο και περισσότερο με τις δημόσιες σχέσεις και τη χειραγώγηση των μέσων ενημέρωσης, με τις ζωές των γυναικών να κρέμονται κυριολεκτικά από μια κλωστή που βασίζεται στην ικανότητά τους να δημιουργούν και να διατηρούν το ενδιαφέρον του κοινού.

Το σημαντικότερο ίσως στοιχείο του "Chicago" είναι ο τρόπος που δείχνει πώς η εμπορευματοποίηση των γυναικών στην κουλτούρα των διασημοτήτων αποδυναμώνει την αληθινή κριτική προς τα πατριαρχικά συστήματα, με τον Wolf (2011) στο βιβλίο του "Changed for Good: A Feminist History of the Broadway Musical" να επισημαίνει ότι όταν οι γυναίκες εγκληματίες μετατρέπονται σε διασημότητες, η προσοχή απομακρύνεται από τις κοινωνικές συνθήκες που οδηγούν στο γυναικείο έγκλημα και επομένως καταλήγει ότι η κριτική που θα μπορούσε να ασκηθεί στο κοινωνικό σύστημα μετατρέπεται σε απλή διασκέδαση που μπορεί να πουληθεί στο κοινό.

3.3 Ο ρόλος των μέσων ενημέρωσης και του συστήματος δικαιοσύνης στο Σικάγο

Το «Σικάγο» παρέχει μια διεισδυτική ανάλυση της συμβιωτικής σχέσης μεταξύ των μέσων μαζικής ενημέρωσης και του συστήματος δικαιοσύνης, εξετάζοντας τον τρόπο με τον οποίο αυτοί οι θεσμοί συνεργάζονται για τη μετατροπή της γυναικείας εγκληματικότητας σε εμπορεύσιμη ψυχαγωγία και μέσα από αυτό αποκαλύπτονται οι μηχανισμοί μέσω των οποίων η ειδησεογραφική κάλυψη, οι νομικές διαδικασίες και η δημόσια αντίληψη συνεργάζονται παρασκηνακά για να δημιουργήσουν αφηγήσεις που ταυτόχρονα ψυχαγωγούν το κοινό και ενισχύουν τις ιεραρχίες των φύλων (Kellner, 2003).

Στο επίκεντρο αυτής της κριτικής βρίσκεται ο Flynn, ο χαρισματικός συνήγορος υπεράσπισης που αναγνωρίζει ρητά την επιτελεστική φύση της δικαιοσύνης και ο μελετημένος χειρισμός των αφηγήσεων των μέσων ενημέρωσης από τον ίδιο καταδεικνύει αυτό που οι Chesney-Lind και Pasko (2013) προσδιορίζουν ως τη μετατροπή των νομικών διαδικασιών σε δημόσια θέαματα που δίνουν προτεραιότητα στην αξία της ψυχαγωγίας έναντι της ουσιαστικής εξέτασης των αποδεικτικών στοιχείων ή του κοινωνικού πλαισίου.

Το τραγούδι "Razzle Dazzle" που ερμηνεύει ο χαρακτήρας του Billy Flynn αποτελεί την πεμπτούσια της κεντρικής ιδέας του έργου, όπου εξηγεί ξεκάθαρα τη σχέση μεταξύ θεατρικών τεχνασμάτων και δικαστικών αποφάσεων και επί της ουσίας παρουσιάζει ότι η αληθινή δικαιοσύνη έχει αντικατασταθεί από το θέαμα και την καλή παράσταση στο δικαστήριο και το γεγονός ότι όποιος μπορεί να εντυπωσιάσει καλύτερα το κοινό, κερδίζει την υπόθεση, ανεξάρτητα από τα πραγματικά γεγονότα.

Η αναπαράσταση στα μέσα ενημέρωσης αναδεικνύεται ως ένας κρίσιμος μηχανισμός μέσω του οποίου η γυναικεία εγκληματικότητα προορίζεται για δημόσια κατανάλωση με τον χαρακτήρα της Mary Sunshine να ενσαρκώνει αυτό που οι Patterson κ.ά. (2016) περιγράφουν ως την έμφυλη φύση της αναφοράς του εγκλήματος, όπου οι γυναίκες παραβάτες λαμβάνουν κάλυψη δίνοντας έμφαση στην εμφάνισή τους, τη συναισθηματική τους κατάσταση και την απόκλιση από τους παραδοσιακούς ρόλους των φύλων.

Η επιλεκτική παρουσίαση των γεγονότων δημιουργεί αφηγήσεις που ταυτόχρονα κάνουν εντύπωση και υποβαθμίζουν τη σοβαρότητα των εγκλημάτων που διαπράττουν οι γυναίκες ως αποτέλεσμα οι πράξεις που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ριζοσπαστικές και να προκαλέσουν κοινωνικές αλλαγές μετατρέπονται σε απλές, εύπεπτες ιστορίες που προσελκύουν το ενδιαφέρον του κοινού χωρίς να αμφισβητούν τις υπάρχουσες δομές εξουσίας. Τα μέσα ενημέρωσης και το δικαστικό σύστημα, όπως παρουσιάζονται στο, ανακυκλώνουν τις ιστορίες των γυναικών σε προϊόντα

διασκέδασης αντί να τις χρησιμοποιούν ως αφορμή για συζήτηση κοινωνικών ζητημάτων.

Η παρουσίαση μέσα από το μιούζικαλ του τρόπου με τον οποίο οι αφηγήσεις των μέσων ενημέρωσης επηρεάζουν την αντίληψη του κοινού αποδεικνύεται ιδιαίτερα λεπτή μέσα από την απεικόνιση της εξελισσόμενης σχέσης της Roxie με τη δημοσιότητα με τους Andrews και Frawley (2013), να τονίζουν ότι το μιούζικαλ υπογραμμίζει πώς η προσοχή των μέσων ενημέρωσης λειτουργεί τόσο ως σημαντικός όσο και ως περιοριστικός παράγοντας ταυτόχρονα, προσφέροντας ορατότητα και επιβάλλοντας αυστηρές παραμέτρους στην αποδεκτή γυναικεία συμπεριφορά και αφήγηση. Το ταξίδι της Roxie επισημαίνει πώς τα πλαίσια των μέσων ενημέρωσης υποχρεώνουν τις γυναίκες να συμμορφώνονται με αναγνωρίσιμα αρχέτυπα -το αθώο θύμα, η μετανοημένη αμαρτωλή, η αφοσιωμένη σύζυγος- για να διατηρήσουν τη συμπάθεια του κοινού.

Η απεικόνιση της δικαστικής αίθουσας ως θεατρικού χώρου στο μιούζικαλ φωτίζει τις επιτελεστικές απαιτήσεις που τίθενται ειδικά στις γυναίκες κατηγορουμένους, όπως υποστηρίζει η Sternheimer (2016), όπου οι γυναίκες στο πλαίσιο του δικαστικού συστήματος αντιμετωπίζουν προσδοκίες να χρησιμοποιήσουν συγκεκριμένες εκδοχές της θηλυκότητας για να εξασφαλίσουν ευνοϊκές εκβάσεις. Η προσεκτικά χορογραφημένη εμφάνιση της Roxie στην αίθουσα του δικαστηρίου, με σκοπίμως επιλεγμένα ρούχα και προβεβλημένες συναισθηματικές εκδηλώσεις, αποκαλύπτει πώς οι γυναίκες πρέπει να περιηγηθούν στις αντιφατικές προσδοκίες για να φανούν ταυτόχρονα ευάλωτες και μετανοημένες αλλά και αυθεντικές και συμπαθητικές.

Το «Σικάγο» εμβαθύνει στην ανάλυσή του εξετάζοντας πώς η φυλή και η κοινωνική τάξη διαπλέκονται με το φύλο και επηρεάζουν την προβολή στα μέσα ενημέρωσης και τις δικαστικές αποφάσεις.

Παρόλο που η υπόθεση τοποθετείται στη δεκαετία του 1920, τα θέματα του μιούζικαλ συνδέονται με τη σύγχρονη έρευνα των Negra και Holmes (2016), οι οποίοι εντοπίζουν συστηματικά μοτίβα στον τρόπο που τα μέσα ενημέρωσης προβάλλουν επιλεκτικά ορισμένες γυναικείες ιστορίες ενώ αγνοούν άλλες.

Στο έργο, οι λευκές κρατούμενες που κερδίζουν την προσοχή των μέσων έρχονται σε έντονη αντίθεση με την ανωνυμία των υπόλοιπων φυλακισμένων γυναικών, υποδεικνύοντας ότι η ίδια η προβολή λειτουργεί ως προνόμιο μέσα σε αυτά τα συστήματα. Στο έργο, η κριτική στη δημοσιογραφική ηθική είναι δηκτική παρουσιάζοντας τα μέσα ενημέρωσης ως θεσμό που ενδιαφέρεται μόνο για τα εντυπωσιακά πρωτοσέλιδα και το κέρδος, αγνοώντας την αλήθεια και το δημόσιο συμφέρον. Όπως διαπιστώνουν οι Corner και Pels (2013), η κριτική αυτή παραμένει επίκαιρη σήμερα, με τη συγκέντρωση των μέσων και την κυριαρχία της ψυχαγωγίας έναντι της ουσιαστικής ενημέρωσης.

Η περίπτωση της Mary Sunshine, που αποδέχεται αβασάνιστα τις κατασκευασμένες ιστορίες, δείχνει πώς η δημοσιογραφία γίνεται ευάλωτη στη χειραγώγηση όταν το συναίσθημα υπερισχύει της διασταύρωσης των πληροφοριών. Ίσως το πιο σημαντικό, το Σικάγο αποκαλύπτει πώς τα μέσα ενημέρωσης και τα νομικά συστήματα εξουδετερώνουν συλλογικά την πιθανή κριτική μέσω της εμπορευματοποίησης της γυναικείας εγκληματικότητας.

Όπως τονίζει η Warner (2019), μετατρέποντας δυνητικά ριζοσπαστικές ή αποσταθεροποιητικές πράξεις σε ψυχαγωγία, οι θεσμοί αυτοί περιορίζουν αποτελεσματικά το ανατρεπτικό δυναμικό τους. Το μιούζικαλ καθιστά φανερό πώς τα συστήματα εξουσίας υποδέχονται και απορροφούν τις προκλήσεις αντί να αντιμετωπίζουν τις υποκείμενες δομικές ανισότητες, παρουσιάζοντας μια

εκλεπτυσμένη ανάλυση του πώς η θεσμική ευελιξία χρησιμεύει στη διατήρηση παρά στον μετασχηματισμό των υφιστάμενων σχέσεων εξουσίας.

Μέσα από αυτές τις αλληλένδετες κριτικές, το μιούζικαλ παρουσιάζει μια συναρπαστική εξέταση του τρόπου με τον οποίο τα μέσα ενημέρωσης και τα συστήματα δικαιοσύνης συνεργάζονται στη μετατροπή της γυναικείας εγκληματικότητας σε θέαμα, προσφέροντας ιδέες που συνεχίζουν να τροφοδοτούν τις σύγχρονες συζητήσεις για το φύλο, τη δικαιοσύνη και την αναπαράσταση στο δημόσιο λόγο (Wolf, 2020).

3.4 Ο αντίκτυπος του Σικάγο στις αντιλήψεις για τις γυναίκες στη σύγχρονη κοινωνία

Η επιρροή του Σικάγο στις σύγχρονες αντιλήψεις για τις γυναίκες εκτείνεται πολύ πέρα από το ιστορικό του πλαίσιο, προσφέροντας μια ενδιαφέρουσα προσέγγιση μέσα από τον οποίο το σύγχρονο κοινό εξετάζει επίμονα ερωτήματα σχετικά με το φύλο, την εξουσία και τη δικαιοσύνη. Όπως διατυπώνει η Savran (2014) στο βιβλίο της "Highbrow/Lowdown: Theater, Jazz, and the Making of the New Middle Class", η εξερεύνηση της γυναικείας δράσης και εγκληματικότητας στο μιούζικαλ συνεχίζει να έχει απήχηση στις σύγχρονες συζητήσεις σχετικά με τους ρόλους των γυναικών και τους κοινωνικούς περιορισμούς. Η διαρκής δημοτικότητα του Chicago, ιδίως μετά την κινηματογραφική του μεταφορά το 2002, έχει διαμορφώσει σημαντικά τη δημόσια συζήτηση για τη σχέση των γυναικών με την εξουσία, τη δικαιοσύνη και την αναπαράσταση στα μέσα ενημέρωσης (Perry, 2010).

Η αντιμετώπιση της γυναικείας εγκληματικότητας στο μιούζικαλ έχει ιδιαίτερη σημασία για τις σύγχρονες συζητήσεις για το φύλο και τη δικαιοσύνη με τους Chesney-Lind και Pasko (2013) να καταγράφουν στην ολοκληρωμένη μελέτη τους "The Female Offender: Girls, Women, and Crime" πώς η δημόσια αντίληψη για τις γυναίκες εγκληματίες εξακολουθεί να επηρεάζεται από την ίδια δυναμική του εντυπωσιασμού και του ηθικού πανικού που επικρίνει το Chicago. Η απεικόνιση του μιούζικαλ για το πώς οι αφηγήσεις των μέσων ενημέρωσης διαμορφώνουν τη δημόσια κατανόηση της γυναικείας εγκληματικότητας παραμένει εντυπωσιακά επίκαιρη σε μια εποχή πληθώρας ειδήσεων και σχολιασμού στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπου η εμφάνιση και η προσωπική ζωή των γυναικών δέχονται δυσανάλογα μεγάλη προσοχή σε σύγκριση με τους άνδρες.

Η διεξοδική ανάλυση της γυναικείας αλληλεγγύης και του ανταγωνισμού από το «Σικάγο» έχει αποκτήσει νέα απήχηση στις σύγχρονες φεμινιστικές συζητήσεις με την Brooks (2017) να επισημαίνει πώς η πολύπλοκη σχέση μεταξύ της Roxie και της Velma αντανakλά τις τρέχουσες συζητήσεις σχετικά με τον γυναικείο ανταγωνισμό μέσα στα πατριαρχικά συστήματα. Η πρόταση του μιούζικαλ ότι οι γυναίκες πρέπει τελικά να συνεργαστούν για να επιβιώσουν μέσα σε καταπιεστικές δομές έχει ιδιαίτερη σημασία για τις σημερινές συζητήσεις σχετικά με τη φεμινιστική αλληλεγγύη και τον ακτιβισμό, ιδίως καθώς τα σύγχρονα φεμινιστικά κινήματα προσπαθούν να οικοδομήσουν συμμαχίες σε διαφορετικές κατηγορίες ταυτότητας.

Η κριτική της χειραγώγησης των μέσων ενημέρωσης και της κουλτούρας των διασημοτήτων που παρουσιάζεται στο «Σικάγο» έχει γίνει όλο και πιο σημαντική στην εποχή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης με τους Banet-Weiser (2018), στο "Empowered: Popular Feminism and Popular Misogyny", να αναλύουν πώς η εξέταση του μιούζικαλ για την εμπορευματοποίηση των γυναικείων αφηγήσεων προδιέγραψε τη σύγχρονη δυναμική της κουλτούρας των διασημοτήτων και των επιρροών στις πλατφόρμες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Το ταξίδι της Roxie Hart από την αφάνεια στη φήμη παρουσιάζει εντυπωσιακούς παραλληλισμούς με τα σύγχρονα

φαινόμενα της στιγμιαίας διασημότητας και του αυτοπροσδιορισμού, όπου η προσωπική ταυτότητα γίνεται ένα προσεκτικά διαχειριζόμενο εμπορικό σήμα.

Οι σύγχρονες παραγωγές του «Σικάγο» έχουν προσαρμοστεί ώστε να αποτυπώνουν τις μεταβαλλόμενες αντιλήψεις για το φύλο και την εξουσία στην κοινωνία, όπως επισημαίνει η Wolf (2020), διαφορετικές σκηνοθετικές προσεγγίσεις έχουν τονίσει ποικίλες πτυχές της κριτικής του έργου για τα έμφυλα ζητήματα, προκειμένου να συνδεθούν με σύγχρονα κοινωνικά κινήματα και προβληματισμούς. Τα κεντρικά θέματα του μιούζικαλ, η σχέση μεταξύ φύλου, δικαιοσύνης και μέσω ενημέρωσης, έχουν αποδειχθεί εξαιρετικά ευέλικτα και εφαρμόσιμα σε διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα και ιστορικές περιόδους, επιτρέποντας στο έργο να διατηρεί τη διαχρονικότητα και την κριτική του οξύτητα εδώ και δεκαετίες.

Η επιρροή του μιούζικαλ στην αντιμετώπιση των γυναικών αντιηρώων από τη λαϊκή κουλτούρα υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική με τους Negra και Holmes (2016) να εντοπίζουν πώς οι πολύπλοκες γυναίκες πρωταγωνίστριες του «Σικάγο» βοήθησαν να ανοίξει ο δρόμος για μια πιο διαφοροποιημένη αντιμετώπιση των ηθικά αμφισβητούμενων γυναικείων χαρακτήρων στη σύγχρονη ψυχαγωγία. Η άρνηση του μιούζικαλ είτε να καταδικάσει πλήρως είτε να αθώσει πλήρως τους γυναικείους χαρακτήρες του συνεχίζει να επηρεάζει τις αναπαραστάσεις των γυναικών στα δημοφιλή μέσα ενημέρωσης, αμφισβητώντας τις απλοϊκές ηθικές κατηγοριοποιήσεις.

Ο αντίκτυπος του «Σικάγο» στις αντιλήψεις για τη γυναικεία σεξουαλικότητα και δράση παραμένει πολύπλοκος και ενίοτε αντιφατικός και όπως αναλύεται από την Bial (2015), το μιούζικαλ ασκεί ταυτόχρονα κριτική και συμμετέχει στο θέαμα της γυναικείας σεξουαλικότητας, μια δυναμική που συνεχίζει να προκαλεί συζητήσεις. Αυτή η περίπλοκη σχέση μεταξύ αντικειμενοποίησης και ενδυνάμωσης συνδέεται άμεσα με τις σύγχρονες συζητήσεις για τη γυναικεία σεξουαλικότητα και την παρουσίασή της στη σημερινή ποπ κουλτούρα, με το έργο να μην προσφέρει απλοϊκές απαντήσεις, αλλά να αναδεικνύει την πολυπλοκότητα των ζητημάτων γύρω από τη γυναικεία έκφραση, την αυτοδιάθεση και τη χειραγώγηση σε μια κοινωνία που συχνά περιορίζει τις επιλογές των γυναικών.

Η αντιμετώπιση από το μιούζικαλ των θεσμικών δομών εξουσίας και των επιπτώσεών τους στις γυναίκες έχει αποκτήσει νέα σημασία υπό το φως των πρόσφατων κοινωνικών κινήματων με την Warner (2019) να αναφέρει πώς η κριτική του «Σικάγο» στη συστημική διαφθορά και τις διακρίσεις λόγω φύλου ευθυγραμμίζεται με τα σύγχρονα κινήματα που ασχολούνται με τον θεσμικό σεξισμό και την κατάχρηση εξουσίας. Η απεικόνιση του μιούζικαλ του τρόπου με τον οποίο οι γυναίκες κινούνται και χειρίζονται τα διεφθαρμένα συστήματα, παραμένοντας ταυτόχρονα περιορισμένες από αυτά, μιλάει για τις τρέχουσες συζητήσεις σχετικά με τη θεσμική μεταρρύθμιση και την ισότητα των φύλων.

Μέσω αυτών των πολλαπλών διαστάσεων επιρροής, το «Σικάγο» συνεχίζει να διαμορφώνει τις σύγχρονες αντιλήψεις για τη σχέση των γυναικών με την εξουσία, τη δικαιοσύνη και την εκπροσώπηση, προσφέροντας ιδέες που παραμένουν εξαιρετικά σχετικές με τις τρέχουσες πολιτιστικές συζητήσεις για το φύλο και την κοινωνία (Bush Jones, 2016).

3.5 Συγκρίσεις με τη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα

Τα θέματα και οι κριτικές του μιούζικαλ αποκαλύπτουν εντυπωσιακούς παραλληλισμούς με τη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα, αποδεικνύοντας τη διαρκή συνάφεια της ανάλυσής του για τη δυναμική των φύλων και τις δομές εξουσίας και ειδικότερα η αντιπαράθεση του σκηνοθέτη του μιούζικαλ της δεκαετίας του 1920 με τη σημερινή πολιτική των φύλων φανερώνει τόσο την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσο

και τις επίμονες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η πορεία προς την ισότητα μεταξύ των δύο φύλων.

Η εξέταση του μιούζικαλ για το πώς οι γυναικείες ταυτότητες γίνονται εμπόρευμα, βρίσκει άμεση συσχέτιση στη σύγχρονη ψηφιακή κουλτούρα και όπως καταγράφει η Bryson (2006) στην έρευνά της, τα μέσα μαζικής επικοινωνίας έχουν εντείνει τις πιέσεις στις γυναίκες να διαχειριστούν και να εμπορευματοποιήσουν την παρουσίαση του εαυτού τους. Η μετατροπή της προσωπικής ζωής σε δημόσιο θέαμα, που σατιρίζεται στο «Σικάγο», έχει γίνει κανονική μέσω των ψηφιακών πλατφορμών, όπου τα άτομα επιμελούνται στοχευμένα τις εικόνες τους για δημόσια κατανάλωση και αναγνώριση.

Η σχέση μεταξύ μέσων ενημέρωσης και δικαιοσύνης που εμφανίζεται ότι υπάρχει στο μιούζικαλ έχει μεγάλη απήχηση στην τρέχουσα κάλυψη των δικαστικών διαδικασιών από τα μέσα ενημέρωσης και όπως η Cameron (2020) διαπιστώνει πώς η αναπαράσταση από τα μέσα ενημέρωσης εξακολουθεί να επηρεάζει σημαντικά τα αποτελέσματα των νομικών διαδικασιών, με τις γυναίκες να αντιμετωπίζουν διπλό έλεγχο, τόσο για τις πράξεις τους όσο και για την εμφάνιση και τη συμπεριφορά τους. Σύγχρονες υποθέσεις υψηλού προφίλ φανερώνουν συχνά τον τρόπο με τον οποίο η διαμόρφωση από τα μέσα ενημέρωσης διαμορφώνει την αντίληψη του κοινού, ιδίως σε υποθέσεις που αφορούν γυναίκες κατηγορούμενες, με την κάλυψη να δίνει συχνά έμφαση στην εμφάνιση και την απόκλιση από τους παραδοσιακούς ρόλους των φύλων.

Η γυναικεία εγκληματικότητα και η κοινωνική υποδοχή της παραμένουν αμφιλεγόμενα θέματα που αντανακλούν τις ιδέες του Σικάγο με την Κολύρη (2018) να σημειώνει ότι οι γυναίκες παραβάτες εξακολουθούν να κρίνονται με διαφορετικά πρότυπα από τους άνδρες, με τα μέσα ενημέρωσης να εστιάζουν δυσανάλογα στην προσωπική τους ζωή και στις αποκλίσεις από τους παραδοσιακούς γυναικείους ρόλους. Η απεικόνιση του μιούζικαλ για το πώς η γυναικεία βία γίνεται ταυτόχρονα εντυπωσιακή και ευτελιστική βρίσκει απήχηση στη σύγχρονη αναφορά στο έγκλημα, όπου οι γυναίκες παραβάτες συχνά παρουσιάζονται είτε ως τερατώδεις εκτροπές είτε ως χειραγωγημένα θύματα, ενώ σπάνια τους επιτρέπεται η σύνθετη δράση που επιδεικνύουν οι πρωταγωνίστριες του μιούζικαλ.

Η διαχείριση της εξουσίας μέσω της σεξουαλικότητας, ένα επαναλαμβανόμενο μοτίβο στο «Σικάγο», συντονίζεται με τις σύγχρονες συζητήσεις για τη σεξουαλική παρενόχληση και την κατάχρηση εξουσίας. Οι Richardson et al (2023). αναλύουν πώς κινήματα όπως το #MeToo έχουν αναδείξει τους τρόπους με τους οποίους οι δομές εξουσίας εξακολουθούν να επηρεάζουν τη σεξουαλική δυναμική σε επαγγελματικά περιβάλλοντα. Η διαφοροποιημένη απεικόνιση του μιούζικαλ για το πώς οι γυναίκες χρησιμοποιούν στρατηγικά και αντιστέκονται στη σεξουαλική αντικειμενοποίηση παρέχει ένα πλαίσιο για την κατανόηση των πολύπλοκων διαπραγματεύσεων που εξακολουθούν να κάνουν οι γυναίκες μέσα σε συστήματα που ταυτόχρονα εκτιμούν και υποτιμούν τη σεξουαλικότητά τους.

Η ανταγωνιστική δυναμική μεταξύ των γυναικών που απεικονίζεται στο μιούζικαλ βρίσκει απήχηση στο σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον με την Καρδάρα (2023) να παρατηρεί πώς οι περιορισμένες ευκαιρίες επαγγελματικής ανέλιξης για τις γυναίκες συχνά ευνοούν τον αυξημένο ανταγωνισμό, ενισχύοντας τις ανδροκρατούμενες δομές εξουσίας που επωφελούνται. Η τελική πρόταση του μιούζικαλ ότι η συνεργασία προσφέρει καλύτερες προοπτικές επιβίωσης από τον ανταγωνισμό μιλάει για τις συνεχιζόμενες προσπάθειες οικοδόμησης φεμινιστικής αλληλεγγύης πέρα από διαφορετικές εμπειρίες και ταυτότητες.

Η στρατηγική προβολή της προσωπικής εικόνας, που αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο του έργου "Σικάγο", έχει μετασχηματιστεί στη σύγχρονη ψηφιακή εποχή με

την Μποζινάκη (2021) να εξετάζει πώς οι σημερινές γυναίκες καλούνται να διαχειριστούν διαφορετικές εκφάνσεις της ταυτότητάς τους σε ποικίλα ψηφιακά περιβάλλοντα, υπό το βάρος διαρκούς κριτικής και αξιολόγησης. Η προσεκτικά σχεδιασμένη παρουσίαση του εαυτού που βλέπουμε στις ηρωίδες του "Σικάγο" ως μηχανισμό επιβίωσης, απηχεί σήμερα την καθημερινή πραγματικότητα πολλών γυναικών που κινούνται στα κοινωνικά δίκτυα, όπου η επιμελημένη διαχείριση της προσωπικής "επωνυμίας" έχει καταστεί κανονικότητα.

Συνολικά, η σύγκριση του Σικάγο με τη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα αποκαλύπτει τόσο την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσο και τις επίμονες προκλήσεις που παραμένουν στην πορεία προς την ισότητα των φύλων με τους μηχανισμούς εξουσίας και ελέγχου που σατιρίζει το μιούζικαλ να συνεχίζουν να λειτουργούν, αν και συχνά με πιο εξελιγμένες μορφές, καθιστώντας την κριτική του εξαιρετικά σημαντική για τη σύγχρονη κοινωνική ανάλυση (Castro, 2017).

3.6 Φεμινιστικές αναγνώσεις του Σικάγο: Ενδυνάμωση ή ενίσχυση των στερεοτύπων;

Το «Σικάγο» αποτελεί ένα πολύπλοκο έργο για τη φεμινιστική ανάλυση, δημιουργώντας διαφορετικές ερμηνείες όσον αφορά την απεικόνιση των γυναικών και τη δυναμική των φύλων, προσφέροντας ταυτόχρονα κριτική στα πατριαρχικά συστήματα, ενώ ενισχύει ενδεχομένως προβληματικές γυναικείες αναπαραστάσεις, δημιουργώντας αυτό που η Dolan (2005) ονομάζει "παραγωγική ένταση" μεταξύ φεμινιστικών δυνατοτήτων και εμπορικής απήχησης.

Η παρουσίαση στο μιούζικαλ των γυναικείων χαρακτήρων οι οποίες αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στην χειραγώγηση των συστημάτων και δομών εξουσίας αντί να υποκύπτουν παθητικά στην θυματοποίησή τους, μπορεί να ερμηνευτεί ως μια φεμινιστική αποτύπωση της δράσης των γυναικών και σύμφωνα με τον Knap (2005) οι πρωταγωνίστριες εκφράζουν μια ανατρεπτική μορφή γυναικείας ενδυνάμωσης, η οποία επιτυγχάνεται μέσα από την στοχευμένη στρατηγική εντός των πατριαρχικών δομών.

Με την απεικόνιση γυναικών που χρησιμοποιούν στρατηγικά τη σεξουαλικότητά τους και την ελκυστικότητά τους στα μέσα μαζικής ενημέρωσης για να εξασφαλίσουν ευνοϊκά αποτελέσματα, το μιούζικαλ αμφισβητεί τις παραδοχές για τη γυναικεία παθητικότητα, παρουσιάζοντας γυναίκες που αρνούνται να αποδεχτούν τους περιορισμένους ρόλους που τους επιβάλλει η κοινωνία. Αυτή η ανάγνωση τοποθετεί το «Σικάγο» ως μια κριτική εξέταση του τρόπου με τον οποίο οι γυναίκες μπορούν να οικειοποιηθούν τα ίδια τα συστήματα που έχουν σχεδιαστεί για να τις ελέγχουν.

Ωστόσο, εναλλακτικές φεμινιστικές ερμηνείες υπογραμμίζουν πώς το μιούζικαλ ενισχύει ενδεχομένως προβληματικά στερεότυπα φύλου παρά την προφανή κριτική του, με τον Walsh (2021) να επισημαίνει ότι οι γυναικείοι χαρακτήρες του έργου πετυχαίνουν τελικά όχι αμφισβητώντας τα πατριαρχικά πλαίσια, αλλά κυριαρχώντας στη λειτουργία τους, επικυρώνοντας έτσι εμμέσως αυτά τα ίδια τα συστήματα. Η εξάρτηση των πρωταγωνιστριών από τη σεξουαλική γοητεία, τη χειραγώγηση και τον ανταγωνισμό με άλλες γυναίκες ενδεχομένως υπονομεύει τις φεμινιστικές δυνατότητες του μιούζικαλ, υποδηλώνοντας ότι οι γυναίκες μπορούν να αποκτήσουν δύναμη μόνο αν συμβαδίζουν με τις προσδοκίες των πατριαρχικών συστημάτων όσον αφορά τη γυναικεία συμπεριφορά και εμφάνιση, καταλήγοντας ότι η απεικόνιση της γυναικείας ενδυνάμωσης είναι θεμελιωδώς εκτεθειμένη.

Η αντιμετώπιση της γυναικείας σεξουαλικότητας στο μιούζικαλ παρουσιάζει ιδιαίτερη πολυπλοκότητα για τη φεμινιστική ανάλυση με την Bey Cheng (2019) να

αναλύει τον τρόπο με τον οποίο αποτυπώνεται η γυναικεία σεξουαλικότητα ταυτόχρονα ως όπλο και υποχρέωση, πηγή δύναμης και ευάλωτο σημείο. Η χορογραφία, ιδίως σε νούμερα όπως το "All That Jazz" και το "Hot Honey Rag", παρουσιάζει τα γυναικεία σώματα με σκόπιμη ασάφεια - παρουσιάζοντας γυναίκες που ελέγχουν τη σεξουαλική τους επίδειξη, αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα την εμπορική ελκυστικότητα μιας τέτοιας παρουσίας.

Η απεικόνιση της γυναικείας αντιπαλότητας περιπλέκει περαιτέρω τις φεμινιστικές απόψεις και κριτικές, με τον Mathias (2022) να κρίνει ότι η ανταγωνιστική σχέση μεταξύ της Roxie και της Velma ενισχύει τις πατριαρχικές αφηγήσεις που τοποθετούν τις γυναίκες ως φυσικούς εχθρούς που ανταγωνίζονται για τους περιορισμένους πόρους. Η απεικόνιση των γυναικών που υπονομεύουν η μία την άλλη για προσωπικό κέρδος ενδεχομένως υπονομεύει την κριτική του μιούζικαλ στη συστημική καταπίεση υποδηλώνοντας ότι οι ίδιες οι γυναίκες διαιωνίζουν την υποδεέστερη θέση τους μέσω της αδυναμίας τους να διαθέτουν αλληλεγγύη αλλά από την άλλη η ενδεχόμενη συνεργασία τους υποδηλώνει την αναγνώριση ότι η συλλογική δράση προσφέρει αποτελεσματικότερη αντίσταση από τον ατομικιστικό ανταγωνισμό.

Η αντιμετώπιση της μητρότητας παρέχει μια πρόσθετη διάσταση για τη φεμινιστική ανάλυση με την Hill (2011) να εξετάζει πώς η απόρριψη της μητρικής ταυτότητας από τη Roxie, τόσο με τη δολοφονία του εραστή της που απειλεί να την εγκαταλείψει όσο και με την εκμετάλλευση της ψεύτικης εγκυμοσύνης για να αποσπάσει συμπάθεια, προκαλεί τους παραδοσιακούς γυναικείους ρόλους, ενώ ενισχύει ενδεχομένως τα αρνητικά στερεότυπα για τη γυναίκα. Αυτή η αμφίσημη απεικόνιση της μητρότητας αντανακλά ευρύτερες φεμινιστικές ενστάσεις σχετικά με το πώς οι προσδοκίες για κάτι τέτοιο περιορίζουν τις ταυτότητες των γυναικών, ενώ αμφισβητείται το κατά πόσον η απόρριψη της μητρότητας συνιστά πραγματική απελευθέρωση.

Τελικά, οι σύγχρονες φεμινιστικές αναγνώσεις του Σικάγο αναγνωρίζουν τις εγγενείς αντιφάσεις του, αντί να επιχειρούν την οριστική κατηγοριοποίηση ως φεμινιστικό ή αντιφεμινιστικό κείμενο με τον Johnson (2015) να υποστηρίζει ότι αυτές ακριβώς οι αντιφάσεις καθιστούν το συγκεκριμένο έργο ιδιαίτερο πολύτιμο για τη φεμινιστική ανάλυση, καθώς αποκαλύπτουν τις πολύπλοκες διαπραγματεύσεις που πρέπει να κάνουν οι γυναίκες μέσα σε ατελή συστήματα. Η άρνηση του μιούζικαλ να παρουσιάσει αμιγείς γυναίκες ήρωες ή κακοποιούς αντανακλά την πραγματικότητα της πολιτικής των φύλων, όπου η ενδυνάμωση και η καταπίεση συχνά λειτουργούν ταυτόχρονα μέσω των ίδιων μηχανισμών.

3.7 Διαστάσεις της φυλής, της τάξης και του φύλου στο Σικάγο

Η αν πολύπλοκη αλληλεπίδραση μεταξύ φύλου, φυλής και ταξικής ταυτότητας αποκαλύπτει σημαντικές διαστάσεις του κοινωνιολογικού σχολιασμού, ενώ παράλληλα εκθέτει κρίσιμους περιορισμούς στην προοπτική του. Αν και εστιάζει κυρίως στο φύλο, το μιούζικαλ ασχολείται σιωπηρά με το πώς αυτές οι αλληλένδετες κατηγορίες ταυτότητας διαμορφώνουν τις εμπειρίες μέσα στα συστήματα δικαιοσύνης και ψυχαγωγίας, δημιουργώντας αυτό που ο Crenshaw (2017) προσδιορίζει ως "δομική διατομικότητα" στις θεσμικές αλληλεπιδράσεις.

Η αναπαράσταση της φυλής στο μιούζικαλ αποτελεί ίσως το πιο σημαντικό αδιευκρίνιστο σημείο του κατά τον Nathans (2017) ο οποίος παρατηρεί ότι η αφήγηση παρά το γεγονός ότι διαδραματίζεται σε ένα φυλετικά ποικιλόμορφο Σικάγο της δεκαετίας του 1920, επικεντρώνεται σχεδόν αποκλειστικά στις εμπειρίες των λευκών γυναικών, με την επιλεκτική αυτή εστίαση να απεικονίζει ευρύτερα πρότυπα στο «mainstream» θέατρο, όπου οι λευκές αφηγήσεις λαμβάνουν δυσανάλογη προσοχή,

ενισχύοντας ενδεχομένως αυτό που von Germeten και Karlsen (2022) ονομάζουν "εκτελεσμένος αποκλεισμός". Η αποτυχία του μιούζικαλ να ασχοληθεί ουσιαστικά με το πώς η φυλή διασταυρώνεται με το φύλο και την εγκληματικότητα αποτελεί σημαντικό περιορισμό στην κοινωνιολογική του ανάλυση.

Η πραγματική έμπνευση για το «Σικάγο» περιλάμβανε μαύρες γυναίκες μεταξύ των "εύθυμων δολοφόνων", συμπεριλαμβανομένης της Beulah Annan, αλλά οι ιστορίες αυτές δεν έχουν καμία ουσιαστική εκπροσώπηση στο μιούζικαλ και οι Semukhina et al. (2024) τεκμηριώνουν πώς το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης αντιμετώπιζε τις μαύρες γυναίκες κατηγορούμενες σημαντικά διαφορετικά από τις λευκές κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, εφαρμόζοντας αυστηρότερες ποινές και λαμβάνοντας αισθητά διαφορετική κάλυψη από τα μέσα ενημέρωσης κάτι που φανερά αποφεύγεται να τεθεί στο μιούζικαλ ως προς αυτή τη φυλετική ανισότητα περιορίζοντας την κριτική του στα συστήματα δικαιοσύνης και μέσων ενημέρωσης.

Η δυναμική των τάξεων από την άλλη αντιμετωπίζεται με μεγαλύτερη σαφήνεια, αν και ακόμη ελλιπής, στην αφήγηση του Σικάγο, με την Rivera (2012) να αναλύει τον τρόπο με τον οποίο το μιούζικαλ παρουσιάζει την ταξική τοποθέτηση των ανθρώπων ως θεμελιωδώς συνδεδεμένη με τη χειραγώγηση των μέσων ενημέρωσης και την απόδοση της επιθυμητής ταυτότητας. Η μετάβαση της Roxie από απλή εργατικής τάξης σύζυγο σε διασημότητα των μέσων ενημέρωσης καταδεικνύει ότι η ταξική ταυτότητα δεν είναι στατική αλλά μπορεί να αλλάξει μέσω συγκεκριμένων συμπεριφορών και παρουσίας και παράλληλα ο τρόπος που η Mama Morton προσεγγίζει τη δικαιοσύνη ως εμπορική συναλλαγή αποκαλύπτει ξεκάθαρα πώς το χρήμα και οι οικονομικοί πόροι καθορίζουν ουσιαστικά την έκβαση υποθέσεων μέσα σε δικαστικά συστήματα που υποτίθεται ότι λειτουργούν αμερόληπτα με αυτές τις δύο αναπαραστάσεις στο έργο να φανερώνουν μια βαθιά κατανόηση του πώς η κοινωνική τάξη λειτουργεί τόσο σε πολιτισμικό επίπεδο (μέσω συμπεριφορών και εικόνας) όσο και σε οικονομικό επίπεδο (μέσω πρόσβασης σε πόρους και προνόμια).

Το ταξικό προνόμιο και οι έμφυλες προσδοκίες συναντώνται στο πρόσωπο της Roxie Hart με την πρωταγωνίστρια να επηρεάζει το κοινό αίσθημα υποδύομενη την εύθραυστη, προνόμιο απρόσιτο σε γυναίκες με διαφορετικά φυλετικά, οικονομικά ή σωματικά γνωρίσματα. Επιπλέον η Mama Morton αντιπροσωπεύει εναλλακτικές μορφές εξουσίας για γυναίκες εκτός συμβατικών προτύπων, λειτουργώντας αποτελεσματικά μέσα σε διεφθαρμένα συστήματα, αποδεικνύει πώς οι περιθωριοποιημένες θέσεις επιτρέπουν την εκμετάλλευση θεσμικών αδυναμιών και το γνωστό της ρητό "Όταν είσαι καλός στη μαμά, η μαμά είναι καλή σε σένα" φανερώνει τη συναλλακτική φύση των σχέσεων εξουσίας. Οι Gee και Hayes (2010) αναφέρουν ότι οι γυναίκες καλλιτέχνιδες του vaudeville κατείχαν διφορούμενη ταξική θέση δηλαδή από τη μια ήταν οικονομικά ανεξάρτητες αλλά στιγματισμένες για τη δημόσια έκφραση της θηλυκότητας τους κάτι που η Velma αξιοποιεί σημαντικά μέσα από τις καλλιτεχνικές της ικανότητες για να ελίσσεται στη φυλακή και στα μέσα, δείχνοντας πώς το πολιτισμικό κεφάλαιο λειτουργεί ως διαπραγματεύσιμο εφόδιο.

3.8 Από αμφιλεγόμενο έργο σε διαχρονικό σχόλιο

Το «Σικάγο» παρουσιάζει τις μεταβαλλόμενες κοινωνικές αντιλήψεις για το φύλο και την ηθική με την αρχική παραγωγή του 1975, στο πλαίσιο του δεύτερου κύματος του φεμινιστικού κινήματος, συνάντησε αμφίθυμη υποδοχή λόγω της ηθικής πολυπλοκότητας και του τολμηρού περιεχομένου της γι' αυτό και περιορίστηκε εμπορικά, επισκιάστηκε από άλλες επιτυχίες της εποχής, με τους κριτικούς να αναγνωρίζουν την τεχνική αρτιότητα αλλά να δυσανασχετούν με την "κυνική ψυχρότητα" της. Η επανέκδοση του 1996 σηματοδότησε ριζική αλλαγή και η

κουλτούρα των μέσων ενημέρωσης της δεκαετίας του '90, με τη δίκη Simpson και τα reality shows, δημιούργησε πρόσφορο έδαφος για την κριτική του έργου στο σύστημα δικαιοσύνης και τη διασημότητα με την ταινία του 2002 να ολοκληρώνει αυτή τη μετάβαση από αμφιλεγόμενο έργο σε αγαπημένο κλασικό με έξι Όσκαρ. Δημογραφικά, οι νεότεροι θεατές αποδέχονται ευκολότερα την ηθική ασάφεια και τους αντιηρωικούς γυναικείους χαρακτήρες ενώ παράλληλα, η κριτική του φεμινιστικού κινήματος εξελίχθηκε από επιφυλακτική σε θετική εκτιμώντας τους σύνθετους γυναικείους χαρακτήρες (Marsho, 2024).

Ο αντίκτυπος του Σικάγο στις μετέπειτα αναπαραστάσεις των γυναικών στο θέατρο και τον κινηματογράφο εκτείνεται πολύ πέρα από την άμεση εμπορική επιτυχία του, καθώς καθιέρωσε σημαντικά πρότυπα για τις γυναίκες αντήρωες, τη θεσμική κριτική και την ανατροπή του είδους που συνεχίζουν να διαμορφώνουν τη σύγχρονη παράσταση. Η εκλεπτυσμένη αντιμετώπιση των ηθικά πολύπλοκων γυναικείων πρωταγωνιστριών του μιούζικαλ βοήθησε στη δημιουργία αυτού που προσδιορίζει ως "δομή άδειας" για τα μεταγενέστερα έργα να εξερευνήσουν γυναικείες αφηγήσεις εκτός των συμβατικών ηθικών πλαισίων, διευρύνοντας θεμελιωδώς τις δυνατότητες αναπαράστασης των γυναικών στην κυρίαρχη ψυχαγωγία (Hitcak, 2008).

Η επιρροή του μιούζικαλ στις αφηγήσεις γυναικείων αντιηρώων αποδεικνύεται ιδιαίτερα σημαντική διότι πριν από την εμπορική επιτυχία του Chicago, η μαζική ψυχαγωγία σπάνια παρουσίαζε γυναίκες πρωταγωνίστριες με σαφείς ηθικές αδυναμίες ως αντικείμενα ταύτισης του κοινού. Η δημοφιλής αποδοχή του μιούζικαλ αυτού βοήθησε να καθιερωθεί η βιωσιμότητα του αρχέτυπου της γυναίκας αντήρωα στην επικρατούσα ψυχαγωγία, ανοίγοντας το δρόμο για χαρακτήρες που κυμαίνονται από τη Roxana Wray στο Wicked έως την Amy Dunne στο Gone Girl. Αυτές οι διάδοχες μοιράζονται την άρνηση του «Σικάγο» να καταδικάσει τη γυναικεία φιλοδοξία ή να περιορίσει τις γυναίκες σε απλοϊκές ηθικές κατηγορίες, συνεχίζοντας την παράδοσή του για σύνθετους γυναικείους χαρακτήρες (Bordwell & Thomson, 2010).

Μεταγενέστερα έργα, από το "Burlesque" και το "Hustlers" μέχρι το "Bombshell", αξιοποιούν παρόμοια αφηγηματικά μοτίβα για να δείξουν τη διπλή ζωή των γυναικείων χαρακτήρων και μέσα από αυτή την αφηγηματική τεχνική αποδεικνύεται εξαιρετικά αποτελεσματική η απεικόνιση των γυναικών που προσπαθούν να ελιχθούν σ' έναν κόσμο με αντιφατικές απαιτήσεις, που από τη μία ζητά την προβολή τους και από την άλλη τις κατακρίνει γι' αυτή με το «Σικάγο» να είναι πρωτοπόρο φέρνοντας αυτό το θέμα στο κεντρικό ρεύμα του μουσικού θεάτρου.

Η αντιμετώπιση της γυναικείας αλληλεγγύης έναντι του ανταγωνισμού στο μιούζικαλ συνεχίζει να επηρεάζει τις σύγχρονες αφηγήσεις και η σύνθετη απεικόνιση των γυναικών στο έργο, που ταυτόχρονα απειλούν και τελικά απαιτούν τη συνεργασία της άλλης καθιέρωσε το πρότυπο για την εξέταση των γυναικείων σχέσεων εκτός του απλουστευτικού συστήματος σχέσεων φιλία/ανταγωνισμός. Έργα όπως οι Χήρες, το Ocean's 8, ακόμα και το Mean Girls αποδεικνύουν την επιρροή του μιούζικαλ «Σικάγο» στην εξελιγμένη εξέταση του τρόπου με τον οποίο οι πατριαρχικές δομές ενθαρρύνουν τον γυναικείο ανταγωνισμό, ενώ προτείνουν ότι η συμμαχία προσφέρει πιο αποτελεσματική στρατηγική αντίστασης.

Η ενσωμάτωση της φεμινιστικής κριτικής με την εμπορική απήχηση του «Σικάγο» δημιούργησε σημαντικό προηγούμενο για τα επόμενα έργα που εξισορροπούσαν το πολιτικό σχόλιο με την ψυχαγωγική αξία και το συγκεκριμένο μιούζικαλ κατέδειξε την εμπορική βιωσιμότητα των γυναικοκεντρικών αφηγήσεων που δεν τιμωρούν τις γυναίκες για τη φιλοδοξία τους ούτε αγνοούν τους θεσμικούς περιορισμούς που αντιμετωπίζουν η οποία ισορροπημένη προσέγγιση επηρέασε ταινίες μετέπειτα όπως το The Devil Wears Prada και τηλεοπτικές σειρές όπως το Killing Eve,

οι οποίες εξετάζουν ομοίως τη γυναικεία φιλοδοξία μέσα σε περιοριστικά συστήματα χωρίς να παραδίδουν απλοϊκές ηθικές κρίσεις.

Η ευθεία αντιμετώπιση της γυναικείας σεξουαλικότητας έξω από τα συμβατικά ρομαντικά πλαίσια του μιούζικαλ επηρέασε σημαντικά τις μεταγενέστερες αναπαραστάσεις και η απεικόνιση των γυναικών που χρησιμοποιούν στρατηγικά τη σεξουαλικότητα αντί να καθορίζονται από αυτήν, βοήθησε στην καθιέρωση πιο σύνθετων προσεγγίσεων της γυναικείας επιθυμίας στην κυρίαρχη ψυχαγωγία. Έργα όπως τα *Jennifer's Body*, *Black Swan* και *Promising Young Woman* έχουν επηρεαστεί σημαντικά από το «Σικάγο» και την προσπάθεια εξερεύνησης της γυναικείας σεξουαλικότητας ως δυναμικής πηγής δύναμης και όχι ως τρωτότητας, συνεχίζοντας την εξελιγμένη προσέγγισή του στη σεξουαλική δράση των γυναικών.

Η επιρροή του Σικάγο επεκτείνεται στην οπτική αισθητική σε όλα τα μέσα εκτέλεσης με το χαρακτηριστικό οπτικό λεξιλόγιο που επηρεάστηκε από τον Fosse και χαρακτηρίζεται από απομονωμένα μέρη του σώματος και στυλιζαρισμένη σεξουαλικότητα και συνεχίζει να επηρεάζει τα σύγχρονα μουσικά βίντεο, τη φωτογραφία μόδας και τη χορογραφία ταινιών. Η ιδιαίτερη οπτική επιρροή του «Σικάγο» σε καλλιτέχνες από την Beyoncé έως τη Lady Gaga, οι οποίοι προσαρμόζουν την αισθητική της ελεγχόμενης γυναικείας σεξουαλικότητας για να δημιουργήσουν παρόμοια ένταση μεταξύ πρόσκλησης και κριτικής, επεκτείνοντας την οπτική πολιτική του σε σύγχρονα ποπ πολιτιστικά πλαίσια.

Η προσέγγιση του μιούζικαλ όσον αφορά τη θεσμική κριτική μέσω της ψυχαγωγίας δημιούργησε σημαντικό προηγούμενο για έργα που εξετάζουν σοβαρά κοινωνικά ζητήματα μέσω φαινομενικά ελαφρών ειδών, με την επιρροή του «Σικάγο» σε έργα όπως το *The Big Short*, το *Sorry to Bother You* και το *Succession*, τα οποία χρησιμοποιούν ομοίως ψυχαγωγικές μορφές για να ασκήσουν ουσιαστική κριτική στη θεσμική διαφθορά το οποίο αποδεικνύει τη διαρκή επίδραση του «Σικάγο» στον τρόπο με τον οποίο η ψυχαγωγία μπορεί ταυτόχρονα να προσφέρει ευχαρίστηση και να αμφισβητεί τα ίδια τα συστήματα που την παράγουν και τη διανέμουν.

Οι σύγχρονες θεατρικές παραγωγές του Σικάγο συνεχίζουν να ασκούν επιρροή μέσω των επιλογών των ηθοποιών (καστ) που διευρύνουν την αρχική προοπτική του μιούζικαλ και οι παραγωγές με έγχρωμους ερμηνευτές σε πρωταγωνιστικούς ρόλους μεταμορφώνουν το σχόλιο του μιούζικαλ για τη δικαιοσύνη και την αναπαράσταση, δημιουργώντας νέες ερμηνευτικές δυνατότητες που επηρεάζουν τα επόμενα έργα. Αυτές οι εξελισσόμενες παραγωγές καταδεικνύουν την αξιοσημείωτη προσαρμοστικότητα του συγκεκριμένου μιούζικαλ σε διαφορετικά πολιτιστικά πλαίσια, επιτρέποντας στον πυρήνα της κριτικής του να παραμένει επίκαιρος σε μεταβαλλόμενα κοινωνικά τοπία.

Η βραβευμένη με Όσκαρ κινηματογραφική μεταφορά του επέκτεινε ιδιαίτερα την επιρροή του πέρα από το θέατρο και στην ευρύτερη λαϊκή κουλτούρα, η κριτική και εμπορική επιτυχία της ταινίας βοήθησε να καθιερωθεί η βιωσιμότητα των ηθικά πολύπλοκων αφηγήσεων με πρωταγωνίστριες στον μαζικό κινηματογράφο, επηρεάζοντας τις μετέπειτα προτεραιότητες ανάπτυξης ταινιών. Η επιτυχία της διασκευής αντέκρουσε συγκεκριμένα τις επίμονες υποθέσεις της βιομηχανίας σχετικά με την περιορισμένη εμπορική απήγηση των αφηγήσεων με επίκεντρο τις γυναίκες, δημιουργώντας προηγούμενο που αναφέρεται τακτικά στην προώθηση παρόμοιων έργων. Μέσω αυτών των ποικίλων επιρροών, το Σικάγο έχει διευρύνει ριζικά τις δυνατότητες γυναικείας αναπαράστασης σε όλα τα μέσα ερμηνείας, αποδεικνύοντας την εμπορική βιωσιμότητα των ηθικά πολύπλοκων γυναικείων πρωταγωνιστών, ενώ παράλληλα καθιέρωσε εξελιγμένα πρότυπα για την εξέταση των θεσμικών περιορισμών στη δράση των γυναικών. Η διαρκή κληρονομιά του μιούζικαλ

εμφανίζεται σε ποικίλα σύγχρονα έργα που συνεχίζουν την παράδοσή του να αρνούνται τα απλοϊκά ηθικά πλαίσια, ενώ αναγνωρίζουν τις επίμονες θεσμικές προκλήσεις για τη γυναικεία αυτονομία και ανέλιξη.

Κεφάλαιο 4^ο : Συζήτηση – Συμπεράσματα

Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό επιχειρείται η συστηματική απάντηση στα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν στην αρχή της μελέτης, εστιάζοντας στον τρόπο με τον οποίο το έργο εκφράζει τις κοινωνικές προκαταλήψεις μέσω των γυναικείων χαρακτήρων και στις ευρύτερες πολιτισμικές επιπτώσεις της αναπαράστασης της γυναίκας. Παράλληλα, πραγματοποιείται μια συνολική αξιολόγηση της σημασίας του έργου ως κοινωνιολογικού κειμένου και διατυπώνονται προτάσεις για μελλοντική έρευνα που θα μπορούσε να εμβαθύνει περαιτέρω στα ζητήματα που αναδείχθηκαν.

Η συζήτηση των ευρημάτων πραγματοποιείται υπό το πρίσμα του θεωρητικού πλαισίου που αναπτύχθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια, επιτρέποντας την ανάδειξη των ευρύτερων θεωρητικών και πρακτικών προεκτάσεων της έρευνας.

4.1 Απαντήσεις στα Ερευνητικά Ερωτήματα

4.1.1 Η έκφραση κοινωνικών προκαταλήψεων και αντιφάσεων μέσω των γυναικείων χαρακτήρων στο Σικάγο

Το μιούζικαλ Σικάγο αποτελεί έναν καθρέφτη των πολύπλοκων κοινωνικών προκαταλήψεων και αντιφάσεων που χαρακτήριζαν τη θέση των γυναικών στην αμερικανική κοινωνία της δεκαετίας του 1920. Μέσα από τους γυναικείους χαρακτήρες του, το έργο αποκαλύπτει τους τρόπους με τους οποίους οι γυναίκες ταυτόχρονα υπέκειντο σε και αντιστέκονταν στις πατριαρχικές δομές εξουσίας (Crafter & Maunder, 2012).

Η Roxie Hart και η Velma Kelly ενσαρκώνουν την περίπλοκη σχέση μεταξύ δράσης και καταπίεσης. Οι φόννοι που διαπράττουν μπορούν να ερμηνευθούν ως ακραίες εκδηλώσεις αντίστασης στην ανδρική κυριαρχία, αντιπροσωπεύοντας μια βίαιη απόρριψη των περιορισμών που επιβάλλονται στη γυναικεία αυτονομία. Ωστόσο, η μετέπειτα εξάρτησή τους από τον Billy Flynn για την επιβίωσή τους υπογραμμίζει τα όρια αυτής της αντίστασης. Η ανάγκη τους να στηριχθούν σε έναν άνδρα δικηγόρο για να κερδίσουν την ελευθερία τους αντανακλά τους δομικούς περιορισμούς που αντιμετώπιζαν οι γυναίκες της εποχής.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η απεικόνιση της οικονομικής εξάρτησης ως μηχανισμού κοινωνικού ελέγχου. Η αρχική κατάσταση της Roxie ως εξαρτημένης από τον σύζυγό της Amos, και η μετέπειτα προσπάθειά της να αποκτήσει οικονομική ανεξαρτησία μέσω της καριέρας στο βοντβίλ, αντικατοπτρίζει τις περιορισμένες επιλογές που είχαν οι γυναίκες για οικονομική αυτονομία.

Η εμπορευματοποίηση του σώματος και της ιστορίας τους μέσω της βιομηχανίας του θεάματος παρουσιάζεται ως μια αμφιλεγόμενη οδός διαφυγής από την οικονομική εξάρτηση. Οι χαρακτήρες συχνά αναγκάζονται να υιοθετήσουν και να εκμεταλλευτούν τα ίδια τα στερεότυπα που τους καταπιέζουν. Η στρατηγική της Roxie να παρουσιάζεται ως "αθώα κοπέλα" στο δικαστήριο, καθοδηγούμενη από τον Flynn, δείχνει πώς οι γυναίκες έπρεπε να χειραγωγήσουν τις πατριαρχικές προσδοκίες για να επιβιώσουν. Αυτή η συνειδητή εκμετάλλευση των στερεοτύπων αποκαλύπτει την περίπλοκη σχέση μεταξύ προσωπικής δράσης και συστημικής καταπίεσης (Cregan, 2006).

Το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης παρουσιάζεται ως ένας χώρος όπου οι έμφυλες προκαταλήψεις εκδηλώνονται με ιδιαίτερη ένταση. Η μεταχείριση των γυναικών κατηγορουμένων από το δικαστικό σύστημα και τα μέσα ενημέρωσης αντανakλά τη διπλή προκατάληψη που αντιμετώπιζαν: αφενός την υποτίμηση της ικανότητάς τους για βίαιη δράση, αφετέρου την ηθική τους καταδίκη όταν παρέκκλιναν από τους αναμενόμενους γυναικίους ρόλους. Η σχέση μεταξύ των γυναικών χαρακτήρων, ιδιαίτερα ο ανταγωνισμός μεταξύ Roxie και Velma, αποκαλύπτει πώς το πατριαρχικό σύστημα ενθάρρυνε τον διαχωρισμό και την αντιπαλότητα μεταξύ των γυναικών. Η ανάγκη τους να ανταγωνιστούν για περιορισμένους πόρους και προσοχή αντανakλά τον τρόπο με τον οποίο η πατριαρχία περιόριζε τις ευκαιρίες για γυναικεία αλληλεγγύη και συλλογική δράση. Η "Mama" Morton, ως γυναίκα σε θέση εξουσίας, παρουσιάζει μια ακόμη διάσταση της σχέσης μεταξύ φύλου και εξουσίας. Η συμμετοχή της στο διεφθαρμένο σύστημα δείχνει πώς ορισμένες γυναίκες κατάφεραν να αποκτήσουν εξουσία μέσω της συνενοχής με πατριαρχικές δομές, αναπαράγοντας παράλληλα τις ίδιες μορφές καταπίεσης που υφίσταντο (Dolan, 2010).

Τέλος, η σεξουαλικότητα παρουσιάζεται ως ένα πεδίο όπου οι γυναίκες μπορούσαν να ασκήσουν κάποια μορφή εξουσίας, αλλά πάντα μέσα σε συγκεκριμένα όρια. Η χρήση της σεξουαλικής έλξης ως εργαλείου χειραγώγησης από τους χαρακτήρες αντανakλά τόσο τη δυνητική δύναμη της γυναικείας σεξουαλικότητας όσο και τους περιορισμούς της ως μέσου πραγματικής χειραφέτησης (Douglas, 1996).

4.1.2 Κοινωνικές και πολιτισμικές επιπτώσεις της αναπαράστασης της γυναίκας ως φεμινιστικού ή αντιφεμινιστικού συμβόλου στο Σικάγο

Η διττή απεικόνιση των γυναικών στο Σικάγο ως φορέων τόσο φεμινιστικής αντίστασης όσο και θυμάτων της πατριαρχικής καταπίεσης έχει πολυεπίπεδες κοινωνικές και πολιτισμικές επιπτώσεις. Το έργο, μέσα από αυτή τη σύνθετη αναπαράσταση, συμβάλλει καθοριστικά στον κοινωνικό διάλογο για τους ρόλους των φύλων και τη γυναικεία χειραφέτηση.

Η πρώτη σημαντική επίπτωση είναι η αποδόμηση των απλουστευτικών αφηγήσεων περί γυναικείας χειραφέτησης. Το μιούζικαλ, αρνούμενο να παρουσιάσει τους χαρακτήρες του είτε ως αποκλειστικά θύματα είτε ως πλήρως χειραφετημένες γυναίκες, αναδεικνύει την πολυπλοκότητα της γυναικείας εμπειρίας. Η Roxie και η Velma δεν είναι ούτε ηρωίδες ούτε θύματα με την παραδοσιακή έννοια, αλλά πολύπλοκοι χαρακτήρες που διαπραγματεύονται την ταυτότητα και την αυτονομία τους μέσα σε ένα περιοριστικό κοινωνικό πλαίσιο. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η συμβολή του έργου στην κατανόηση των μηχανισμών μέσω των οποίων η πατριαρχική κοινωνία ενσωματώνει και εξουδετερώνει τις φεμινιστικές διεκδικήσεις. Η μετατροπή της γυναικείας εξέγερσης (στην περίπτωση αυτή, των φόνων) σε εμπορεύσιμο θέαμα αποκαλύπτει πώς το σύστημα μπορεί να αφομοιώσει ακόμη και τις πιο ακραίες μορφές αντίστασης, μετατρέποντάς τες σε προϊόντα προς κατανάλωση (Case & Lippard, 2009).

Το Σικάγο επισημαίνει επίσης τον κρίσιμο ρόλο των μέσων ενημέρωσης στη διαμόρφωση της δημόσιας αντίληψης για τη γυναικεία δράση και αυτονομία. Η απεικόνιση του τρόπου με τον οποίο ο Τύπος χειρίζεται τις ιστορίες των γυναικών εγκληματιών αποκαλύπτει πώς τα ΜΜΕ μπορούν ταυτόχρονα να προβάλλουν και να υπονομεύουν τη γυναικεία δράση, μετατρέποντας τις πραγματικές διεκδικήσεις σε επιφανειακές ιστορίες εντυπωσιασμού. Η παρουσίαση της γυναικείας σεξουαλικότητας στο έργο έχει επίσης σημαντικές πολιτισμικές επιπτώσεις. Ενώ οι χαρακτήρες χρησιμοποιούν τη σεξουαλικότητά τους ως εργαλείο εξουσίας, το έργο δείχνει πώς αυτή η στρατηγική μπορεί να ενισχύσει παραδοσιακά στερεότυπα περί γυναικείας

χειραγώγησης. Αυτή η αντίφαση αντανακλά τις συνεχιζόμενες συζητήσεις για τη σχέση μεταξύ σεξουαλικής απελευθέρωσης και φεμινιστικής χειραφέτησης (Cruea, 2005).

Το έργο συμβάλλει επίσης στη συζήτηση για τη σχέση μεταξύ οικονομικής ανεξαρτησίας και γυναικείας χειραφέτησης. Η επιδίωξη της φήμης και της επαγγελματικής επιτυχίας από τους χαρακτήρες παρουσιάζεται ως μια αμφιλεγόμενη διαδρομή προς την αυτονομία, υπογραμμίζοντας πώς η οικονομική ανεξαρτησία μπορεί να συνυπάρχει με νέες μορφές εξάρτησης και εκμετάλλευσης. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η συμβολή του έργου στην κατανόηση της σχέσης μεταξύ ατομικής και συλλογικής δράσης. Η έλλειψη πραγματικής αλληλεγγύης μεταξύ των γυναικείων χαρακτήρων, που αντικαθίσταται από έναν ανταγωνισμό για περιορισμένους πόρους και προσοχή, υπογραμμίζει τα όρια της ατομικής αντίστασης και την ανάγκη για συλλογική δράση (Drakett et al., 2018).

Το Σικάγο προσφέρει επίσης μια κριτική προοπτική στον τρόπο με τον οποίο το νομικό σύστημα αντιμετωπίζει τις γυναίκες. Η μετατροπή της δικαστικής διαδικασίας σε θέαμα αποκαλύπτει πώς οι θεσμοί δικαιοσύνης συχνά αναπαράγουν και ενισχύουν έμφυλες προκαταλήψεις, ακόμη και όταν φαινομενικά προσφέρουν ευκαιρίες για γυναικεία δικαίωση. Τέλος, το έργο συμβάλλει στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η κουλτούρα της διασημότητας μπορεί να λειτουργήσει ως μηχανισμός κοινωνικού ελέγχου. Η μετατροπή των γυναικών εγκληματιών σε διασημότητες αποκαλύπτει πώς η δημόσια προβολή μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο εξουδετέρωσης της πραγματικής κοινωνικής κριτικής και διαμαρτυρίας (Dovidio et al., 2010).

4.2 Συνολική Αξιολόγηση

Το Σικάγο αναδεικνύεται σε ένα εξαιρετικά σημαντικό κοινωνιολογικό έργο, του οποίου η διαχρονική αξία και επιρροή εκτείνεται πολύ πέρα από την αρχική του σύλληψη ως θεατρικής παράστασης. Η δύναμη του έργου έγκειται στην ικανότητά του να λειτουργεί ταυτόχρονα ως καθρέφτης της εποχής του και ως διαχρονικό σχόλιο για τις σχέσεις εξουσίας, τους ρόλους των φύλων και τους μηχανισμούς κοινωνικού ελέγχου (Kowal, 2019).

Η κοινωνιολογική σημασία του έργου εδράζεται σε τρεις βασικούς άξονες. Πρώτον, στην αποτελεσματική του απεικόνιση των κοινωνικών δομών και των μηχανισμών εξουσίας. Το Σικάγο δεν περιορίζεται στην απλή παρουσίαση των έμφυλων ανισοτήτων, αλλά αποκαλύπτει τους περίπλοκους τρόπους με τους οποίους διάφορα κοινωνικά συστήματα - το νομικό σύστημα, τα μέσα ενημέρωσης, η βιομηχανία της ψυχαγωγίας - συνεργάζονται στη διατήρηση και αναπαραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων. Δεύτερον, το έργο διακρίνεται για την πολυεπίπεδη προσέγγισή του στη γυναικεία ταυτότητα και δράση.

Αποφεύγοντας τις απλουστευτικές διχοτομίες μεταξύ θύτη και θύματος, το Σικάγο παρουσιάζει τους χαρακτήρες του ως σύνθετα υποκείμενα που διαπραγματεύονται ενεργά τη θέση τους μέσα σε περιοριστικά κοινωνικά πλαίσια. Αυτή η προσέγγιση προσφέρει ένα πολύτιμο μοντέλο για την κατανόηση της ανθρώπινης δράσης μέσα σε δομικούς περιορισμούς.

Τρίτον, η κριτική του έργου στην εμπορευματοποίηση της διαμαρτυρίας και της αντίστασης παραμένει εξαιρετικά επίκαιρη. Η ανάλυση του τρόπου με τον οποίο το σύστημα μπορεί να αφομοιώσει και να εξουδετερώσει την κοινωνική διαμαρτυρία μέσω της μετατροπής της σε εμπορεύσιμο θέαμα προσφέρει κρίσιμες ιδέες για την κατανόηση σύγχρονων κοινωνικών κινημάτων (Kurgershoek, 2018).

Η διαχρονικότητα των θεμάτων του Σικάγο είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακή. Ζητήματα όπως η σχέση μεταξύ φύλου και εξουσίας, ο ρόλος των μέσων ενημέρωσης

στη διαμόρφωση της κοινωνικής πραγματικότητας, και η διαλεκτική σχέση μεταξύ προσωπικής δράσης και κοινωνικών δομών παραμένουν στο επίκεντρο των σύγχρονων κοινωνικών συζητήσεων. Η ικανότητα του έργου να διερευνά αυτά τα θέματα με τρόπο που παραμένει σχετικός και διορατικός αποδεικνύει την εξαιρετική του αξία ως κοινωνιολογικού κειμένου. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η συμβολή του έργου στην κατανόηση της σχέσης μεταξύ φεμινισμού και μαζικής κουλτούρας. Το Σικάγο προσφέρει ένα πολύτιμο παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο η φεμινιστική κριτική μπορεί να ενσωματωθεί σε μια εμπορικά επιτυχημένη καλλιτεχνική δημιουργία χωρίς να χάσει την κριτική της αιχμή.

Αυτό το επιτυγχάνει μέσω της έξυπνης χρήσης της σάτιρας και της ειρωνείας, που επιτρέπουν στο έργο να ασκεί κριτική στα συστήματα εξουσίας ενώ ταυτόχρονα αναγνωρίζει τη δική του θέση μέσα σε αυτά. Το έργο επίσης συμβάλλει σημαντικά στην κατανόηση της σχέσης μεταξύ ατομικής και συλλογικής δράσης. Μέσω της απεικόνισης των περιορισμών της ατομικής αντίστασης και της έλλειψης πραγματικής αλληλεγγύης μεταξύ των χαρακτήρων, το Σικάγο υπογραμμίζει την ανάγκη για συλλογική δράση στην αντιμετώπιση συστημικών ανισοτήτων (Rentschler & Thrift, 2015).

Συμπερασματικά, το Σικάγο αποτελεί ένα εξαιρετικό παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο η τέχνη μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο κοινωνικής κριτικής και ανάλυσης. Η ικανότητά του να συνδυάζει την ψυχαγωγία με την ουσιαστική κοινωνική κριτική, να προσφέρει πολύπλοκες αναλύσεις των κοινωνικών σχέσεων, και να διατηρεί τη διαχρονική του σημασία το καθιστά ένα πολύτιμο εργαλείο για την κατανόηση τόσο της ιστορικής περιόδου που απεικονίζει όσο και των σύγχρονων κοινωνικών ζητημάτων.

4.3 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Η μελέτη του Σικάγο αναδεικνύει πολλά πεδία που χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης στο πλαίσιο της σχέσης μεταξύ θεάτρου, κοινωνικής κριτικής και έμφυλων ταυτοτήτων. Παρακάτω προτείνονται συγκεκριμένες κατευθύνσεις για μελλοντική έρευνα:

1. Συγκριτική Μελέτη Σύγχρονων Μιούζικαλ

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα παρουσίαζε η συγκριτική μελέτη του Σικάγο με άλλα σύγχρονα μιούζικαλ που πραγματεύονται παρόμοια θέματα:

- Το "Cabaret" (1966), που εξερευνά παρόμοια θέματα σεξουαλικότητας και πολιτικής εξουσίας σε ένα διαφορετικό ιστορικό πλαίσιο
- Το "Sweet Charity" (1966), που εξετάζει τη γυναικεία εργασία και σεξουαλικότητα
- Το "Nine" (1982), που προσφέρει μια διαφορετική οπτική στη γυναικεία αναπαράσταση και εξουσία

2. Διαχρονική Εξέλιξη Θεματικών

Θα ήταν σημαντική η μελέτη της εξέλιξης των θεμάτων του φύλου και της εξουσίας στο σύγχρονο μιούζικαλ, εξετάζοντας πιο πρόσφατα έργα όπως:

- "Wicked" (2003), που επαναπροσδιορίζει τους γυναικείους χαρακτήρες και τη δυναμική της εξουσίας
- "Waitress" (2015), που εξετάζει σύγχρονα ζητήματα γυναικείας χειραφέτησης
- "Six" (2017), που προσφέρει μια φεμινιστική επανεξέταση ιστορικών γυναικείων προσωπικοτήτων

3. Διαπολιτισμικές Προσεγγίσεις

Ενδιαφέρουσα θα ήταν η μελέτη παρόμοιων θεμάτων σε θεατρικά έργα από διαφορετικές πολιτισμικές παραδόσεις:

- "M. Butterfly" του David Henry Hwang, που εξετάζει θέματα φύλου και εξουσίας στο πλαίσιο των πολιτισμικών συναντήσεων Ανατολής-Δύσης
- "Top Girls" της Caryl Churchill, που προσφέρει μια βρετανική οπτική στα ζητήματα φεμινισμού και κοινωνικής τάξης

4. Σύγχρονες Αναπαραστάσεις

Μια έρευνα θα μπορούσε να επικεντρωθεί στο πώς σύγχρονα έργα αντιμετωπίζουν ζητήματα που θίγει το Σικάγο:

- "Hadestown" (2016), που επανεξετάζει τους έμφυλους ρόλους μέσω της μυθολογίας
- "Fun Home" (2013), που προσφέρει μια σύγχρονη οπτική στη γυναικεία ταυτότητα και σεξουαλικότητα

5. Επίδραση των Κοινωνικών Κινημάτων

Σημαντική θα ήταν η διερεύνηση της επίδρασης σύγχρονων κοινωνικών κινημάτων στη θεατρική αναπαράσταση των γυναικών, εξετάζοντας έργα που γράφτηκαν μετά το κίνημα «MeToo» και το φεμινιστικό κίνημα.

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση

Acker, J. (2006). Inequality regimes: Gender, class, and race in organizations. *Gender & Society*, 20(4), 441-464.

Adler, K. (2015). *The First Female Stars: Women of the Silent Era*. University of Michigan Press.

Allen, F. L. (1931). *Only Yesterday: An Informal History of the Nineteen-Twenties*

Altman, R. (1987). *The American film musical*. Indiana University Press.

Banet-Weiser, S. (2012). *Authentic™: The politics of ambivalence in a brand culture*. New York University Press. <https://doi.org/10.18574/nyu/9780814787146.001.0001>

Banet-Weiser, S. (2018). *Empowered: Popular Feminism and Popular Misogyny*. Duke University Press.

- Banet-Weiser, S. (2018). Empowered: Popular feminism and popular misogyny. *Feminist Media Studies*, 18(5), 798-799. <https://doi.org/10.1080/09589236.2018.1441016>
- Banfield, S. (1993). *Sondheim's Broadway Musicals*. University of Michigan Press.
- Banner, L. W. (1974). *Women in Modern America: A Brief History*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Bay-Cheng, L. Y. (2019). Agency is everywhere, but agency is not enough: A conceptual analysis of young women's sexual agency. *The Journal of Sex Research*, 56(4-5), 462-474.
- Beauvoir, S. de (1949) *The Second Sex*. New York: Vintage Books. Butler, J. (1990) *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge.
- Bial, H. (2015). *Playing God: The Bible on the Broadway Stage*. University of Michigan Press.
- Bial, H. (2015). *Playing God: The Bible on the Broadway Stage*. University of Michigan Press.
- Bloom, K., & Vlastnik, F. (2008). *Broadway musicals: The 101 greatest shows of all time*. Black Dog Publishing.
- Bordwell, David & Thompson, Kristin (2010). *Film Art: An Introduction*. McGraw-Hill Education.
- Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A social critique of the judgement of taste*. Harvard University Press.
- Breckinridge, S. P. (1933). *Women in the Twentieth Century*
- Brooks, D. A. (2017). *Performance and Cultural Politics*. Routledge.
- Buchmann, C., DiPrete, T. A., & McDaniel, A. (2008). Gender inequalities in education. *Annual Review of Sociology*, 34, 319-337.
- Bush Jones, J. (2016). *Women in American Musical Theatre*. McFarland & Company.
- Butler, J. (1990). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. Routledge.
- Butler, J. (2011). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity* (2nd ed.). Routledge.
- Byerly, C. M., & Ross, K. (2006). *Women and Media: A Critical Introduction*. Blackwell Publishing.
- Calverton, V. F. (1929). "Careers for Women—A Survey of Results"
- Calverton, V. F. (1929). "Careers for Women—A Survey of Results"
- Carlson, M. (2018). *Prison Theatre and the Global Crisis of Incarceration*. Methuen Drama.
- Case, C. E., & Lippard, C. D. (2009). Humorous assaults on patriarchal ideology. *Sociological Inquiry*, 79(2), 240-255. <https://doi.org/10.1111/j.1475-682X.2009.00282.x>
- Case, S. E. (2014). *Feminism and Theatre*. Palgrave Macmillan.
- Castro, S. J. (2017). Essential to art: Hand, touch and the aesthetic experience. In M. Bertolaso & N. Di Stefano (Eds.), *The hand: Perception, cognition, action* (pp. 163-173). Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-66881-9>
- Chambers, C. A. (1963). *Seedtime of Reform*
- Chambers, C. A. (1963). *Seedtime of Reform: American Social Service and Social Action, 1918-1933*
- Chesney-Lind, M. (2020). *Feminist Criminology in an Era of Misogyny*. Routledge.
- Chesney-Lind, M., & Pasko, L. (2013). *The Female Offender: Girls, Women, and Crime*. SAGE Publications.

- Cho, S., Crenshaw, K. W., & McCall, L. (2013). Toward a field of intersectionality studies: Theory, applications, and praxis. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 38(4), 785-810. <https://doi.org/10.1146/annurev-lawsocsci-102612-134032>
- Cho, S., Crenshaw, K. W., & McCall, L. (2015). Toward a field of intersectionality studies: Theory, applications, and praxis. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 38(4), 785-810.
- Citron, S. (1997). *Gender and the musical canon*. University of Illinois Press.
- Clay, D., Vignoles, V. L., & Dittmar, H. (2005). Body image and self-esteem among adolescent girls: Testing the influence of sociocultural factors. *Journal of Research on Adolescence*, 15(4), 451-477.
- Cohen, P. (2015). *The Roaring Twenties: A Social History of the Jazz Age*. Oxford University Press.
- Collins, P. H. (2019). *Intersectionality as critical social theory*. Duke University Press.
- Collins, R. L. (2011). Content analysis of gender roles in media: Where are we now and where should we go? *Sex Roles*, 64(3-4), 290-298.
- Connell, R. (1995) *Masculinities*. Berkeley: University of California Press.
- Crenshaw, K. (1989) 'Demarginalizing the Intersection of Race and Sex', *University of Σικάγο Legal Forum*, 1989(1), pp. 139-167.
- Connell, R. W. (2005). *Masculinities* (2nd ed.). University of California Press. <https://doi.org/10.1525/9780520937053>
- Corner, J., & Pels, D. (2013). *Media and the Restyling of Politics*. SAGE Publications.
- Crafter, S., & Maunder, R. (2012). Understanding transitions using a sociocultural framework. *Educational and Child Psychology*, 29(1), 10-18.
- Cregan, K. (2006). *The sociology of the body*. Sage Publications.
- Crenshaw, K. (1989). Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory and Antiracist Politics. *University of Σικάγο Legal Forum*, 139–167.
- Crenshaw, K. W. (2017). *On Intersectionality: Essential Writings*. The New Press.
- Cruea, S. M. (2005). Changing ideals of womanhood during the nineteenth-century woman movement. *American Transcendental Quarterly*, 19(3), 187-204.
- Davis, D. M., & Carpenter, C. B. (2015). Stereotypical images of the elderly: A content analysis of prime-time television. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 59(4), 551-566.
- de Beauvoir, S. (1949). *The Second Sex*. Alfred A. Knopf.
- Degler, C. N. (1964). "Revolution Without Ideology: The Changing Place of Women in America"
- Dobson, A. S. (2016). *Postfeminist digital cultures: Femininity, social media, and self-representation*. Palgrave Macmillan.
- Dolan, J. (2010). *Theatre and sexuality*. Palgrave Macmillan.
- Dolan, J. (2013). *The Feminist Spectator as Critic* (2nd ed.). University of Michigan Press.
- Douglas, M. (1996). *Natural symbols: Explorations in cosmology*. Routledge.
- Dovidio, J. F., Hewstone, M., Glick, P., & Esses, V. M. (2010). Prejudice, stereotyping and discrimination: Theoretical and empirical overview. In J. F. Dovidio, M. Hewstone, P. Glick, & V. M. Esses (Eds.), *The SAGE handbook of prejudice, stereotyping and discrimination* (pp. 3-29). SAGE.
- Drakett, J., Rickett, B., Day, K., & Milnes, K. (2018). Old jokes, new media – Online sexism and constructions of gender in internet memes. *Feminism & Psychology*, 28(1), 109-127. <https://doi.org/10.1177/0959353517727560>
- Du Bois, W.E.B. (1920-1929) *Selected Editorials from The Crisis*. New York: NAACP.

- Dyer, R. (2012). *Only entertainment*. Routledge.
<https://doi.org/10.5040/9781838716158>
- Eastman, C. (1920) 'Now We Can Begin', *The Liberator*, December, pp. 15-16.
- Everett, W. A. (2002). *The musical: A research and information guide*. Routledge.
- Everett, W. A., & Laird, P. R. (Eds.). (2008). *The Cambridge companion to the musical* (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Fardouly, J., & Vartanian, L. R. (2016). Social media and body image concerns: Current research and future directions. *Current Opinion in Psychology*, 9, 1-5.
- Feuer, J. (1982). *The Hollywood Musical*. Indiana University Press.
- Flexner, E., & Fitzpatrick, E. (1996). *Century of Struggle: The Woman's Rights Movement in the United States*. Harvard University Press.
- Flinn, C. (1992). *Strains of utopia: Gender, nostalgia, and Hollywood film music*. Princeton University Press.
- Foucault, M. (1978) *The History of Sexuality: Volume I*. New York: Pantheon Books.
- Walby, S. (1990) *Theorizing Patriarchy*. Oxford: Blackwell.
- Fraser, N. (2015). American musicals and cultural mythology. *Theatre Journal*, 67(2), 213-231.
- Fredrickson, B. L., & Roberts, T. A. (1997). Objectification theory: Toward understanding women's lived experiences and mental health risks. *Psychology of Women Quarterly*, 21(2), 173-206.
- Freedman, E. B. (1974). "The New Woman: Changing Views of Women in the 1920s"
- Freedman, E. B. (1974). "The New Woman: Changing Views of Women in the 1920s"
- García Conesa, I. & Juan Rubio, A. (2013). "American Women and Leisure in the 1920s"
- Gee, J. P. and Hayes, E. (2010). *Women and gaming..*
<https://doi.org/10.1057/9780230106734>
- Gennaro, L. (2011). Evolution of Dance in the Golden Age of the American 'Book Musical'. *Theatre Research International*, 36(2), 112-128.
- Gennaro, L. (2011). Evolution of Dance in the Golden Age of the American 'Book Musical'. *Theatre Research International*, 36(2), 112-128.
- George, W.L. (1921). "The Intelligence of Woman." In B. Sinclair (Ed.), *These Modern Women: Autobiographical Essays from the Twenties* (σσ. 142-159). New York: The Feminist Press.
- Gill, R. (2007). *Gender and the Media*. Polity Press.
- Gill, R. (2007). *Gender and the media*. Polity Press.
<https://doi.org/10.4324/9780203955175>
- Gilman, C.P. (1918) *Women and Economics*. Boston: Small, Maynard & Company.
- Glenn, S. (2000). *Female Spectacle: The Theatrical Roots of Modern Feminism*. Harvard University Press.
- Glenn, S. (2016). *Female Spectacle: The Theatrical Roots of Modern Feminism*. Harvard University Press.
- Goldman, E. (1917) 'The Traffic in Women', *Anarchism and Other Essays*. New York: Mother Earth Publishing.
- Gottfried, M. (2003). *All his jazz: The life and death of Bob Fosse*. Da Capo Press.
- Grabe, S., Ward, L. M., & Hyde, J. S. (2008). The role of the media in body image concerns among women: A meta-analysis of experimental and correlational studies. *Psychological Bulletin*, 134(3), 460-476.
- Green, A. W., & Melnick, E. (1950). "What Has Happened to the Feminist Movement?"
- Green, A. W., & Melnick, E. (1950). "What Has Happened to the Feminist Movement?"

- Groves, E. R. (1937). *The American Woman: The Feminine Side of a Masculine Civilization*
- Hakim, J. (1995). *War, Peace, and All That Jazz*
- Halliwell, E., & Diedrichs, P. C. (2012). Influence of the media. In N. Rumsey & D. Harcourt (Eds.), *The Oxford Handbook of the Psychology of Appearance* (pp. 217-238). Oxford University Press.
- Hearn, A. (2008). Meat, mask, burden: Probing the contours of the branded self. *Journal of Consumer Culture*, 8(2), 197-217. <https://doi.org/10.1177/1469540508090086>
- Hesmondhalgh, D., & Meier, L. M. (2018). What the digitalisation of music tells us about capitalism, culture and the power of the state. *Information, Communication & Society*, 21(11), 1555-1570. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2017.1340498>
- Hill, Alexandra. (2011). Motherhood as Performance: (Re)Negotiations of Motherhood in Contemporary German Literature. *Studies in 20th & 21st Century Literature*. 35. 10.4148/2334-4415.1740.
- hooks, b. (2000). *Feminist theory: From margin to center* (2nd ed.). South End Press.
- Htun, M., & Weldon, S. L. (2018). *The logics of gender justice: State action on women's rights around the world*. Cambridge University Press.
- Ingber, J. B. (1998). *Moving Words: Re-writing Dance*. Routledge.
- Johnson, Brett. (2015). Changed for Good: A Feminist History of the Broadway Musical by Stacy Wolf. *Theatre History Studies*. 34. 121-123. 10.1353/ths.2015.0023.
- Jones, J. B. (2003). *Our Musicals, Ourselves*. University Press of New England.
- Juan Rubio, A.D. & García Conesa, I.M. (2013). "The Role of Women in the Roaring Twenties"
- Kander, J., & Ebb, F. (2004). *Colored lights: Forty years of words and music, show biz, collaboration, and all that jazz*. Farrar, Straus and Giroux.
- Kantor, M., & Maslon, L. (2004). *Broadway: The American musical*. Bulfinch Press.
- Kellner, D. (2003). *Media spectacle*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203360795>
- Kessler-Harris, A. (2003). *Out to Work: A History of Women in the United States*
- Kimmel, M. S. (2000). *The gendered society*. Oxford University Press.
- Knapp, R. (2005). *The American Musical and the Formation of National Identity*. Princeton University Press.
- Knapp, R. (2005). *The American musical and the formation of national identity*. Princeton University Press. <https://doi.org/10.1515/9781400832682>
- Knapp, R. (2005). *The American musical and the performance of personal identity*. Princeton University Press.
- Knapp, R. (2006). *The American Musical and the Formation of National Identity*. Princeton University Press.
- Knapp, R. (2006). *The American Musical and the Formation of National Identity*. Princeton University Press.
- Knapp, R. (2006). *The American Musical and the Formation of National Identity*. Princeton University Press.
- Knapp, R. (2006). *The American Musical and the Formation of National Identity*. Princeton University Press.
- Knapp, R. (2018). *The American musical: History & development*. Oxford University Press.
- Kowal, D. M. (2019). Anarcha-Feminism. In C. Levy & M. S. Adams (Eds.), *The Palgrave handbook of anarchism* (pp. 265-279). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-319-75620-2_15
- Kowalke, K. H. (1979). "Kurt Weill's Lost Songspiel 'Der Protagonist'". *The Musical Quarterly*, 65(1), 48-70.

- Krijnen, T., & Van Bauwel, S. (2015). *Gender and Media: Representing, Producing, Consuming*. Routledge.
- Kurpershoek, V. L. (2018). Not all memes are feminist tools for activism: An analysis of the subversive potential of the feminist 'not all men' meme [Bachelor's thesis]. Utrecht University. <https://studenttheses.uu.nl/handle/20.500.12932/35053>
- Laubner, E. (2000). *Fashions of the Roaring '20s*
- Lemons, J. S. (1967). "The New Woman in the New Era: Woman Movement from the Great War to the Great Depression"
- Lemons, S. (1973). *The Women Citizen: Social Feminism in the 1920's*
- Lesage, J. (1985). "Feminist Performance and Theatre: An Introduction". *Performing Arts Journal*, 9(2-3), 13-24.
- Leve, J. (2009). *Kander and Ebb*. Yale University Press.
- Levine, M. P., & Murnen, S. K. (2009). "Everybody knows that mass media are/are not [pick one] a cause of eating disorders": A critical review of evidence for a causal link between media, negative body image, and disordered eating in females. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 28(1), 9-42.
- Long, R. E. (2003). *Broadway, the Golden Years: Jerome Robbins and the Great Choreographer-Directors 1940 to the Present*. Continuum.
- Lundskaer-Nielsen, M. (2008). *Directors and the New Musical Drama*. Palgrave Macmillan.
- Mandel, H., & Semyonov, M. (2016). Going back in time? Gender differences in trends and sources of the racial pay gap, 1970 to 2010. *American Sociological Review*, 81(5), 1039-1068.
- Marshall, P. D. (2014). *Celebrity and Power: Fame in Contemporary Culture* (2nd ed.). University of Minnesota Press.
- Marso, L. J. (2024). *Feminism and the cinema of experience*. Duke University Press. <https://doi.org/10.1215/9781478060215>
- Martin, K. A. (2018). *Normalizing gender: Early childhood socialization and women's inequality*. Routledge.
- Mathias, R. (Ed.). (2022). *The Routledge Handbook on Women's Work in Music*. Abingdon, Oxon: Routledge.
- McClary, S. (1991). *Feminine Endings: Music, Gender, and Sexuality*. University of Minnesota Press.
- McClary, S. (1991). *Feminine endings: Music, gender, and sexuality*. University of Minnesota Press.
- McMillin, S. (2014). *The Musical as Drama*. Princeton University Press.
- McMillin, S. (2014). *The Musical as Drama*. Princeton University Press.
- McMillin, S. (2014). *The Musical as Drama: A Study of the Principles and Conventions Behind Musical Shows from Kern to Sondheim*. Princeton University Press.
- McMillin, S. (2014). *The Musical as Drama: A Study of the Principles and Conventions Behind Musical Shows from Kern to Sondheim*. Princeton University Press.
- McMillin, S. (2014). *The Musical as Drama: A Study of the Principles and Conventions Behind Musical Shows from Kern to Sondheim*. Princeton University Press.
- McMillin, S. (2014). *The Musical as Drama: A Study of the Principles and Conventions Behind Musical Shows from Kern to Sondheim*. Princeton University Press.
- McMillin, S. (2018). *The Musical as Drama* (2nd ed.). Princeton University Press.
- McNamara, B. (2007). *The American Musical as a Cultural Performance*. University of Iowa Press.
- McRobbie, A. (2009). *The aftermath of feminism: Gender, culture and social change*. Sage. <https://doi.org/10.4135/9781446215575>
- Miller, S. (1990). Gender, sexuality, and the musical. In S. C. Cook & J. S. Tsou (Eds.), *Musical Quarterly*, 74(1), 11-29.

- Miller, S. (2000). *Deconstructing Harold Hill: An insider's guide to musical theatre*. Heinemann.
- Miller, S. (2007). Gender and sexuality in the musical. In W. Everett & P. Laird (Eds.), *The Cambridge companion to the musical* (pp. 210-223). Cambridge University Press.
- Mizejewski, L. (2004). *Hardboiled & High Heeled: The Woman Detective in Popular Culture*. Routledge.
- Mizejewski, L. (2019). *Pretty/Funny: Women Comedians and Body Politics*. University of Texas Press.
- Mizejewski, N. (2004). *Ziegfeld Girl: Image and Icon in Culture and Cinema*. Duke University Press.
- Mordden, E. (2001). *Open a New Window: The Broadway Musical in the 1960s-70s*. Palgrave Macmillan.
- Mordden, E. (2004). *One more kiss: The Broadway musical in the 1970s*. Palgrave Macmillan.
- Mordden, E. (2005). *All that jazz: The life and times of the musical Chicago*. St. Martin's Press.
- Most, A. (2017). 'Razzle dazzle': The art of deception in Chicago. *Studies in Musical Theatre*, 11(2), 123-138.
- Muggeridge, Maxine (2017). *Women in the American Musical*. Routledge.
- Muñoz, J. E. (2009). *Cruising Utopia: The Then and There of Queer Futurity*. NYU Press.
- Nathans, H. (2017, February 27). Nation and Ethnicity in American Performance and Theater. *Oxford Research Encyclopedia of Literature*. Retrieved 4 May. 2025, from <https://oxfordre.com/literature/view/10.1093/acrefore/9780190201098.001.0001/acrefore-9780190201098-e-102>.
- Negra, D., & Holmes, S. (2016). *Gender and Media in the 21st Century*. Routledge.
- Nolen-Hoeksema, S., & Girgus, J. S. (1994). The emergence of gender differences in depression during adolescence. *Psychological Bulletin*, 115(3), 424-443.
- Parsons, E.C. (1923) 'Sex Roles and Social Structure', *American Journal of Sociology*, 29(1), pp. 42-58.
- Patterson, N., Mavin, S., & Turner, J. (2016). Women and the media: Leadership discourse analysis. *Human Resource Development International*, 19(2), 124-141.
- Paul, A. (1923) 'The Equal Rights Amendment', *Equal Rights*, 1(1), pp. 2-3.
- Rentschler, C. A., & Thrift, S. C. (2015). Doing feminism in the network: Networked laughter and the 'Binders full of women' meme. *Feminist Theory*, 16(3), 329-359. <https://doi.org/10.1177/1464700115604136>
- Rice, S. A., & Willey, M. M. (1924). "American Women's Ineffective Use of the Vote"
- Ridgeway, C. L. (2011). *Framed by gender: How gender inequality persists in the modern world*. Oxford University Press.
- Ridgeway, C. L. (2011). *Framed by gender: How gender inequality persists in the modern world*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199755776.001.0001>
- Ridgeway, C. L., & Correll, S. J. (2004). Unpacking the gender system: A theoretical perspective on gender beliefs and social relations. *Gender & Society*, 18(4), 510-531.
- Risman, B. J. (2018). *Where the millennials will take us: A new generation wrestles with the gender structure*. Oxford University Press.
- Rivera-Servera, R.H.. (2012). Performing queer latinidad: Dance, sexuality, politics. *Performing Queer Latinidad: Dance, Sexuality, Politics*. 1-257.
- Román, D. (2016). *Performance in America: Contemporary U.S. Culture and the Performing Arts*. Duke University Press.

- Ross, K., & Carter, C. (2011). Women and news: A long and winding road. *Media, Culture & Society*, 33(8), 1148-1165.
- Salih, S. (2020). *Judith Butler: Routledge critical thinkers*. Routledge. <https://doi.org/10.1017/9781009029176>
- Sanger, M. (1920) *Woman and the New Race*. New York: Brentano's.
- Savran, D. (2014). *Highbrow/Lowdown: Theater, Jazz, and the Making of the New Middle Class*. Princeton University Press.
- Schilt, K., & Westbrook, L. (2009). Doing gender, doing heteronormativity: "Gender normals," transgender people, and the social maintenance of heterosexuality. *Gender & Society*, 23(4), 440-464.
- Schweitzer, M. (2019). *When Broadway Was the Runway: Theater, Fashion, and American Culture*. University of Pennsylvania Press.
- Scott, A. F. (1964). "After Suffrage: Southern Women in the Twenties"
- Scott, A. F. (1970). *The Southern Lady: From Pedestal to Politics 1830-1930*
- Semukhina, O., Korotchenko, S., Tsang, Y., Dinulescu, C., & Fincher, I. (2024). Revising What We Know About Spatial Predictors of Violent Victimization: A Comprehensive Analysis of Differential Effects of Spatial Predictors of Robbery Victimization for Victims of Different Ethnic Backgrounds. *Victims & Offenders*, 1–39. <https://doi.org/10.1080/15564886.2024.2329754>
- Smith, S. L., Choueiti, M., Prescott, A., & Pieper, K. (2018). Gender bias without borders: An investigation of female characters in popular films across 11 countries. Geena Davis Institute on Gender in Media.
- Smith-Rosenberg, C. (1985). *Disorderly Conduct: Visions of Gender in Victorian America*. New York: Oxford University Press.
- Smuts, R. W. (1959). *Women and Work in America*
- Sternheimer, K. (2016). *Celebrity Culture and the American Dream* (2nd ed.). Routledge.
- Stice, E., Schupak-Neuberg, E., Shaw, H. E., & Stein, R. I. (1994). Relation of media exposure to eating disorder symptomatology: An examination of mediating mechanisms. *Journal of Abnormal Psychology*, 103(4), 836-840.
- Thompson, A. (2019). *Flappers and Modernity: Gender and Cultural Change in the 1920s*. Palgrave Macmillan.
- Thompson, J. K., & Stice, E. (2001). Thin-ideal internalization: Mounting evidence for a new risk factor for body-image disturbance and eating pathology. *Current Directions in Psychological Science*, 10(5), 181-183.
- Tiggemann, M., & Slater, A. (2013). NetGirls: The Internet, Facebook, and body image concern in adolescent girls. *International Journal of Eating Disorders*, 46(6), 630-633.
- Tyler, I., & Bennett, B. (2010). Celebrity: The idiom of a modern age. *Sociology Compass*, 4(5), 372-386. <https://doi.org/10.1111/j.1751-9020.2010.00284.x>
- Vacca, C. (2004). *A Reform against Nature: Woman Suffrage and the Rethinking of American Citizenship*
- von Germeten, G., & Karlsen, S. (2022). Voicing Omnivorosity, Assembling the Omnivorous Voice: The American Musical Explored. *Cultural Sociology*, 17(4), 419-438. <https://doi.org/10.1177/17499755221096186> (Original work published 2023)
- Walby, S. (1990). *Theorizing Patriarchy*. Blackwell.
- Walby, S. (2009). Globalization and inequalities: Complexity and contested modernities. Sage. <https://doi.org/10.4135/9781446241918>
- Walsh, D. F. (2000). *Behind the Screen: How Films and Television Shows are Made*. Crown Publishers.

- Walsh, K. (2021). *Women, Method Acting, and the Hollywood Film* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003119944>
- Warner, M. (2019). *Cultural Politics and the Politics of Culture*. Duke University Press.
- West, B. J. (1955). "The 'New Woman'"
- Wilson, A. (2020). *Gender and Work: An Analysis of Wage Disparities in Early 20th Century America*. Routledge.
- Wolf, S. (2002). *A problem like Maria: Gender and sexuality in the American musical*. University of Michigan Press.
- Wolf, S. (2011). *Changed for Good: A Feminist History of the Broadway Musical*. Oxford University Press.
- Wolf, S. (2011). *Changed for Good: A Feminist History of the Broadway Musical*. Oxford University Press.
- Wolf, S. (2011). *Changed for Good: A Feminist History of the Broadway Musical*. Oxford University Press.
- Wolf, S. (2011). *Changed for Good: A Feminist History of the Broadway Musical*. Oxford University Press.
- Wolf, S. (2011). *Changed for good: A feminist history of the Broadway musical*. Oxford University Press.
- Wolf, S. (2018). *A Problem Like Maria: Gender and Sexuality in the American Musical*. University of Michigan Press.
- Wolf, S. (2020). *Beyond Broadway: The Pleasure and Promise of Musical Theatre Across America*. Oxford University Press.
- Wollman, E. L. (2006). *The Theater Will Rock: A History of the Rock Musical from Hair to Hedwig*. University of Michigan Press.
- Wright, Trudi. (2013). *Changed For Good: A Feminist History of the Broadway Musical*. By Stacy Wolf. New York: Oxford University Press, 2011.. *Journal of the Society for American Music*. 7. 338-342. [10.1017/S175219631300028X](https://doi.org/10.1017/S175219631300028X).
- Hischak, Thomas S. (2008). *The Oxford Companion to the American Musical: Theatre, Film, and Television*. Oxford University Press.

Ελληνόγλωσση

- Bryson, V. (2006). *Φεμινιστική Πολιτική Θεωρία*. Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Cameron, D. (2020). *Φεμινισμός: Παρελθόν και Παρόν ενός Κινήματος*. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- Russell, B.L. (2013). *Perceptions of Female Offenders: How Stereotypes and Social Norms Affect Criminal Justice Response*. In: Russell, B. (eds) *Perceptions of Female Offenders*. Springer, New York, NY. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-5871-5_1
- Stubbs-Richardson, M., Gilbreath, S., Paul, M., & Reid, A. (2023). It's a global #MeToo: a cross-national comparison of social change associated with the movement. *Feminist Media Studies*, 24(6), 1330–1349. <https://doi.org/10.1080/14680777.2023.2231654>
- Αβραμοπούλου, Ε., & Χαλκίδου, Α. (Επιμ.). (2022). *Αντι-κείμενα σεξουαλικότητας: Κριτικές θεωρίες, διεπιστημονικές αναγνώσεις*. (Ο. Τσιάκαλου, Μετάφρ.). Τόπος. Διεξοδική εξέταση της ιστορίας της δυτικής φεμινιστικής σκέψης και ανάλυση των σύγχρονων αντιπαραθέσεων.
- Καρδάρá, Α. (2023). *Έγκλημα και Γυναίκα: Επιστημονικός Λόγος και Μιντιακές Απεικονίσεις για την Εγκληματικότητα και τη Θυματοποίηση Γυναικών*. Εκδόσεις Παπαζήση.
- Κολύρη, Χ. (2018). *Το φύλο σαν δόλωμα: Ψυχανάλυση, πολιτική και τέχνη*. Πατάκη.

Μποζινάκη, Μ. (2021). Η αναπαράσταση της γυναίκας-θύτη στον τύπο: Η κοινωνική και πολιτισμική κατασκευή του φύλου σε σχέση με την εγκληματικότητα [Διπλωματική εργασία]. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. <https://apothesis.eap.gr/archive/item/6070>